

Науково-методичний журнал

№16, 2023

Альманах

психолого-педагогічного досвіду

Досвід роботи педагогів
закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Ресурсний центр**

**Альманах
психолого-педагогічного
досвіду**

№ 16, 2023

Науково-методичний журнал

Слов'янськ – 2023

**Альманах психолого-педагогічного досвіду
Науково-методичний журнал. Виходить 2 рази на рік.**

Засновник: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рекомендовано вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», протокол № 6 від 28.01.2016 р.

Мова видання: українська.

Видавець: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Омельченко С. О., ректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор.

Відповідальний секретар:

Аматьєва О. П., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Члени редакційної колегії:

Набока О. Г., перший проректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор;

Курінна С. М., завідувач кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор;

Панасенко Е. А., завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, професор;

Співак Я. О., доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Бондаренко Н. Б., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи;

Дронова О. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти та соціальної роботи;

Колган О. В., помічник ректора, кандидат філологічних наук, доцент;

Корнєєва О. Л., завідувач ДНЗ №31 «Мир» м. Костянтинівка, кандидат педагогічних наук;

Ракитянська О. Л., методист із дошкільної освіти НМЦ відділу освіти Слов'янської міської ради.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Піроженко Т. О. – доктор психологічних наук, професор, завідувач лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г.С. Костюка;

Євтухова Т. А. – завідувач кафедри природничо-математичних наук ДДПУ, кандидат педагогічних наук, доцент;

Стягунова О. О. – завідувач відділу дошкільної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Фото на обкладинці: педагоги та вихованці закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ (вихователь-методист – Шевченко Галина Валентинівна).

Альманах психолого-педагогічного досвіду: науково-методичний журнал / голов. ред.: С. О. Омельченко. Вип. № 16. Слов'янськ: ДДПУ, 2023. 226 с.

© Ресурсний центр, 2023

ЗМІСТ

<i>Кузнецова Т. Г., Аматыєва Ю. В.</i> РАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЯ В ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	6
<i>Петухова Н. В.</i> ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРОФЕСІЯМИ ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ІГРОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	10
<i>Петухова Н. В.</i> СЦЕНАРІЙ СВЯТА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «ПОДОРОЖ РІДНИМ СЛОВ'ЯНСЬКОМ»	58
<i>Черепанова О. П.</i> ПРОБУДЖЕННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ДИТИНИ 4-6 РОКІВ В УМОВАХ УРІЗНОМАНІТНЕННЯ АПЛІКАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ	84
<i>Черепанова О. П.</i> КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «ПИСАНОЧКИ НА СТОЛІ, КВІТИ Й ТРАВИ НА ЗЕМЛІ»	97
<i>Черепанова О. П.</i> КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «В ГОСТЯХ У СУЧАСНОЇ ПИСАНКИ»	102
<i>Вазанкова О. О.</i> КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «МИ – ХУДОЖНИКИ»	108
<i>Слепцова О. А., Кравченко О. М.</i> КОНСПЕКТ ФРОНТАЛЬНОГО ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ТА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НАВКОЛИШНІМ»	114
<i>Слепцова О. А., Кравченко О. М.</i> ДОБІРКА ІГОР ІЗ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ЗА ТЕМОЮ «ПРОФЕСІЇ»	119
<i>Шевченко Г. В., Панасенко О. І., Сисоєва Н. О.</i> ПРОФЕСІЯ «ПИСАНКАР»	127

- Шевченко Г. В., Панасенко О. І.*
**РУХЛИВІ ІГРИ З МУЗИЧНИМ СУПРОВОДОМ ДЛЯ ДІТЕЙ
СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ТЕМОЮ «ПРОФЕСІЇ» 141**
- Шевченко Г. В., Панасенко О. І., Сисоєва Н. О.*
**СПОРТИВНА РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ «ЛІКАР АЙБОЛИТЬ ПОСПІШАЄ В АФРИКУ»..... 151**
- Шевченко Г. В., Сисоєва Н. О., Панасенко О. І.*
**РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ЯРМАРОК РЕМЕСЕЛ НАШОГО МІСТА»..... 155**
- Шевченко Г. В., Панасенко О. І., Сисоєва Н. О.*
**РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«СВІТЛОФОР»..... 165**
- Шевченко Г. В., Сисоєва Н. О.*
**РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ХОЧУ СТАТИ Я ДОРΟΣЛИМ» 173**
- Шевченко Г. В., Сисоєва Н. О., Панасенко О. І.*
**РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ХТО ПРАЦЮЄ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ»..... 181**
- Ковальова О. В., Панасенко О. І.*
**МУЗИЧНО-СПОРТИВНА РОЗВАГА З ВИКОРИСТАННЯМ
РУХЛИВИХ ІГОР ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«НА ФЕРМІ» (НА СВІЖОМУ ПОВІТРІ) 190**
- Толстих Н. В.*
**ВИСТАВА ДИТЯЧОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ СТУДІЇ «КАПШОШКА»
«РІПКА» ПРО ДІДА АНДРУШКУ, БАБУ МАРУШКУ
ТА СОЛОДКУ РІПКУ 195**
- Толстих Н. В.*
**КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
З ДІТЬМИ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ПОКАЖЕМО УЛЮБЛЕНУ КАЗОЧКУ РУЧЕНЯТАМИ»
ЗА ЗМІСТОМ ТВОРУ Н. ЗАБІЛИ «РУКАВИЧКА»..... 199**
- Бескорса Н. М.*
**КОНСПЕКТ КОМПЛЕКСНОГО ЗАНЯТТЯ З ОЗНАЙОМЛЕННЯ
ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З СОЦІУМОМ..... 205**

Задорожна А. О.

**КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ
ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
З ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРОФЕСІЄЮ «КУХАР»..... 209**

Радькова О. В.

**КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ І КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЄВОГО
СПІЛКУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КОРЕКТУРНИХ
І МНЕМОТАБЛИЦЬ..... 215**

Коваленко Л. Є.

**КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ
ДИДАКТИЧНИХ ТА МОВЛЕННЄВИХ ІГОР..... 219**

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ..... 223

**ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ
ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ НА СТОРІНКАХ РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ..... 225**

Кузнецова Тетяна Григорівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області

Аматьєва Юлія Вікторівна

вчитель-логопед дошкільного навчального закладу № 9
«Тополька» Допрорпільської міської ради Донецької області

РАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЯ В ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Що може бути кращим, ніж здійснення мрій батьків щодо майбутнього їхньої дитини? В їх баченні дитина має бути щасливою, самостійною, успішною, задоволеною власним оточенням, спроможною досягати поставленої мети й активно долати труднощі. Всі ці якості відповідають поняттю успішної соціалізації. Якщо проаналізувати мрії батьків, то їх доросле дитя має бути освіченою людиною, яка вміє спілкуватися та взаємодіяти з оточенням, правильно поводитися у суспільстві, людиною, що має професію, улюблену роботу, дружню родину. Багато в чому досягти цієї мети людині допомагає саме можливість успішно працювати за певною професією. Тому професійне визначення людини є важливою складовою загальної готовності до самостійного життя. Професійна орієнтація дітей є одним із важливих напрямів роботи закладів освіти.

У процесі профорієнтаційної роботи педагоги визначають індивідуальні особливості особистості, інтереси і зацікавленості, можливості й здібності до певного виду діяльності, допомагають дитині у розумному виборі професії, що найбільш відповідає її особистим якостям.

У психології та педагогіці багато уваги приділяється питанням профорієнтації учнів (О. Капустіна, Н. Ковальська, Л. Куліненко, М. Макаренко, О. Морін, В. Романчук, О. Тополь, В. Туляєв, М. Шабдінов та ін.). На сьогодні цей напрям роботи є актуальним, адже соціально-економічні зміни, розвиток ринкових відносин, поширення інноваційних технологій виробництва, автоматизація й комп'ютеризація всіх процесів вимагає ретельного підходу до професійного виховання молоді, результатом якого має бути узгодження інтересів та потреб особистості з потребами ринку праці й вимогами суспільства.

Діти з особливими освітніми потребами зазнають певні труднощі в процесі соціалізації, що пов'язано з особливостями психофізичного розвитку, обумовленими структурою первинного порушення. Певні труднощі виявляються в професійному визначенні та становленні осіб з особливими потребами. Як правило, це відбувається через недостатню зацікавленість цих дітей необхідною інформацією, недостатнє розуміння ними важливості процесу професійного визначення, невпевненості в своїх можливостях, низької мотивації діяльності. У спеціальній педагогіці професійна орієнтація дітей з порушенням психофізичного розвитку розглядається у зв'язку з трудовим навчанням (В. Бондар, А. Корнієнко, С. Максименко, Б. Пінський). Дослідники (І. Єременко, В. Карвяліс, Г. Мерсіянова, С. Миронова, О. Хохліна, В. Турчинська, В. Синьов) особливу увагу приділяли формуванню професійної свідомості дітей та підлітків. Профорієнтація дітей з особливими освітніми потребами має проводитись систематично, послідовно, протягом усіх вікових періодів, за спеціальними методиками. Починати профорієнтаційну роботу треба як найраніше.

Рання профорієнтація – напрям достатньо новий в психолого-педагогічній науці. Метою ранньої профорієнтації є формування у дітей емоційного відношення до світу професій, надання їм можливості спробувати себе у різних видах діяльності, виховання поважного ставлення до людини праці.

У роботі з профорієнтації дітей дошкільного віку застосовуються різні форми роботи: бесіда, розповідь, екскурсія, спостереження, сюжетно-рольова гра, перегляд і обговорення казок, фільмів, телепередач профорієнтаційного змісту, профорієнтаційні заняття й свята, тематичні розваги. Форми роботи, залежно від мети, можуть бути фронтальні, групові, індивідуальні.

При визначенні змісту роботи з ранньої профорієнтації дошкільників доцільно спиратися на загальновідому класифікацію професій:

- людина – природа,
- людина – техніка,
- людина – людина,
- людина – знакова система,
- людина – художній образ.

За цією класифікацією зручно добирати матеріал з урахуванням психофізичних особливостей дитини з порушенням у розвитку, стану її здоров'я, визначати коло професій, з якими потрібно її знайомити, формувати інтерес до певних професій.

Важливим компонентом профорієнтаційної роботи на будь-якому етапі є створення ситуації, у якій дитина може спробувати себе у тій чи іншій професії. Якщо у старшому підлітковому віці це важливо для того, щоб учень мав можливість протестувати професію й вирішити, чи влаштовує вона його, то в дошкільному віці такий вид діяльності формує в дитини інтерес, розширює коло уявлень про професії, поглиблює знання про обов'язки людей різних професій.

У дошкільному віці у дітей з'являється бажання виконувати діяльність із певної професії, бути водієм, військовим, програмістом, вихователем, вчителем, актором, автогонщиком та ін. Ті бажання, які дитина не може втілити реально, вона намагається перенести в ігрову діяльність, саме гра надає їй можливість спробувати себе в різних ролях.

Гра є цікавою формою подачі інформації дітям дошкільного віку. Дітям дуже цікаво приміряти на себе різні ролі, уявляти себе то лікарем, то продавцем, то вчителем. Гра носить колективний характер, що дає можливість вчити дошкільників взаємодії, спілкуванню, урахуванню інтересів інших людей, виконанню ігрових дій за певним планом. Важливо, щоб дитина відчувала себе в головній ролі, уявляла себе дорослою людиною певної професії, із задоволенням виконувала дії, пов'язані з цією професією.

Перед проведенням сюжетно-рольових ігор із профорієнтаційного спрямування треба проводити пропедевтичну роботу. Дорослий знайомить дитину з професією, особливостями діяльності, організовує предметно-практичний ігровий простір, спрямовує сюжет гри в необхідному напрямку. Особливо ретельно до цих моментів треба підходити в інклюзивній групі. У дітей з особливими освітніми потребами можуть бути проблеми різного характеру.

При порушенні інтелектуального розвитку дитина, як правило, недостатнє розуміє зміст сюжету, має низький інтерес до діяльності, не вміє грати в колективі, домовлятися. З такими дітьми дошкільники не бажають грати разом, їм здається, що ті спеціально порушують дисципліну та поведуться асоціально.

Діти з порушенням опорно-рухового апарату мають проблеми з пересуванням, виконанням точних цілеспрямованих рухів, порушення координації. Це може причинити проблеми при виконанні ігрових дій. Дитина випадково може порушити ігровий простір, штовхнути товариша, неправильно виконувати практичні дії, чим відштовхує від себе інших дітей.

Діти з сенсорними порушеннями, як правило, проявляють невпевненість у собі, своїх діях, висловлюваннях. Вони не завжди можуть проаналізувати ситуацію та зрозуміти як треба діяти, що казати. Їм здається, що інші діти їх не розуміють або розуміють неправильно. У реальності вони самі можуть фрагментарно сприймати зміст того, що відбувається, відповідно неправильно виконувати рольові дії.

Будь-які порушення психофізичного розвитку вимагають особливого підходу в навчально-виховній роботі, у тому числі в роботі з ранньої професійної орієнтації. Особливо ретельно треба підбирати професії, до яких формується інтерес дитини, з яких у подальшому вона зможе обирати себе спеціальність для майбутнього професійного навчання. Важливо, щоб інтереси особистості співпали з її можливостями, потребами ринку праці й вимогами суспільства.

Використана література:

1. Бондар В. І. Особливості формування трудової компетенції розумово відсталих учнів: навч. посіб. / В. І. Бондар, К. В. Рейда. Київ: «МП Леся», 2010. 168 с.
2. Гаврилов О. В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: навч. посіб. / О. В. Гаврилов. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. 308 с.
3. Готовність до профільного навчання / упоряд. В. Рибалка; за заг. ред. С. Максименка, О. Главник. Київ: Мікрос-СВС, 2003. 112 с.
4. Євдокимова Г. О. Дослідження можливості прогнозування розвитку професійних здібностей з урахуванням природнообумовлених властивостей особистості / Г. О. Євдокимова. Київ: МАУП, 1999. 339 с.
5. Калуга А. В. Сучасні підходи до реалізації процесу професійного самовизначення учнів старших класів з інтелектуальними порушеннями / А. В. Калуга // Корекційна та інклюзивна освіта очима молодих науковців: зб. наук. праць VII Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих учених (21 травня 2020 р.): вип. 8. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 137–142.
6. Колупаєва А. А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. Київ: Наук. світ, 2010. 196 с.
7. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. К.: ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.

Петухова Наталія Володимирівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янська Донецької області

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРОФЕСІЯМИ ДОРΟΣЛИХ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ІГРОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області **Бондаренко Наталія Борисівна**

Усі без винятку батьки хочуть, щоб їхні діти були щасливі, щоб у житті їх супроводжував успіх, щоб вони мали змогу реалізуватись у якійсь діяльності, тобто отримали професію до душі, орієнтуючись на свої прагнення і бажання. Батькам варто знати, до чого тяжіє їхня дитина найбільше.

Сьогодні так багато різних професій, що можна розгубитися у їх виборі. Розвиток галузей науки і техніки сприяє появі нових видів діяльності та вносить свої корективи в уже сформовані професії.

«Професія» (від лат. *Professio* – офіційно вказане заняття) – вид трудової діяльності людини, яка володіє комплексом теоретичних знань і практичних навичок, набутих унаслідок спеціальної підготовки і досвіду роботи. Найменування професії визначається змістом і характером роботи або службових функцій, застосовуваними знаряддями або засобами праці. Багато професій виокремлюються у фахи.

Підготовка людини до майбутньої трудової діяльності починається дуже рано, задовго до того, як вона зможе взяти участь у суспільно корисній праці. У період дошкільного дитинства підготовка до праці полягає у формуванні певних психологічних передумов, що створюється у грі, продуктивній діяльності, а також у початкових формах трудової діяльності.

Серед багатьох завдань дошкільного виховання є одне, зрозуміле всім – формування у дітей інтересу та позитивного ставлення до праці. Адже саме це стане запорукою виховання працелюбності та подальшої успішної соціалізації в суспільстві. Керуючись рекомендаціями Базового компонента дошкільної освіти України та Законом України «Про дошкільну освіту», перед педагогами постає завдання обрати доступні варіанти календарного планування з метою розкриття освітніх ліній за програмою розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Програма розвитку дитини дошкільного віку

«Українське дошкілля» визначає працелюбність як одну з базових якостей особистості, що стоїть поряд із такими, як самостійність, людяність, розсудливість, самовладання, справедливість, спостережливість, відповідальність та креативність.

1. Форми профорієнтаційної роботи в умовах ДНЗ

Вибір професії не може бути стихійним, залежати від випадкових факторів. Він повинен будуватися таким чином, щоб можливість того, хто обирає професію, відповідали потребам суспільства.

Мета й завдання профорієнтаційної роботи в дошкільному навчальному закладі складаються у процесі формування перших умінь і навичок загальної праці на користь людей, під час розширення знань про виробничу діяльність людей.

Форми організації пізнавальної діяльності

Заняття – основна форма організації пізнавальної діяльності дітей, тому роль його залишається провідною у розв'язанні завдань раннього прояву до професій, закріплення цього інтересу й розширення знань дошкільників про сучасний світ професій. Для досягнення високих результатів щодо розвитку знань у дошкільників про світ професій, необхідно проводити спеціалізовані заняття з профорієнтації.

Завдання профорієнтаційних занять

1. Систематично в ігровій формі збагачувати дітей інформаційними знаннями.
2. Стимулювати дітей до самопізнання, виховувати потребу в постійній самооцінці своїх реальних можливостей і самовиховання професійно важливих якостей.

Тематика й зміст занять із профорієнтації

- Що таке професія?
- Якими бувають професії?
- Професії батьків
- Ким я хочу бути
- Нові професії.

Інтерактивна бесіда про зміст професії

Найкраще розповісти про професію самому фахівцеві, розмовляючи з ним та ставлячи запитання. Краще, звісно, говорити безпосередньо на робочому місці, але за відсутності такої можливості потрібно репрезентувати цю професію максимально наочно. Розповідь про професію повинна тривати не більш ніж 5 – 7 хвилин, супроводжуватися демонстрацією фотографій, малюнків, знарядь праці та ін. Рекомендується подавати розповідь про професію у формі історії про один день фахівця та його біографію. Але незалежно від обраної теми, бесіда повинна бути зрозумілою та містити в собі розповіді про:

- умови праці;
- знаряддя праці;

- історію професії (звідки взялося слово, як змінювалася професія);
- обмеження при роботі за цим фахом;
- цікаві випадки.

Ця інформація може бути розділена на уривки й розповідатися фрагментами в продовж тематичного тижня.

Зустріч з цікавими людьми

Специфіка функціонування дошкільного закладу передбачає окреслене коло людей, які працюють з малечею. Тому дітям завжди цікаво поспілкуватися у межах групи з новою людиною. Фахівців потрібно готувати, навчати їх говорити мовою, зрозумілою дітям. Звісно, у першу чергу, вихователь звертається до батьків, які можуть у певний час прийти та розповісти про свою професію. Для цього необхідно заздалегідь оформити «банк професій батьків» і надати можливість кожному з батьків, згідно з теми, улаштувати власну міні-презентацію. Дані про професії батьків систематизуються в загальному альбомі, що значно розширює можливості спілкування з різними фахівцями.

Індивідуальна робота

Піл час організації роботи з профорієнтації, необхідно впроваджувати принцип індивідуального підходу, що дає можливість урахувати:

- рівень розумового розвитку дитини,
- рівень її знань та умінь,
- працездатність,
- рівень пізнавальної та практичної самостійності,
- темп роботи,
- ставлення до навчання,
- наявність та характер пізнавальних інтересів,
- рівень вольового розвитку.

Можливість реалізації принципу індивідуального підходу на заняттях:

- індивідуальні завдання,
- похвала,
- порада,
- підказка,
- зацікавлення, стимул.

Ігри, пов'язані з професією

Гра – провідна діяльність у дітей дошкільного віку, саме в ній удосконалюються практичні рухи й розумові операції. Тому заняття з профорієнтації для дошкільників повинні будуватися у формі ігрового проекту, який містить дві – три ігри, пов'язані з якимось простими операціями, що стосуються теми заняття. Існує багато дидактичних та рухливих ігор і вправ, спрямованих на осмислення певних елементів досліджувальної професії («Відгадай професію за жестами», «Обери з карток тільки ті знаряддя праці, що пов'язані з цією професією», «Згадай якнайбільше слів на літеру...»), пов'язаних з певною професією та ін.

Для розвитку ігрової діяльності вихователь повинен організувати таким чином, щоб відомості про людей різних професій, які діти повинні засвоїти за

планом, супроводжувалися емоційними враженнями, створювали у дитини яскраві образи, які вона прагнула б утілити в ігрові дії.

Необхідно навчити дітей спрямовувати знання, отримані з різних джерел, у сюжети ігор. Для цього вихователь повинен допомогти дітям визначити зміст майбутньої гри, послідовність подій, ігрові дії, а також персонажів та їх взаємодію.

У старшому дошкільному віці в дітей повинні з'являтися складніші ігри. Їх тематика переважно пов'язана з сучасним життям («Кондитерська фабрика», «Консервний завод», «Служба порятунку», «Банк», «Податкова інспекція» та ін.)

Оформлення куточку професії у просторі групи

У цьому куточку можуть бути книги, фото матеріали, так чи інше пов'язані з професією, результати проектних занять, саморобні книжки, буклети, стінгазети тощо, особисті портфоліо дітей «Калейдоскоп професій». Під час проведення занять необхідно постійно звертатися до цього куточка, щоб він не був чимось штучним, неробочим.

Організація екскурсій

У проведенні екскурсій важливо зосередитися на одній професії, або групі взаємозалежних професій, а не оглядати магазин «взагалі». Для конкретної мети профорієнтації дітям важливо продемонструвати істотні характеристики певної професії. Бажано організувати екскурсії на підприємства, що розташовані поруч з дошкільним закладом у вигляді цільових прогулянок. Проводячи екскурсії, спостерігаючи окремі трудові операції, варто демонструвати результат праці, його значення.

Ведення дітьми власного «Професійного портфоліо»

Під час планування індивідуальної роботи з профорієнтації, цікаво завести з дітьми «Професійні портфоліо», у яке вони вкладають вирізки з газет, свої малюнки, цікаві записи – помітки педагога. Діти цікавитимуться, які нові матеріали в кого з'явилися.

Професійні свята

Під час складання річного плану музичних та спортивно-масових розваг і свят необхідно приділити увагу професійним святам (наприклад, «Школа юних пожежників», «Світлофор Моргайчик», «Свято професій» та ін.) проводяться свята у формі вікторин, конкурсів малюнків, бесід, рухових ігор, під час яких діти ознайомлюються з різними професіями.

Практична діяльність

У старших дошкільників тільки починається формуватися інтерес до професій. Суспільно корисна праця, в якій діти беруть участь, впливає на формування їх інтересів. Коли малюки бачать і відчують, що їхня праця потрібна людям, вони від цього отримують справжнє задоволення.

Вікові та психологічні особливості дошкільників дозволяють уже з молодшої групи проводити певну роботу щодо розширення знань дітей про працю дорослих, ознайомити з найпопулярнішими професіями в промисловості, сільському господарстві, сфері обслуговування.

Під час праці у куточку природи, на городі, у квітнику, дитина виконує практичні дії, що притаманні фермерам, квітководам тощо.

За Базовою програмою «Я у світі» практична діяльність дитини організовується у вигляді *партнерської (спільної) діяльності* вихователя та дітей.

Партнерська діяльність – вид діяльності, що переважає впродовж дня над іншими. Вона дозволяє дітям найповніше розкрити свої здібності, випробувати свої варіанти розв'язання проблем, експериментувати, відстоювати власну думку, постійно відчувати співучасть дорослого, його підтримку та повагу.

Переваги партнерської діяльності:

- можливість працювати як групою, так і індивідуально, ураховуючи особливості дітей;
- можливість більше уваги приділяти дітям, які потребують допомоги вихователя,
- вихователь може самостійно залучати дітей до тієї чи іншої діяльності;
- гнучкість, не регламентованість спільної діяльності дозволяють не обмежувати її в часі, утворюють можливість роботи «з відкритим кінцем»;
- розкриття дитини, вияв її інтересів;
- розвиток особистої активності дитини;
- обговорення будь – якої проблеми завершується продуктивним видом діяльності, яку дитина виконує, взаємодіючи з дорослими та однолітками.

Професійна орієнтація малюків є важливою складовою змісту виховання особистості. Вона передбачає усвідомлення дітьми соціальної значущості праці, розвинену потребу в трудовій активності, ініціативність, схильність до підприємництва, розуміння економічних законів і проблем суспільства і засобів їх розв'язання, готовність до творчих діяльності, конкурентоспроможності й самореалізації за умов ринкових відносин; сформованість працелюбності як базової якості особистості.

1.1. Планування роботи з професійної орієнтації дітей на навчальний рік

Плануючи навчальний матеріал з професійної орієнтації на навчальний рік для кожної вікової групи, необхідно враховувати вікові особливості дітей та коло соціального оточення дитини.

Дослідниця Н. Гавриш пропонує розподіл професій за такими напрямками:

- професії моїх близьких,
- робота з людьми,
- техніка,
- бізнес,
- працівники,

- наука,
- культура,
- сфера обслуговування.

У роботі «Проектні технології у ДНЗ» автори пропонують декілька проектів навчально-виховної роботи, у яких розкривається зміст професій. Передбачається проведення психолого-педагогічного проектування. За тривалістю проекти розраховані на 5-10 днів, і пропонують розподіляти навчальний матеріал за загальною метою:

1 день – мотиваційний, 2-6 день – інформаційний, 7-8 день – узагальнення, 9 день – творчий, 10 день – рефлексійно-оцінювальний. Кожен день проекту містить проектне заняття з певною навчальною смугою.

Ураховуючи принцип інтеграції як один з провідних в організації освітнього процесу, було розроблено тематичний підхід до планування освітнього матеріалу з професійної орієнтації.

- **Для дітей молодшої групи** пропонується професії робітників дитячого садочка та найближчого оточення: вихователь, помічник вихователя, двірник, кухар, лікар, швачка, прачка, водій. Це ті професії, за якими діти мають можливість щодня спостерігати і робити власні висновки. Ці професії більш побутові, тому доступні до розуміння маленької дитини. Протягом року діти ознайомлюються з 12 професіями.

- **Діти середньої групи** ознайомлюються з професіями обслуговування: продавець, перукар, листоноша, лікар, медична сестра; з робочими професіями: хлібороб, будівельник, шахтар, а також військовослужбовець і музикант. Дітям п'ятого року життя вже цікаві та зрозумілі поширені професії, пов'язані з будівництвом (будівельник, кранівник, слюсар, маляр, електрик, тесля), військові спеціалізації за родами військ (піхотні, повітряні, танкові, морські війська) професії музикантів, що пов'язані з інструментом, на якому він грає. Протягом року діти знайомляться приблизно з 20 професіями.

- **Дітям старшої групи** пропонується для ознайомлення професії, що є соціально вагомими для суспільства (фермер, міліціонер, пожежник, льотчик, ветеринар, учитель), професії, пов'язані з мистецтвом (поет, видавець, ілюстратор, письменник, редактор), артист цирку, актор театру і кіно, музикант, художник; професії, пов'язані з наукою (астроном, конструктор, програміст). Протягом навчального року діти ознайомлюються з більш ніж 30 професіями.

Під час календарно – тематичного планування на місяць, вихователь заздалегідь відводить четвертий тиждень щомісяця для певної професії, згідно з календарно – тематичним планом профорієнтації на рік. Такий підхід дозволяє дотримуватися принципів систематичності та послідовності.

Дослідниця Н. Гавриш зазначала: «Реалізація принципу інтеграції в тематичному плануванні виявляється в такій організації, яка характеризується об'ємністю, багаторівневістю, багатомірністю видів та форм діяльності, що дають змогу максимально проявитись природним задаткам дітей, широтою інформаційно-пізнавального поля, що об'єднує різні галузі знань і допомагає досягнути взаємопов'язаність з усім».

1.2. Календарно-тематичне планування освітньо-виховної роботи з професійної орієнтації дошкільників (за віковим групами)

Термін	Молодша група	Середня група	Старша група
Вересень	Вихователь	Хлібороб (тракторист, комбайнер)	Фермери (пасічник, агроном, доярка, зоотехнік)
Жовтень	Помічник вихователя	Продавець (директор крамниці, касир)	Поліцейський, інспектор ДАІ
Листопад	Двірник	Перукар	Пожежник
Грудень	Кухар	Будівельні професії (будівельник, крановик, маляр, слюсар, тесля тощо)	Літератор (поет, письменник, редактор, ілюстратор, видавець)
Січень	Лікар	Лікар, медична сестра	Лікар (окуліст, лор, хірург), ветеринар
Лютий	Прачка	Військовий (піхотні, повітряні, танкові, морські війська)	Учені (астроном, конструктор, програміст)
Березень	Швачка	Музикант	Люди мистецтва (артист цирку, актор театру і кіно, художник)
Квітень	Водій (шофер, пілот, капітан, машиніст)	Листоноша	Льотчик, космонавт, стюардеса
Травень	Будівельник	Шахтар	Вчитель

1.3. Діагностика рівня оволодіння програмовим матеріалом

З якого віку можна і потрібно проходити діагностику? На це питання у кожного педагога і психолога своя відповідь. Однак майже всі фахівці схиляються до того, що діагностику знань про професії дорослих бажано проводити з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини, починаючи з молодшого дошкільного віку. Саме до цього часу батьки зможуть познайомитися зі своєю дитиною і зрозуміти причини її вчинків і прагнень. Граючи, діти відображають свої враження про професії в іграх, в різноманітних видах продуктивної діяльності. З великого списку вроджених здібностей і схильностей до спеціальностей, батьки зможуть вибрати низку більш прийнятних для своєї сім'ї і створити дитині розвиваючі умови (віддати в спеціалізований дошкільний заклад, гуртки тощо).

Створюючи для дитини умови, які допомагатимуть їй розвинути свої вроджені здібності, батьки зможуть уникнути багатьох проблем у підлітковому віці, коли «раптом, звідки ні візьмися» виявляються негативні риси характеру

дитини, а все це не раптом, все це закономірності, незнання яких не звільняє від їх прояви.

У своїй роботі ми, для визначення рівня оволодіння дітьми програмним матеріалом, проводимо діагностику рівня знань дітей про професії дорослих.

1.4. Діагностика рівня сформованості уявлень про професії у дітей дошкільного віку

Для того, щоб завжди знати думки дітей, їх інтереси та власні бажання щодо самореалізації, необхідно систематично проводити з дітьми індивідуальні бесіди про майбутню професію. В дошкільному навчальному закладі вихователі проводять діагностику особистої мотивації дитини «Ким я хочу стати?». Ці дані необхідно занести в індивідуальний папки – портфоліо дітей з метою подальшої реєстрації зміни бажання дітей щодо вибору професії. З цими даними вихователі знайомить і батьків, щоб вони прислухалися до своїх дітей, спостерігали за їх здібностями, нахилами, підтримували їх інтереси та хобі. Саме впровадження особистісно-орієнтованого підходу у цьому питанні надає можливість сподіватися на самовизначення та самовдосконалення дитини.

Методика проведення діагностики

Педагог показує дитині низку малюнків з певними професіями та задає запитання: 1 – хто це? 2 – що він робить? 3 – де працює? 4 – з чим працює? 5 – навіщо він це робить? Кожну вірну відповідь оцінюють в 1 бал. Дані заносяться до таблиць. Бали сумують та визначають загальний бал, який надає можливість встановити рівень знань дитини. Для того, щоб визначити рівень обізнаності дітей про професії, ми використовуємо «Діагностику рівня сформованості уявлень у дітей дошкільного віку про професії по кожній віковій групі».

За допомогою цієї діагностики протягом року можна простежити стійкість інтересів, рівень знань структурних компонентів профорієнтації у дітей дошкільного віку. Результати роботи над проектом, який тривав протягом року, показали, що 66% вихованців мають високий рівень оволодіння програмним матеріалом.

Критерії оцінювання рівня знань дітей про професії дорослих

<i>Молодша група</i>	
Низький рівень 0-9 балів	Дитина знає назву професії і може показати на картинці, але не знає, що ця людина робить і де вона працює. Або взагалі не знає цю професію.
Середній рівень 10-18 балів	Дитина знає назву професії, може показати на картинці, знає, що ця людина робить, але не знає де вона працює
Високий рівень 19-27 балів	Дитина знає назву професії, може показати на картинці, знає, що ця людина робить і де вона працює. Наводить приклади з власного життя.
<i>Середня – старша групи</i>	
Низький рівень 0-9 балів	Дитина знає назву професії і може показати на картинці, але не знає, що ця людина робить і де вона працює, її інструментарій. Або взагалі не знає цю професію.

Середній рівень 10-18 балів	Дитина знає назву професії, може показати на картинці, знає, що ця людина робить і де вона працює, але не може назвати інструменти праці та соціальну вагомість.
Високий рівень 19-27 балів	Дитина знає назву професії, може показати на картинці, знає, що ця людина робить і де вона працює, може показати загальні рухи, притаманні певній професії, може назвати інструменти праці, пояснює соціальну вагомість професії. Наводить приклади з власного життя, знає взаємозв'язок з іншими професіями.

2.1. Коректурні таблиці: вимоги та можливості застосування

В історії дидактики науковці і практики неодноразово зверталися до різноманітного використання предметних картинок, зокрема й у вигляді таблиць. Цікавий досвід застосування коректурних таблиць накопичено й описано логопедами і дефектологами дошкільних закладів, а в початковій освіті – грузинським педагогом-новатором Шалвою Амонашвілі. Саме тому я вирішила не зупинятися на надзвичайному навчально-розвивальному ефекті цього дидактичного засобу, а й використовувати таблиці для ознайомлення дітей дошкільного віку з професіями дорослих. На мою думку, в практиці роботи дошкільних навчальних закладів коректурні таблиці й досі застосовують безсистемно, тоді як у ситуації створення дидактико-методичного супроводу для розвивальної роботи в освітньому середовищі дошкільних навчальних закладів вони могли б стати одним з ключових засобів збагачення пізнавального досвіду дошкільників.

Коректурні таблиці – це інформаційно-ігрове поле з різною кількістю клітинок (від 9 до 25), заповнених предметними картинками (цифрами або буквами; цифрами і буквами; символами чи знаками, геометричними фігурами). Картинки добирають за змістом тематично. Тематична палітра коректурних таблиць може бути досить широкою. Вона майже не змінюється в різних вікових групах, розширюється лише змістове наповнення та урізноманітнюються зв'язки між елементами теми.

Доцільно кожен клітинку коректурної таблиці пронумерувати і підписати друкованим шрифтом – це значно розширить розвивальні можливості використання таких таблиць: мимовільно малюки запам'ятовуватимуть цифри і образ друкованого слова. Без особливих зусиль, завдяки регулярному використанню коректурних таблиць, діти привчаються запам'ятовувати, так би мовити, «зчитувати» зоровий образ надрукованого слова, зіставляти його з буквеним виразом, що у майбутньому забезпечить оптимальну техніку читання, яка базується на впізнаванні засвоєних раніше друкованих слів. Крім того, це дає змогу використовувати коректурні таблиці не лише для реалізації пізнавальних, інтелектуальних, мовно-мовленнєвих (фонетичних, лексичних, граматичних, мовленнєвотворчих) завдань, а й для вправлення дітей у математичних уміннях (порахувати, встановити послідовність, порівняти, визначити форму, дібрати предмет-замісник тощо), закріплення орієнтування в

просторі («перед», «між», «вище», «нижче», «за» тощо), розвитку уваги та спостережливості дошкільників. Можливо, це і пояснює саму назву «коректурна таблиця» – таблиця, яка дає змогу коригувати наше сприйняття об'єктів і явищ дійсності: щоразу ті самі об'єкти і явища можна розглядати в новому ракурсі, під іншим кутом зору, звертати увагу на їхні характерні особливості.

Коректурна таблиця є засобом розвитку творчості також у дорослих – батьків, вихователів і, навіть, педагогічних колективів, які щоразу можуть знаходити нові педагогічні смисли у її використанні: вигадувати нові завдання, встановлювати нові закономірності та зв'язки між елементами таблиці. Тож створюється своєрідна інформаційно-інтелектуальна гра – розгорнута в часі і не обмежена в плані її просторового використання.

Коректурні таблиці, як і будь-які інші творчі ігри, можна використовувати в різних форматах життєдіяльності дітей – не лише у спільній партнерській діяльності з дорослими, а й під час спеціально організованої освітньої діяльності:

- на початку заняття – як засіб активізації психічних процесів і включення дітей у навчально-пізнавальну діяльність;

- в основній частині заняття – для уточнення знань і розширення інформаційно-пізнавального кола уявлень дошкільників, унаочнення процесу встановлення причинно-наслідкових зв'язків між об'єктами та явищами дійсності тощо.

Поза межами організованого навчання коректурні таблиці можна застосовувати як своєрідну інтелектуальну гру, в якій діти змагатимуться поодиночці або командами на швидкість реакції, точність і широту сприйняття, багатий словник тощо. Головне, що забезпечує успіх їх використання, – живий інтерес дітей, радість відкриття, допитливість, мовленнєва ініціативність, задоволення від відчуття своєї інтелектуальної спроможності, які дорослий має підтримувати, ретельно оберігаючи в процесі роботи з коректурною таблицею її пізнавально-ігровий статус. Будь-який примус, тиск, різкість, формалізм з боку дорослого можуть згасити емоційний відгук дітей на інтелектуальну гру й істотно знизити її результативність. Кількість учасників такої інтелектуальної гри не обмежується. Організувати гру можна як з однією дитиною, так і з групою дітей: у будь-якому разі кожна дитина виконує завдання індивідуально. А організація групових ігор сприяє розвитку товариських партнерських стосунків між дітьми.

2.2. Рекомендації щодо виготовлення коректурних таблиць

Коректурні таблиці мають розвивальний ефект, якщо дотримуватися певних правил при їх виготовленні та використанні. Незалежно від формату таблиці, картинки обов'язково мають бути предметними, щоб забезпечити ясність і чіткість сприйняття: слухового (завдання чи запитання дорослого) і зорового (пошуку й знаходження відповіді на запитання чи розв'язання завдання в таблиці).

Кількість картинок у коректурній таблиці для використання в молодшій групі має становити від 9 до 12, максимально – 16 картинок; у старшій – 20-25 картинок. Що менші діти, то більш очевидними мають бути зв'язки між предметами як тематичним угрупованням.

Картинки слід добирати, не просто групуючи зображення предметів за видовою ознакою, а так, щоб стимулювати розумову діяльність дітей, активізувати психічні процеси: сприймання, увага, уява, пам'ять, мовлення, мислення тощо.

2.3. Рекомендації щодо роботи з коректурними таблицями

Існують декілька варіантів роботи з таблицями:

- дорослий оголошує запитання або завдання, діти виконують його, пояснюють свої дії; дорослий може прокоментувати відповідь, судження (надати додаткову інформацію, оцінити виконання, уточнити деякі факти тощо). Основне завдання – завдяки уважному слуховому сприйняттю і зосередженому розгляданню таблиці знайти правильну відповідь і назвати правильне слово (слова);

- запитання чи завдання представлені на картках за допомогою символічних знаків, які діти мають самостійно «прочитати». Дати відповідь на запитання чи виконати завдання діти мають, використовуючи спеціальні фішки (геометричні фігури, дрібні предмети, якими діти накривають картинки-відповіді), а потім прокоментувати результат виконання завдання. Суть розумових дій полягає в тому, щоб не лише знайти в таблиці правильну відповідь, а й виконати додаткові завдання – накрити, розфарбувати, порохувати, зіставити зі схемою, моделлю, символом тощо;

- діти працюють із розлінованою, але незаповненою коректурною таблицею-рамкою і набором предметних картинок-карток, заповнюючи клітинки згідно з усними завданнями дорослого або символічними вказівками на форму (колір, букву, число, величину тощо). Такі завдання розвивають здатність орієнтуватися в таблиці, вправляють у розумінні й правильному вживанні прийменників («між», «за», «перед», «під» тощо), просторових прислівників («вище», «нижче», «справа», «зліва») і прикметників (червоний, круглий, великий тощо). Запитання і завдання (вправи), більшість з яких ми спеціально розробили для запропонованих коректурних таблиць, передбачають не єдину, а множинну, багатоваріантну відповідь, що спонукає дітей до активного сприйняття зображень, неординарного розв'язання завдання, заохочує їх до участі в інформаційній грі за змістом таблиці.

Є й інші вимоги щодо організації пізнавальної гри на основі таблиці. Йдеться передусім про характер, спрямованість запитань, завдань, вправ, ігор, які педагог може запропонувати дітям. Для посилення розвивального ефекту треба добирати запитання, які спонукають дитину не лише констатувати очевидний факт, а відшукувати правильну відповідь, аналітично «перебираючи» очима численні варіанти.

Виконання завдань такого типу потребує від дітей не стільки розмірковувань, скільки швидкості реакції, уважності. Проявлена під час виконання завдання кмітливість приносить надзвичайне інтелектуальне задоволення і в командному, і в індивідуальному «заліку».

2.4. Використання коректурних таблиць на заняттях

Як було зазначено, коректурні таблиці можуть бути ефективним засобом «включення» дітей у заняття, тобто педагоги можуть використовувати їх на початку заняття як демонстраційний засіб.

Це дає змогу не лише активізувати пізнавальні процеси, а й наблизити дітей до тематичного кола питань, над яким працює група. Так, у процесі проживання теми «Мандрівники» доречно використати коректурну таблицю «Транспорт», яка може стати опорою при закріпленні та уточненні знань дітей, при моделюванні проблемної ситуації або виконанні мовленнєво-творчого завдання.

Під час проведення основної частини заняття, об'єднавши дітей у невеличкі підгрупи, можна запропонувати їм менші за розміром таблиці. До того ж завдання, якщо воно єдине для всіх, діти можуть розв'язувати командно. У цьому випадку команди змагатимуться, хто краще виконає завдання. Можна також, щоб кожна команда одержала різні за змістом завдання. При цьому пояснення представників кожної команди щодо одержаного завдання та його виконання є саме по собі цінним способом удосконалення зв'язного мовлення дошкільників.

2.5. Завдання та організація роботи з коректурними таблицями

З огляду на конкретність мислення старших дошкільників та нестійкість їхньої уваги, ключову організаційну роль у роботі з коректурними таблицями виконує дорослий. Він ставить запитання або формулює завдання, а діти виконують їх, пояснюючи свої дії. Вихователь за потреби коментує дії дітей, оцінює їх, надає дітям додаткову інформацію, уточнення тощо.

Під час роботи з коректурними таблицями основними завданнями для дітей є такі:

- знайти правильну відповідь;
- назвати потрібне слово/слова;
- пояснити свої дії;
- висловити власну думку.

Під час виконання цих завдань у дітей формується така важлива навичка, як концентрація уваги, а ще – здатність зосереджуватися на слуховому сприйнятті та розгляданні таблиці. Вправи, завдання, ігри на основі таблиць дають змогу не лише активізувати мисленнєві процеси, а й систематизувати та збагачувати знання дітей у різних галузях. Залежно від змістової домінанти вихователь обирає ті методи роботи, які дають змогу реалізувати дидактичні завдання заняття.

Розробка для різних вікових груп широкої палітри вправ та завдань, виготовлення самих коректурних таблиць за методикою Н. Гавриш стала творчою справою. Я виготувала коректурні таблиці для дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку, а саме: молодша група «Хто піклується про тебе в дошкільному закладі?», «Працюють всі навколо нас», «Професії транспорту», середня група «Всі професії важливі», «Відважні професії», «Всі умілі майстри мають руки золоті», старша група «Праця людей в сільському господарстві», «Славні сини і дочки України», «Представники творчих професій», «Ким я стану, ким я буду, коли подорослішаю», «Бережи природу».

До них розроблено інтелектуально-мовленнєві вправи, завдання, ігри, які надаються вашій увазі, а також конспекти організованої діяльності.

2.6. Інтелектуально-мовленнєві завдання для роботи з коректурними таблицями

Молодша група «Хто піклується про тебе в дошкільному закладі?» інтелектуально-мовленнєві завдання

1. Знайди картинку – назви слово

- Іграшки, з яких можна побудувати дім,
- Людина, яка виховує дітей,
- Тканина для витирання рук,
- Людина, яка допомагає малюкам одягатися, годує їх, слідкує за чистотою та порядком у групі?
- Людина, яка готує смачну їжу,
- Посуд, необхідний для приготування борщу,
- Людина, яка слідкує за чистотою ділянок дитячого садочка,
- Знаряддя праці, які необхідні для наведення ладу на дворі дитячого садочка,
- Людина, яка пере та прасує білизну для діточок.

2. Відповідай, швидко слова називай

- Якими речами користуються діти і дорослі?
- Якими тільки діти? Якими тільки дорослі?
- Про що можна сказати «він», «вона»?
- Якими професійними інструментами можуть користуватися звичайні люди у повсякденному житті?

3. Поміркуй

- Кого більше в дошкільному закладі: жінок чи чоловіків?
- Кого, хто зображений на таблиці, можуть назвати Сашко, Марійка? Наталія Володимирівна?

- Якими речами користуються дорослі, а якими діти?
- Які інструменти не можна давати дітям?

4. Відгадай за описом

- Розповідає, виховує, пестить, навчає (вихователь)
- Миє, нарізає, помішує, куштує, готує (кухар)

- Мете, копає, загібає, збирає, вивозить (двірник)
- Пере, розвішує, прасує, складає (праля)
- Приносить та розкладає їжу, миє посуд та підлогу, допомагає одягатися малюкам (помічник вихователя)

5. Відгадай загадку, знайди відгадку

- Хто як квочка із курчатами
В дитсадку завжди з малятами
Хто їх пильно наглядає,
Няньчить, пестить, розважає? (вихователь)
- Прибере і нагодусь,
На роботі не нудьгує,
Одягаться допоможе
І хустиночку знайде,
Без неї наш новенький
У садочку пропаде (помічник вихователя)
- Замість справжньої дитини
Є у кожної дівчини.
Її пестять, одягають,
Спати ввечері вкладають.
І годують її смачно –
Дуже мамі вона вдячна (лялька)
- Він для багатьох готує, дуже смачно всіх годує,
Щоб усі були красивими, дужими, щасливими (кухар)
- Біля тіла – вуха, а голови немає (каструля)
- Хто непотріб викидає у смітник,
Поливає перед вікнами квітник?
Хто щоденно прибирає у дворі,
Щоб безпечно було гратись дітворі? (двірник)

6. Вправа «Знайди картинку за адресою»

Вихователька називає стовпчик або ряд, а діти знаходять вказану картинку і називають відповідну професію.

Молодша група «Професії найближчого оточення» інтелектуально-мовленнєві завдання

1. Словесна гра «Хто я, якщо...?» вправляє дітей в утворенні нового слова:

- Якщо я за кермом авто, я ... водій.
- Якщо я шию святкове вбрання, я... швачка.
- Якщо я лікую людей, я... лікар.
- Якщо я буду нові будинки, я... будівельник.
- Якщо я продаю людям продукти, я ... продавчиня.

2. Слухай уважно

- яке слово довше: во – дій чи бу – ді – вель – ник?
- яке слово коротше: лі – кар чи про – дав – чи – ня?

3. Вправа «Чого не стало?»

Педагог пропонує дітям уважно розглянути картинки в певному ряді чи стовпчику таблиці, запам'ятати їх. Потім картинки закривають папером. Діти по пам'яті відтворюють назви картинок.

4. Словесна вправа «Кому що потрібно для роботи?»

Вихователька добирає картки із зображенням предметів, необхідних для роботи представників певних професій, просить дітей назвати, кому потрібні ці речі.

5. Вправа «Знайди картинку за адресою»

Вихователька називає стовпчик або ряд, а діти знаходять вказану картинку і називають відповідну професію.

6. Чистомовки:

Ар – ар – ар – вилікує всіх ...лікар

Ка – ка – ка – зшила нову сукню ... швачка

Ик – ик – ик – збудував дім ...будівельник

Йй – йй – йй – машину веде ...водій

7. Мовленнєва вправа «Добери слово»

Допомагає дітям навчитися визначати цілісний предмет чи об'єкт за окремими ознаками чи складниками:

- Кермо, світлофор, ключ запалювання – водій
- Шприц, фонендоскоп, білий халат – лікар
- Цеглини, кельма, бетонозмішувач – будівельник
- Ножиці, тканина, швейна машина – швачка
- Каса, кошик з продуктами, ваги – продавчиня

8. Мовленнєва вправа «Додай слово»

Називання дієслів:

Лікар (що робить?) вимірює тиск, слухає, дивиться горло, робить укол, щупає живіт, виписує рецепт;

Швачка (що робить?) знімає мірку, вимірює тканину, розкроює плаття, строчить на машинці, пришиває гудзики, прикрашає вишивкою.

Водій (що робить?) крутить кермо, заправляє машину бензином, змінює колеса, уважно слідкує за дорогою.

Будівельник (що робить?) будує новий дім, кладе цеглини, розмішує цемент, забиває цвяхи молотком, фарбує стіни.

Продавчиня (що робить?) розкладає товар, важить продукти, пакує товар, рахує гроші, дає решту, вибиває чек.

9. Відгадай загадку, знайди відгадку

- Хто людей з біди рятує
І хвороби він лікує,
Призначає процедури
І таблетки, і мікстури? (лікар)
- Хто нові будинки зводить,
У яскравій шапці ходить,
Подає рукою знак

- І цеглинки кладе в ряд?
Так буде новий дім
Хто вам, діточки, усім? (будівельник)
- Хто ввімкнув мотор ще зранку
Хто привіз до дитсадка
Багато пляшок молока,
Борошно для пирога? (водій)
  - Хто одягу шиє всім
І дорослим і малим
Дружить з голкою й тканиною,
Строчить швейною машиною? (швачка)
  - У крамниці всі продукти
Овочі, горіхи, фрукти
І ватрушку, і хлібець
Пропонує ... (продавець)

Молодша група «Професії транспорту»
Інтелектуально-мовленнєві завдання

1. Відгадай загадку, знайди відгадку

- Шторм його не налякає
Адже він штурвал тримає.
Через море й океан
Водить судно ... (капітан)
- Літаком керує вправно,
Коли в небі хмарно.
Усміхається з висот
Найхоробріший ... (пілот)
- Летить птах в небесах.
Бензину нап'ється, світами женеться –
Скоро так, гучно так,
А зветься він... (літак)
- Поїзд гучно загудів,
У вагони запросив.
Їде до далеких міст,
Ним керує ... (машиніст)
У полі драбина лежить,
По драбині будинок біжить... (потяг)
- Він машини вправно водить,
Дуже рідко пішки ходить,
Із кермом приятелює,
Все дорогами мандрує... (водій)

2. Знайди картинку – назви слово

- Хто керує потягом?
- Хто водить кораблі по морях та океанах?

- Хто пілотує літаки?
- Що допомагає пілотові утримувати літак у повітрі?
- Хто керує машинами?

3. Вправа «Чого не стало?»

Педагог пропонує дітям уважно розглянути картинки в певному ряді чи стовпчику таблиці, запам'ятати їх. Потім картинки закривають папером. Діти по пам'яті відтворюють назви картинок.

4. Мовленнєва вправа «Добери слово»

Допомагає дітям навчитися визначати цілісний предмет чи об'єкт за окремими ознаками чи складниками:

- Кермо, світлофор, ключ запалювання – водій,
- Літак, штурвал – пілот,
- Рейки, потяг, світлофор – машиніст,
- Якір, бінокль, корабель – капітан.

5. Словесна гра «Хто я, якщо...» вправляє дітей в утворенні нового слова:

- Якщо я за кермом авто, я ... водій.
- Якщо я пілотую літак, я... пілот.
- Якщо я керую потягом, я... машиніст.
- Якщо я за штурвалом корабля, я... капітан.

6. Словесна вправа «Кому що потрібно для роботи?»

Вихователька добирає картки із зображенням предметів, необхідних для роботи представників певних професій, просить дітей назвати, кому потрібні ці речі.

7. Вправа «Знайди картинку за адресою»

Вихователька називає стовпчик або ряд, а діти знаходять вказану картинку і називають відповідну професію.

Середня група «Всі професії важливі»

Інтелектуально-мовленнєві завдання

1. Відгадай загадку – знайди відгадку

- В магазині він працює,
Нам повари пропонує:
Одяг, ласощі, журнали,
Ви професію впізнали?
- Рівно цеглу викладає,
Дах старанно покладає,
Каменярь і покрівельник,
Носить назву...
- Є паличка в нього в руках чарівна,
За мить всі машини зупинить вона,
Він на дорозі з нею працює,
І за порядком у місті пильнує.

- Хто приносить нам листи,
Телеграми і газети?
Ой, важка у нього ноша,
Діти, хто він?...

2. Дидактична вправа «Орієнтуйся»

- Між якими сусідніми картинками знаходиться продавчиня?
- Які картинки над будівником?
- Які картинки під листоношею?
- Які картинки праворуч від дорожніх знаків?
- Які картинки ліворуч від поліцейського?

3. Дидактична вправа «Знайди потрібне слово» (накрій фішками)

- Для роботи продавцю потрібні: ваги, гроші, товари, комп'ютер.
- Для роботи поліцейському потрібні: комп'ютер, жезл, світлофор, дорожні знаки.
- Для роботи листоноші потрібні: гроші, газети, журнали, комп'ютер, листи.
- Для роботи будівнику потрібні: кельма, цегла, вантажівка з піском, бетонозмішувач.

4. Дидактична вправа «Хто що робить?»

Поліцейській: стежить, попереджає, навчає, керує, затримує.

Будівельник: будує, фарбує, викладає, покриває, працює.

Продавець: важить, рахує, розкладає, рекламує, вибиває, дякує.

Листоноша: приймає, оформлює, продає, важить, рахує, розкладає, сортує, видає.

5. Дидактична вправа «Склади речення»

- Продавець продуктового магазину продає.....
- Листоноша розносить людям .....
- Будівельник працює на.....
- Поліцейський попереджає водіїв про .....

6. Дидактична вправа «Знайди потрібне слово»

Педагог демонструє картинку із зображенням інструментів, приладдя і пропонує знайти потрібне слово, щоб скласти словосполучення

- Для роботи продавцю потрібні...
- Для роботи поліцейському потрібні...
- Для роботи листоноші потрібні...
- Для роботи будівнику потрібні...

Середня група «Відважні професії»

Інтелектуально-мовленнєві завдання

1. Вправа «Відгадай загадку – знайди відгадку»

- Як вогонь десь запалає,
«101» хтось набирає
І команда смільчаків

Мчить до полум'я мерщій.

Вчасно воду подадуть

Та вогонь завжди заллють... (пожежники)

- Він роботи не боїться,
Не боїться темноти,
З-під землі не видно неба,
Під землею скрізь пільма
І пройде він там де треба,
Хоч і сонця там нема... (шахтар)
- Вугілля для країни він
В шахті добуває.
Працює він з наснагою –
Ми вдячні всі з повагою... (шахтар)
- Є паличка у нього чарівна –
За мить сто машин зупиняє.
Ось паличку вміло він вгору підняв,
Одразу «Мерседес», як укопаний, став... (поліцейський)
- І на суші і на морі
Він щодня стоїть в дозорі,
Країну він не підведе –
Кордон порушник не пройде ... (прикордонник)

2. Вправа «Знайди картинку – назви слово»

- Хто спасає людей від пожежі?
- Хто добуває вугілля?
- Хто слідкує за порядком і законом?
- Хто захищає кордони нашої країни?

3. Вправа «Пригадай»

- Що тобі відомо про професію пожежника?
- Де працюють шахтарі? Чому їх праця вважають героїчною?
- Що тобі відомо про професію поліцейського?
- Де працюють прикордонники? Чому їх праця вважається небезпечною?
- Де працюють твої батьки? Що ти знаєш про їхню працю?

4. Вправа «Розкажи» вихователь пропонує алгоритм розповіді про професії, за якими діти складають розповідь про будь-яку картинку. Ефективність виконання вправи можна підвищити, об'єднавши дітей у пари чи трійки. Примірний алгоритм розповіді: назва професії, де працює. Що робить, що необхідно для роботи, чому можлива ця професія.

5. Вправа «Накрій фішками»:

- того, хто працює глибоко під землею;
- того, хто стежить за порядком на вулиці;
- того, хто охороняє кордони;
- того, хто ліквідує пожежу.

6. Вправа «Хто що робить?» вихователь називає професії, розглядаючи відповідні картинки на таблиці, пропонує додати дієслова до названих професій

- поліцейський: стежить, затримує, попереджає, пояснює
- пожежний: гасить, навчається, тренується, керує
- шахтар: спускається, видобуває вугілля, транспортує, складає
- прикордонник: спостерігає, пильнує, охороняє, тренується, затримує

7. Вправа «Знайди потрібне слово». Педагог демонструє дітям картинки із зображенням інструментів, предметів, необхідних для роботи представників певних професій, просить дітей знайти потрібне слово, щоб скласти словосполучення: для роботи пожежнику потрібне – ...

8. Мовленнєва вправа «Вгадай за описом». Педагог описує професію за певним алгоритмом (для чого вона, які якості повинен мати робітник, які речі необхідні), а діти відгадують назву професії і називають номер картинки на таблиці. Пізніше самі діти можуть загадувати один одному професію згідно алгоритму.

9. Вправа «Знайди потрібне слово» педагог демонструє картинки із зображенням інструментів, приладдя і пропонує знайти потрібне слово, щоб скласти словосполучення

- для роботи пожежнику потрібні ... пожежна машина, пожежний шланг, захисна каска, вогнегасник, рація
- для роботи шахтарю потрібні... відбійний молоток, каска, лопата
- для роботи поліцейському потрібні ... жезл, світлофор
- для роботи прикордоннику потрібні ... зброя, рація, собака.

Середня група «Всі умілі майстри мають руки золоті »

Інтелектуально-мовленнєві завдання

1. Вправа «Знайди картинку – назви слово»

- Хто робить людям зачіски?
- Хто оре землю?
- Хто лікує людей?
- Хто шиє одяг?
- Хто виступає на сцені?

2. Вправа «Пригадай»

- Що тобі відомо про професію лікаря? Які ти знаєш знаряддя праці лікарів?

- Де працює хлібороб? Чим корисна професія хлібороба?

- Що тобі відомо про професію музиканта?

- Про яку людину говорять: « Майстер – золоті руки»? Чи можна так сказати про перукаря ? Поясни свою думку.

- Що тобі відомо про професію швачки? Чи хотілось би тобі дарувати гарний настрій своїми виробами?

- Де працюють твої батьки? Що ти знаєш про їхню працю?

3. Вправа «Розкажи»

Вихователь пропонує алгоритм розповіді про професії і назва професії, де працює, що робить, що необхідно для роботи, чому важлива ця професія.

4. Вправа «Накрий фішками»

- того, хто грає на музичних інструментах;
- того, хто оре землю;
- того, хто шиє гарний одяг;
- того, хто стриже та фарбує волосся;
- того, хто лікує малят та дорослих.

5. Вправа «Склади речення»

- пошити гарну сукню швачка...
- перукар вміє красиво...
- музикант дарує людям ...
- хлібороб вирощує...
- щоб виміряти тиск хворому, лікар...

6. Вправа «Хто що робить?» (додати дієслова до назв професій)

- лікар: слухає дихання, заглядає в горло, вимірює тиск, вимірює температуру, виписує рецепт...

- швачка: знімає мірки, креслить викрійку, кроїть тканину, добирає фасон, шиє, пришиває гудзики, прасує готовий одяг...

- перукар: підстригає волосся, миє, сушить феном, фарбує в інший колір, робить зачіску...

- хлібороб: обробляє землю, сіє пшеницю, овес, гречку, вносить добрива, збирає врожай, молотить зерно...

- музикант: настроює інструмент, читає ноти, вчить п'єсу, грає для слухачів, несе радість та задоволення слухачам...

7. Вправа «Знайди потрібне слово» педагог демонструє картинки з зображенням інструментів, приладдя і пропонує знайти потрібне слово, щоб скласти словосполучення

- для роботи хліборобу потрібно... поле, комбайн, зерно, добрива;
- для роботи перукаря потрібно... фен, ножиці, гребінець, фарби, лак;
- для роботи музиканту потрібно... ноти, музичні інструменти;
- для роботи лікаря потрібні... фонендоскоп, шприц, градусник, ліки;
- для роботи швачці потрібні ... тканина, ножиці, нитки, голки, швейна машинка.

8. Вправа «Відгадай загадку – знайди відгадку»

- Золоті у нього руки,
Робить зачіски, перуки,
Підстриже і пофарбує,
Гарний настрій подарує. Хто це? (перукар)
- Сушить він волосся всім
Теплим вітерцем своїм. (фен)
- Як у народі називають того,
Хто поле обробляє,

- Землю зерном засіває,
Високі врожаї збирає (хлібороб)
- Хто одягу шиє всім:
І дорослим, і малим,
Дружить з голкою й тканиною,
Строчить швейною машиною? (швачка)
  - Вони виписують мікстури,
Від застуд, температури,
Всім: дорослим, дітворі
Допоможуть ... (лікарі)
  - Де йшла сотня косарів –
Вийшли п'ять богатирів:
Косять, в'яжуть заодно
І молотять на зерно ... (комбайн)
  - Я грав би в оркестрі, а може і соло,
Були б зачаровані люди навколо,
Раділи б дорослі і слухали б діти,
Давали б мені оберемками квіти... (музикант)
  - Сам із вільхи та із дуба,
В роті білі, чорні зуби.
До зубів торкнись – готово:
Ти почувеш спів чудовий... (рояль)
  - В лісі вирізана,
Гладенько витесана,
Співає – заливається,
Як називається? ... (сопілка)
  - В нього зубчики рівненькі:
Є густі, а є ріденькі.
Гладить, наче промінець
Нам волосся... (гребінець)

*Старша група «Праця людей в сільському господарстві»
Інтелектуально-мовленнєві завдання*

1. Вправа «Відгадай загадку, знайди загадку»

- Є садок, город і ферма.
І працює він уперто.
Має трактори сучасні
І комбайни першокласні.
На землі господарює
І з тобою нас годує... (Фермер)
- Навесні гуляти ходить,
І пшеничні зерна висіває він ретельно
У родючу землю.
І хоч сильний, але має

- Лагідний характер,
Кожен добре його знає,
Це, хлоп'ята, ... (трактор)
- Як у народі називають того,
Хто поле обробляє,
Землю зерном засіває,
Високі врожаї збирає (хлібороб)
  - Де йшла сотня косарів –
Вийшли п'ять богатирів:
Косять, в'яжуть заодно
І молотять на зерно ... (комбайн)
  - Її давно корівки знають,
Веселим муканням стрічають
І за її нелегкий труд
Все молоко їй віддають... (доярка)
  - На сметану, масло, сир
Нам воно згодиться.
І корисне і смачне
Тече, як водиця.
Колір в нього наче сніг –
Пригощу їм вас усіх!... (молоко)
  - Він як лікар Айболить
Знає, що в кого болить,
Кличе фермер і свинар
– Порятуй ... (ветеринар)
  - Чудо-місто-містечко
Галасливих будиночків рядок.
Цілий рік бурштиновий мед
В діжках не кінчається
І все літо весь народ
На квітах гойдається (пасіка)

2. Вправа «Поміркуй»

- Чому професію фермера можна вважати важливою?
- Чи достатньо одного бажання, щоб стати пасічником?
- Доведи важливість професії ветеринара;
- Чому не можна уявити собі наше життя без професії хлібороба?

3. Вправа «Розкажи»

Вихователь пропонує алгоритм розповіді про професії, за якими діти складають оповідь про будь-яку картинку. Ефективність виконання вправи можна підвищити, об'єднавши дітей у пари чи трійки. Примірний алгоритм розповіді: назва професії, де працює, що робить, що необхідно для роботи, чому важлива ця професія.

4. Вправа «Накрий фішками»

- Фахівця, який лікує тварин;
- Фахівця, який вирощує фрукти, овочі, квіти;
- Фахівця, який працює на пасіці;
- Фахівця, який вирощує хліб;
- Фахівця, який дбає про тварин – годує та вирощує їх.

5. Вправа «Яке слово зайве?»

- Фермер годує, напуває, оглядає, піклується, стрибає.
- Доярка шие, миє, годує, чистить, доїть.
- Пасічник лікує, збирає, підгодовує, розводить бджіл, доглядає.
- Ветеринар робить уколи, міряє, лікує, слідкує, танцює.
- Садівник – городник саджає, поливає, прополює, збирає, співає.
- Хлібороб бігає, оре, сіє, збирає, боронить.

6. Вправа «Склади речення»

- Пасічник займається розведенням ...
- Фермер піклується про тварин, годує ...
- Ветеринар робить тваринам щеплення, уколи, дає ...
- Хлібороб працює в полі, він сіє ...
- Доярка використовує в роботі ...

7. Словесна вправа «Одяг та професії»

Педагог пропонує розглянути на таблиці і назвати спеціальний одяг у представників різних професій. Уточнює, що спеціальний одяг називають формою.

8. Мовленнєва гра «Вгадай за описом»

Педагог описує професію за певним алгоритмом (для чого вона, які якості повинен мати робітник, які речі необхідні), а діти відгадують назву професії і називають номер картинки на таблиці. Пізніше самі діти можуть загадувати один одному професію згідно алгоритму.

***Старша група «Славні сини і дочки України»
Інтелектуально-мовленнєві завдання»***

1. Знайди картинку – назви слово:

- люди яких професій пов'язані з мистецтвом,
- люди яких професій пов'язані зі спортом,
- людей героїчних професій,
- які професії можна назвати жіночими,
- які професії вважають чоловічими?

2. Накрий фішками:

- фахівця, який будує літаки,
- фахівця, який здійснив політ до космосу,
- фахівця, який здобуває нові рекорди,
- фахівця, який співає,
- фахівця, який створює гарні картини,
- фахівця, який пише чудові вірші та казки.

3. Склади речення

- Для написання картин художнику потрібні ...
- Для виступи музиканту та співаку потрібні...
- Для здійснення польоту космонавту потрібні...
- Для створення креслення літаків потрібні...
- Державні символи України...

4. Орієнтуйся:

- назви номер картинки із зображенням Тараса Шевченко;
- назви номер картинки між зображеннями бандури та мікрофону;
- назви номер картинки, яка між портретом Леоніда Каденюка та зображенням найбільшого літака в світі;
- назви номер картинки, яка знаходиться зверху портрета Антонова.

5. Відгадай та знайди відповідь

- Крил не має, а летить,
Космонавт у ній сидить,
Не літак і не комета,
А космічна ... (ракета)
- Завжди можу стати у нагоді,
Моїх порад вам не злічить,
І кажуть про мене в народі
«Мовчить, а сто дурнів навчить»... (книга)
- Ця пісня дивна, урочиста,
Як над церквами давній дзвін,
Вона уславлює Вітчизну,
Ця назва всім відома... (гімн)
- Україну прославляє,
Хоч не знає слів,
Тугу людям розганяє
Моногострунний спів... (бандура)
- Гру цю люблять всі на світі,
І батьки і їхні діти.
М'яч. Удар. І крики «Гол!».
Пречудова гра ... (футбол)

6. Вправа «Розкажи»

Вихователь пропонує алгоритм розповіді про професії, за якими діти складають оповідь про будь-яку картинку. Ефективність виконання вправи можна підвищити, об'єднавши дітей у пари чи трійки. Примірний алгоритм розповіді: назва професії, де працює, що робить, що необхідно для роботи, чому важлива ця професія.

7. Вправа «Поміркуй»

- Чому професію конструктора можна вважати важливою?
- Чи достатньо одного бажання, щоб стати співаком?
- Чи будь – яка людина може працювати космонавтом? Чому?

8. Вправа «Назви адресу»

Вихователь розглядає з дітьми картинки таблиці. Пропонує назвати адресу вказаних картинок (ряд, стовпчик). Інший варіант – знайти предмет за вказаною адресою.

Старша група «Представники творчих професій» Інтелектуально-мовленнєві завдання

1. Відгадай та знайди відповідь:

- Всі герої на сцені танцюють,
Не співають, не грають, не малюють,
Ні для кого не секрет
Звуть виставу цю ... (балет)
- Інструмент бере у руки –
Линуть чисті, ніжні звуки.
Люди кажуть: « Це талант!»
Добре грає ... (музикант)
- Біга пензлик по тканині,
Підкоряючись людині,
А людина творить свій
Неповторний світ живий... (художник)
- Із його рукава
Вилетіли раптом півні два!
Посадив у ящик левеня,
Замість лева вийняв цуценя.
Дивовижний цей артист
Зветься ... (ілюзіоніст)
- Це артист хоробрий,
Та ще дуже добрий.
Вчить ведмедів танцювати,
Цуценят з м'ячами грати,
Лева й тигра обіймає.
Як він зветься, хто вгадає? ... (дресирувальник)
- Він такий же, як і ми,
Не помітний між людьми,
А в театрі грає ролі:
Нині вчителя у школі.
Завтра – буде інша роль,
То бідняк він, то король... (актор)
- Всім відомо, що давно
Люди винайшли кіно,
Слід вам знати, що тепер,
Головний там... (режисер)
- Він виставою заправляє,
Напам'ять усі сцени знає.

Вчить він, як роль грати.
Як його, друзі, назвати? (режисер)

- Він у цирку працює,
Гарний настрій всім дарує.
Ти від нього не тікай,
А зручненько сідай.
Буде сміху повний міх,
Розвеселяє він усіх... (клоун)

2. Вправа «Розкажи»

Вихователь пропонує алгоритм розповіді про професії, за якими діти складають оповідь про будь-яку картинку. Ефективність виконання вправи можна підвищити, об'єднавши дітей у пари чи трійки. Примірний алгоритм розповіді: назва професії, де працює, що робить, що необхідно для роботи, чому важлива ця професія.

3. Склади речення

- Для написання картин художнику потрібні ...;
- Для виступи музиканту та співаку потрібні...;
- Дресировальник в цирку виступає разом з...;
- Щоб показати фокус, ілюзіоніст використовує...;
- Балерина вміє красиво...;
- Щоб зняти кіно, режисер керує ...
- Клоун своїм виступом дарує людям ...

4. Словесна вправа «Одяг та професії»

Педагог пропонує розглянути на таблиці і назвати спеціальний одяг у представників різних професій. Уточнює, що спеціальний одяг називають формою.

5. Мовленнєва гра «Вгадай за описом»

Педагог описує професію за певним алгоритмом (для чого вона, які якості повинен мати робітник, які речі необхідні), а діти відгадують назву професії і називають номер картинки на таблиці. Пізніше самі діти можуть загадувати один одному професію згідно алгоритму.

6. Вправа «Слова заблукали» Постав слова на місце, щоб вийшло речення:

- У допомагають виступі предмети магичні фокуснику.
- На сцені балерина театру пуантах в танцює .
- Малят клоун розвеселяє рудий.

7. Вправа «Назви адресу»

Вправа може проводитись в індивідуальному чи підгруповому форматі. Дітям пропонується назвати адресу картинки, на яку вказує вихователь.

8. Вправа «Знайди потрібне слово» педагог демонструє картинки з зображенням інструментів, приладдя і пропонує знайти потрібне слово, щоб скласти словосполучення.

- Для роботи художнику потрібно ... (фарби, пензлі, полотно)

- Для роботи музиканту потрібно... (мікрофон, музичні інструменти, ноти)
- Для роботи актору потрібно... (театр, сцена, костюми, мікрофон)
- Для роботи дресирувальнику потрібно... (сцена, тварини, цукор)
- Для роботи ілюзіоністу потрібно ... (магічний реквізит, сцена, тварини)

Старша група «Ким я стану, ким я буду, коли подорослішаю»
Інтелектуально-мовленнєві завдання

1. Відгадай та знайди відповідь:

- Це ракети управитель,
Невагомості любитель.
По-англійськи: «астронавт»,
Українською – ... (космонавт)
- Є спеціальна труба,
У ній Галактика видна,
Бачать зірок калейдоскоп
Астрономи в... (телескоп)
- Він з комп'ютером на ТИ,
Розумніших не знайти,
Віртуальний творить міст
Диво-майстер... (програміст)
- Закінчу я Вуз і одержу диплом,
І стану хорошим працівником,
І буду машини конструювати
Такі, щоб їздить могли і лі тати,
Пливти по морях, і вивчать стратосферу.
Почесна професія ... (інженера)
- Хто у школі всіх навчає,
Ліпить, пише і читає.
Про далекі і близькі
Вам розказує краї?
Всіх навчить і цифр, і літер
Наймудріший в світі ... (вчитель)
- В мене друзі є чудові,
Разом вдома ми і в школі,
З ними нудно не буває,
Все на світі вони знають.
Їх читаю залюбки. Здогадались?
Це ... (книжки)
- За рухом зоряним
На небі нічному,
Припавши до телескопа
Стежить ... (астроном)

- Океан безмежний,
Безповітряний і темний,
Ще він надзвичайний,
У ньому живуть Всесвіти,
Зірки й комети,
Є й населені,
Може бути й планети... (космос)
- До Місяця не може птах
Долетіти і примісячитися,
Але зате вміє це
Робити швидка ... (ракета)

2. Вправа «Знайди потрібне слово» педагог демонструє картинки з зображенням інструментів, приладдя і пропонує знайти потрібне слово, щоб скласти словосполучення.

- Для роботи програмісту потрібно ... комп'ютер, інтернет;
- Для роботи космонавту потрібно ... космос, ракета, скафандр, їжа;
- Для роботи інженеру потрібно ... комп'ютер, креслярське приладдя – лінійка, циркуль, папір;
- Для роботи екологу потрібно ... мікроскоп, пробірки, об'єкти природи, комп'ютер;
- Для роботи астроному потрібно телескоп, комп'ютер, зоряне небо;
- Для роботи археологу потрібно ... лопатка, щітки, мікроскоп;
- Для роботи вчителю потрібно ... підручники, мікроскоп, зошити, олівці, ручки, комп'ютер.

3. Накрий фішками

- Фахівця, який вивчає життя людей у давнину;
- Фахівця, який вирушає в космос на ракеті;
- Фахівця, який навчає дітей у школі;
- Фахівця, який досліджує зоряне небо;
- Фахівця, який вивчає вплив людини та її діяльності на природу;
- Фахівця, який працює з комп'ютером, створюючи нові програми, ігри.

4. Вправа «Розкажи»

Вихователь пропонує алгоритм розповіді про професії, за якими діти складають оповідь про будь-яку картинку. Ефективність виконання вправи можна підвищити, об'єднавши дітей у пари чи трійки. Примірний алгоритм розповіді: назва професії, де працює, що робить, що необхідно для роботи, чому важлива ця професія.

5. Вправа «Поміркуй»

- Чому професію еколога можна вважати важливою?
- Чи достатньо одного бажання, щоб стати програмістом? Чому?
- Чи будь-яка людина може працювати археологом? Чому?
- Чому професія космонавта вважається героїчною?
- Де працюють твої батьки? Що ти знаєш про їхню працю?

6. Вправа «Назви адресу»

Вихователь розглядає з дітьми картинки таблиці. Пропонує назвати адресу вказаних картинок (ряд, стовпчик). Інший варіант – знайти предмет за вказаною адресою.

7. Вправа «Будь уважний»

- Назви яких професій починаються на голосний звук? (астроном, археолог, еколог, інженер)
- Назва яких професій починаються на приголосний звук? (вчитель, космонавт, програміст)

8. Вправа «Склади речення»

- Археолог проводить розкопки для того, щоб дізнатися...
- Астроном вивчає зоряне небо, використовуючи ...
- Вчитель у школі навчає ...
- Програміст працює в інтернеті, створюючи ...
- Космонавт подорожує космосом на ...

9. Мовленнєва гра «Вгадай за описом»

Педагог описує професію за певним алгоритмом (для чого вона, які якості повинен мати робітник, які речі необхідні), а діти відгадують назву професії і називають номер картинки на таблиці. Пізніше самі діти можуть загадувати один одному професію згідно алгоритму.

Конспект

комплексного заняття з розвитку інформаційно-ігрової творчості дітей середнього дошкільного віку через використання коректурних таблиць (за методикою Н. Гавриш)

«Носять пошту листоноші і в дощі, і в снігу, в пороші»

Мета: розвивати логічне мислення, уяву, зв'язне мовлення. Формувати соціально-комунікативну компетентність. Систематизувати та розширити знання дітей про професії дорослих у сфері зв'язку (листоноша, оператор, касир, водій), розширити уявлення дітей про пошту як установу зв'язку, про її призначення(приймання, сортування, доставка кореспонденції, про використання машин). Продовжувати ознайомлювати дітей з суспільним та соціальним довкіллям. Ознайомити з етикетом поздоровлень, виховувати бажання порадувати, привітати листівкою, зробленою власноруч. Виховувати шанобливе ставлення до праці людей.

Матеріал: коректурні таблиці (демонстраційна та індивідуальні на кожну дитину), ноутбук с презентацією про екскурсію на «Нову пошту», матеріал для виготовлення аплікації «Вітальна листівка», коробка для бандеролі.

Хід заняття:

Вихователь: Діти, давайте всі разом візьмемося за руки і відчуємо тепло наших долоньок:

Дружно за руки візьмемося,
Та друг другу посміхнемося,

Всі ми друзі – ти і я,
Ось яка у нас сім'я!

• **Проблемна ситуація «Як поговорити з людиною, якщо вона знаходиться дуже далеко?»**

орієнтовні запитання:

• як можна поговорити з людиною, наприклад, з бабусею, якщо вона знаходиться дуже далеко?

• як передати листа на далеку відстань? (по телефону, написати листа чи листівку, електронною поштою, по скайпу, по вайберу)

• які ще види поштових відправлень ви знаєте? (листівки вітальні зі святом, листи, телеграми, посилки, бандеролі, газети та журнали)

У наш час, коли у багатьох удома є комп'ютери, листи можна пересилати за допомогою електронної пошти, не виходячи з дому.

Як називається установа, яка займається доставкою пошти? Пригадайте, як ми відвідували відділення «Нової пошти», що цікавого ви там побачили? *Для цього пропоную переглянути презентацію «Екскурсія на Нову Пошту».* Люди яких професій працюють у відділенні Нової пошти? (оператор, касир, вантажник, шофер). Людмила Анатоліївна отримала бандероль, вона віддала квитанцію, оплатила вартість і отримала бандероль на складі. Посилки бувають великі та маленькі. Великі посилки розвантажують за допомогою автозавантажувача.

• **Робота з коректурною таблицею**

А зараз, діти, пропоную вам цікаву гру «Відгадай загадку і знайди відгадку». Я буду загадувати вам загадки, відгадки ви накриєте фішками на своїх табличках.

1. В магазині він працює,
Нам повари пропонує
Одяг, ласощі, журнали,
Ви професію впізнали?
2. Рівно цеглу викладає,
Дах старанно покладає,
Каменярь і покрівельник,
Носить назву...
3. Є паличка в нього в руках чарівна,
За мить всі машини зупинить вона,
Він на дорозі з нею працює,
І за порядком у місті пильнує
4. Хто приносить нам листи,
Телеграми і газети?
Ой, важка у нього ноша,
Діти, хто він?...

Дидактична вправа «Орієнтуйся»

- Між якими сусідніми картинками знаходиться продавчиня?
- Які картинки над будівником?

- Які картинки під листоношею?
- Які картинки справа від дорожніх знаків?
- Які картинки зліва від поліцейського?

Дидактична вправа «Знайди потрібне слово» і накрий фішками

Для роботи продавцю потрібні: ваги, гроші, товари, комп'ютер.

Для роботи поліцейському потрібні: комп'ютер, жезл, світлофор, дорожні знаки.

Для роботи листоноші потрібні: гроші, газети, журнали, комп'ютер, листи.

Для роботи будівнику потрібні: кельма, цегла, вантажівка з піском, бетонозмішувач, каска.

Дидактична вправа «Хто що робить?»

Я назву професію, а ви назвіть, що робить людина.

Поліцейський: стежить, попереджає, навчає, керує, затримує.

Будівельник: будує, фарбує, викладає, покриває, працює.

Продавець: важить, рахує, розкладає, рекламує, вибиває, дякує.

Листоноша: приймає, оформлює, продає, важить, рахує, розкладає, сортує, видає.

• **Образотворча діяльність:** виготовлення вітальної листівки для друзів (аплікація).

Діти, ви бажаєте завести друзів по листуванню? Я пропоную знайти друзів по інтернету, вибрати дошкільний заклад і зав'язати з ними листування. Ви вмієте писати? А читати? Пропоную виготовити вітальні листівки, а лист новим друзям ми напишемо ввечері разом. Самостійна робота дітей.

• **Оцінно-контрольна діяльність:** що вам сподобалось сьогодні? Про що ми дізналися? Чому ми навчилися?

Конспект

комплексного заняття з розвитку інформаційно-ігрової творчості дітей старшого дошкільного віку через використання коректурних таблиць (за методикою Н. Гавриш)

«Нам значки сьогодні дали, ми екологами стали!»

Ми в будь-яку неgodу охороняти хочемо природу»

Мета: розвивати логічне мислення дітей, навчати робити певні власні висновки про працю дорослих та її необхідність; прищеплювати любов і повагу до професії еколога; розширювати розуміння поняття «бережливість», дбайливе ставлення до природи; спонукати дітей працювати разом, виховувати почуття колективізму та відповідальності.

Матеріал: коректурні таблиці (демонстраційна та індивідуальні на кожному дитину), фішки, матеріал для виготовлення іграшок.

Хід заняття

• **Ігровий момент: Чепурик завітав до дітей** і просить про допомогу,

Чепурик: Я – Чепурик, давайте знайомитися! Я живу на планеті Земля, в Європі, в Україні, у будинку поруч із тобою. У мене є мрія: я хочу, щоб у моєму

рідному місті, країні і на моїй землі було менше сміття і зовсім не було звалищ! Це можливо! Але сам я з цим упоратися не можу. Мені потрібні друзі – помічники. Я дуже хочу, щоб ви, діти, приєдналися до моєї команди захисників довкілля і стали юними екологами. Ви знаєте, що це за професія – еколог? Чим займається еколог?

Орієнтовні відповіді

Екологи – це ті люди, які розуміють, що ресурси природи далеко не нескінченні, вони стежать за утилізацією радіоактивних відходів.

Контролюють діяльність шкідливих виробництв, а також вивчають наслідки запуску ракет в космос.

Вчені екологи з'ясовують причин природних негараздів і шукають шляхи, які дозволять людству чинити найменший вплив на навколишнє середовище.

Екологи займаються дослідженнями, оскільки вони, шляхом опитувань, спостережень проводять аналіз стану повітря, води, землі, рослин і тварин.

Чепурик: Я пропоную вам дуже цікаву гру. Подивіться, ось таблиця, вам необхідно виконати такі завдання:

- **Назви і покажи картинку**

- Море, яке омиває береги України;
- Гори, які прикрашають Україну;
- Людину, яка дбає про чистоту подвір'я;
- Різноманітні стани води (туман, град, сніг, іній).

- **Продовж речення**

Для роботи двірнику потрібні...

Для роботи ліснику потрібні...

Для роботи екологу потрібні...

- Зараз розділяємося на дві команди. **Завдання** для команди дівчаток: знайти слова, в яких є звук «С», хлопцям звук «К».

- **Поясни картинку**

- Колби – це...
- Мікроскоп – це...
- Лісник – це...
- Туман – це...
- Радуга – це...

- **Орієнтуйся**

- Назви адресу кормушки для диких тварин.
- Назви адресу картинки під краном.
- Назви адресу лісника
- Які картинки зліва від водоспаду?
- Які картинки зліва від двірника?
- Назви адресу еколога.

- **Відгадай загадки та знайди відгадки і накрий їх фішками**

1. Хто непотріб викидає у смітник,
Поливає перед вікнами квітник?

- Хто щоденно прибирає у дворі,
Щоб безпечно було гратись дітворі? (двірник)
2. Він не лише звірів знає,
Він весь ліс оберігає.
Знають, навіть, малюки:
В лісі правлять – ... (лісники)
  3. Наче срібні зірочки,
Білосніжні квіточки
Із зимової хмаринки
До землі летять ... (сніжинки)
  4. Росте зимою тільки вниз,
Любить кривлю і карниз.
І тільки сонечко зігріє –
Вона заплаче й швидко гине... (бурулька)
  5. У морях і річках живе,
Але часто по небу літає.
А як набридне їй літати,
На землю знову осідає... (вода)
  6. З висоти великої зриваючись,
Грізно він реве
І, розбиваючись об каміння,
Піною встає... (водоспад)
  7. На дворі переполох:
З неба сиплеться горох... (град)
  8. Голуба вода тече,
В'ється, наче стрічка.
Здогадалися, що це? Це глибока ... (річка)

• **Вихователь:** Діти, назвіть річки нашої України (Дніпро, Дністер, Тиса, Сіверський Донець, Казенний Торець). Покажіть їх на мапі України. Ви пам'ятаєте, ми з вами ходили на екскурсію, пов'язану з водою? Так, ми відвідали Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів.

А хто там працює? Чий тато? Як виглядає еколог, який має спецодяг? Для чого екологу захисний одяг? Що ви бачили в лабораторії? Яке обладнання?

Що роблять екологи та лаборанти в лабораторії? Які дослідження вам показували?

Для чого екологи досліджують воду?

• **Проблемна ситуація «Що ми знаємо про воду?»**

- Де в природі є вода? (вода утворює озера, річки, моря й океани. Вода є у ґрунті, в криницях, в рослинах, тілах людей та тварин. Відповіді вихователь ілюструє слайдами)

- Яка буває вода? (прозора, дощова, мінеральна, тала, підземна, солоня, морська тощо)

- Для чого потрібна вода?

- Скільки води потрібно людині на добу? (Відповіді дітей). Вихователь повідомляє, що дорослій людині потрібно 1,5–2 літри, залежно від її ваги, демонструючи цей об'єм за допомогою дволітрової банки.

- Як ви гадаєте, що б сталося на Землі, якби зникла вода?

• **Фізкультхвилинка** (танцювальні вправи під пісню «Тече вода з під явора»)

Вихователь: Давайте відправимося в нашу лабораторію. А щоб до неї зайти, ми повинні себе захистити (одягання фартухів).

• **Дослід «Вода – розчинник. Очищення води»**

В нашій лабораторії багато речовин, а саме: вода, пральний порошок, пісок, сіль, мука, цукор, олія, харчові барвники. Давайте подивимося що відбудеться з водою під час взаємодії з цими речовинами. Але спочатку пригадаємо правила роботи під час проведення дослідів.

Правила роботи під час проведення дослідів:

- не можна куштувати речовини на смак (небезпека отруїтися);

- нюхати обережно, спрямовувати запах від стакану долонькою.

- Що зміниться, якщо розчинити досліджувані речовини у воді?

- Чи можна тепер очистити воду від різних речовин?

- Як це можна зробити (фільтрувати).

- Із чого можна зробити фільтр?

Вихователь показує спосіб фільтрування, потім діти самостійно фільтрують воду.

Чепурик: Дослідники ви, діти, добрі. А зараз перевіримо, які ви сортувальники. Бо використана упаковка, скляні та пластикові пляшки, старі газети та журнали є цінною сировиною, з якої можна виготовити багато корисних речей. Але це здійсниться лише тоді, коли відходи розділені. Змішані відходи – то сміття, йому місце на звалище. Роздільно зібрані – це вже ресурси!

• **Дидактична гра «Сортувальники»**

Щоб ліси не вирубати, слід сміття переробляти!

Тож несімо на подвір'я полімери, скло, ганчір'я..

До контейнерів ідемо і кладемо всі окремо.

В жовтий – те, що із пластмаси: пляшки, жалюзі, прикраси..

В синій – все, що із паперу: шмат газети чи шпалери..

У зеленій – скла частинки, биті іграшки з ялинки..

В сірій – змішані відходи: пояс, мокра пачка соди..

У коричневої – продукти: рештки каші, сиру, фруктів..

Як усе це розкладемо, лиш тоді у дім ідемо.

І за це не треба шани: ми свідомі громадяни!

Проводиться гра.

Чепурик: Я пропоную вам, любі друзі, використати вживані пластикові пляшки для створення нових іграшок.

Вихователь пропонує дітям сісти за столи, де їх чекають підготовані матеріали (пляшки, клей, пензлі, папір, нитки, ножиці). Індивідуальна робота дітей. Коли діти закінчили роботу, вихователь пропонує створити виставку нових іграшок.

Чепурик: Любі діти! Мені у вас дуже сподобалось! Ви вмієте проводити досліди, зробили чудові іграшки, показали свої знання про воду, про професії дорослих, розгадуєте загадки. Молодці! А що вам сьогодні сподобалось робити? (відповіді дітей). Я дарую вам пам'ятні значки на згадку про нашу чудову зустріч.

Діти читають вірші:

1. Нам значки сьогодні дали,
Ми екологами стали!
Ми в будь-яку негоду
Охороняти хочемо природу.
2. Щоб цвіли сади і сквери,
Щоб усім нам краще стати,
Ми хорошії манери
Будемо всім прищеплювати.
3. Щоб дерева і квіти
Місто прикрашали,
Щоб цієї краси
Люди не ламали.
4. Зі своїх дворів почнемо,
Сміття швидко зберемо.
Скла биті кругом,
Не будеш ходити босоніж.
5. Граблі, відра і лопати
Розібрали всі хлопці.
Навалилися на справи,
І робота в хід пішла.
6. Клумби нові розбили,
Маргаритки посадили.
Щоб дерева не сумували,
Їх водою напували.
7. Тут же до нас з усіх кінців
Прилетіло сто скворцов.
Шукають корм своїм пташенят
І разносять по домівках.
8. Ми працювали, ми старалися,
Перетворили двір в оазис.
Від роботи так втомилися,
Що «зеленими» всі стали!

Конспект

комплексного заняття з розвитку інформаційно-ігрової творчості дітей середнього дошкільного віку через використання коректурних таблиць (за методикою Н. Гавриш)

«Швачка кроїть, різже, шиє, любить гарно всіх вдягати, будь-яку модель пошиє і для доні, і для тата»

Мета: розвивати логічне мислення, уяву, зв'язне мовлення. Формувати соціально-комунікативну компетентність. Систематизувати та розширити знання дітей про працю дорослих в ательє, на фабриках, де шиють одяг, колективний характер праці, взаємодію модельєрів, закрійників, швачок. Продовжувати ознайомлювати дітей з суспільним та соціальним довкіллям. Виховувати повагу до праці дорослих, бажання наслідувати їх.

Матеріал: коректурні таблиці (демонстраційна та індивідуальні на кожному дитині), паперові ляльки, матеріал для виготовлення аплікації «Святкова сукня».

Хід заняття

Вихователь: Діти, підійдіть до мене, давайте візьмемось за руки та відчуємо тепло нашої дружби. Посміхніться, подаруйте один одному гарний настрій. Ви чуєте дзвінок телефона? Хто ж це телефонує? Це ляльки телефонують, їх запросили на святковий бал, а сукні немає. Вони просять нашої допомоги. Як ви гадаєте, чи можемо ми їм допомогти і як це зробити?

Орієнтовні відповіді дітей – купити, пошити.

Вихователь: Де можна пошити гарну сукню? (у швачки). А як називається установа, де моделюють та шиють гарні сукні, костюми та інший одяг? (ательє, будинок моди). Я запрошую вас у подорож до будинку мод. У цій подорожі нам допоможе таблиця (демонструє велику таблицю). Діти, на що схожа таблиця, що вона нагадує?

Орієнтовна відповідь дітей – багатопверховий будинок.

Вихователь: І мешкають у цьому будинку представники різних професій.

• Робота з коректурною таблицею

Діти, я пропоную пограти у гру, яка називається «Адреса». Вертикальні ряди в таблиці домовляємось називати під'їздами, горизонтальні ряди – поверхами, квартира за номером... Я задаю адресу, а ви швидко відшукайте хто мешкає там.

Вихователь: Хто живе вище всіх? Хто живе нижче всіх? Яка професія може бути тільки чоловічою? (хлібороб)

А зараз діти, пропонує вам цікаву гру «Відгадай загадку і знайди відгадку». Я буду загадувати вам загадки, відгадки ви накрийте фішками на своїх табличках.

- Золоті у нього руки,
Робить зачіски, перуки,
Підстриже і пофарбує,
Гарний настрій подарує. Хто це? (перукар)

- Як у народі називають того,
Хто поле обробляє,
Землю зерном засіває,
Високі врожаї збирає (хлібороб)
- Я грав би в оркестрі, а може і соло,
Були б зачаровані люди навколо,
Раділи б дорослі і слухали б діти,
Давали б мені оберемками квіти... (музикант)
- Хто людей з біди рятує
І хвороби він лікує,
Призначає процедури
І таблетки, і мікстури? (лікар)
- Хто одягу шиє всім:
І дорослим, і малим,
Дружить з голкою й тканиною,
Строчить швейною машиною? (швачка)

Вправа «Знайди потрібне слово» педагог пропонує знайти потрібне слово, щоб скласти словосполучення:

- для роботи хліборобу потрібно... поле, комбайн, зерно, добрива;
- для роботи перукаря потрібно... фен, ножиці, розчіска, фарби, лак;
- для роботи музиканту потрібно... ноти, музичні інструменти;
- для роботи лікаря потрібні... фонендоскоп, шприц, градусник, ліки;
- для роботи швачці потрібні ... тканина, ножиці, нитки, голки, швейна машинка.

• **Фізкультхвилинка**

Вихователь: А зараз я пропоную пограти з м'ячем. Дидактична гра «Назви перший та останній звук у слові» (хлібороб, музикант, перукар, лікар, швачка)

Вихователь: Діти, подивіться, до нас завітали ляльки. Вони зібралися на святковий бал, але сукні в них зовсім не святкові. Як допомогти лялькам, як вчинити?

Орієнтовна відповідь дітей: прикрасимо сукні малюнками, аплікацією.

• **Образотворча діяльність «Прикрасимо сукні для ляльок»**

Вихователь пропонує дітям сісти за столи, де їх чекають підготовані матеріали (клей, пензлі, папір, нитки, тканина, гудзики, мереживо, ножиці). Індивідуальна робота дітей. Коли діти закінчили роботу, вихователь пропонує нарядити ляльок та помилуватись святковим вбранням.

• **Оцінно-контрольна діяльність:** що вам сподобалось сьогодні? Про що ми дізналися? Чому ми навчилися?

Молодша група «Професії транспорту»

<p>1</p> 	<p>2</p> 	<p>3</p>
<p>4</p> 	<p>5</p> 	<p>6</p>
<p>7</p> 	<p>8</p> 	<p>9</p>
<p>10</p> 	<p>11</p> 	<p>12</p>

Середня група «Всі професії важливі»

<p>1</p> 	<p>2</p> 	<p>3</p> 	<p>4</p>
<p>5</p> 	<p>6</p> 	<p>7</p> 	<p>8</p>
<p>9</p> 	<p>10</p> 	<p>11</p> 	<p>12</p>
<p>13</p> 	<p>14</p> 	<p>15</p> 	<p>16</p>

Середня група «Відважні професії»

<p>1</p> 	<p>2</p> 	<p>3</p> 	<p>4</p>
<p>5</p> 	<p>6</p> 	<p>7</p> 	<p>8</p>
<p>9</p> 	<p>10</p> 	<p>11</p> 	<p>12</p>
<p>13</p> 	<p>14</p> 	<p>15</p> 	<p>16</p>

Середня група «Всі умілі майстри мають руки золоті»

1	2	3	4
			
5	6	7	8
			
9	10	11	12
			
13	14	15	16
			

Старша група «Праця людей в сільському господарстві»

<p>1</p> 	<p>2</p> 	<p>3</p> 	<p>4</p>
<p>5</p> 	<p>6</p> 	<p>7</p> 	<p>8</p>
<p>9</p> 	<p>10</p> 	<p>11</p> 	<p>12</p>
<p>13</p> 	<p>14</p> 	<p>15</p> 	<p>16</p>
<p>17</p> 	<p>18</p> 	<p>19</p> 	<p>20</p>

Старша група «Славні сини і дочки України»

Старша група «Представники творчих професій»

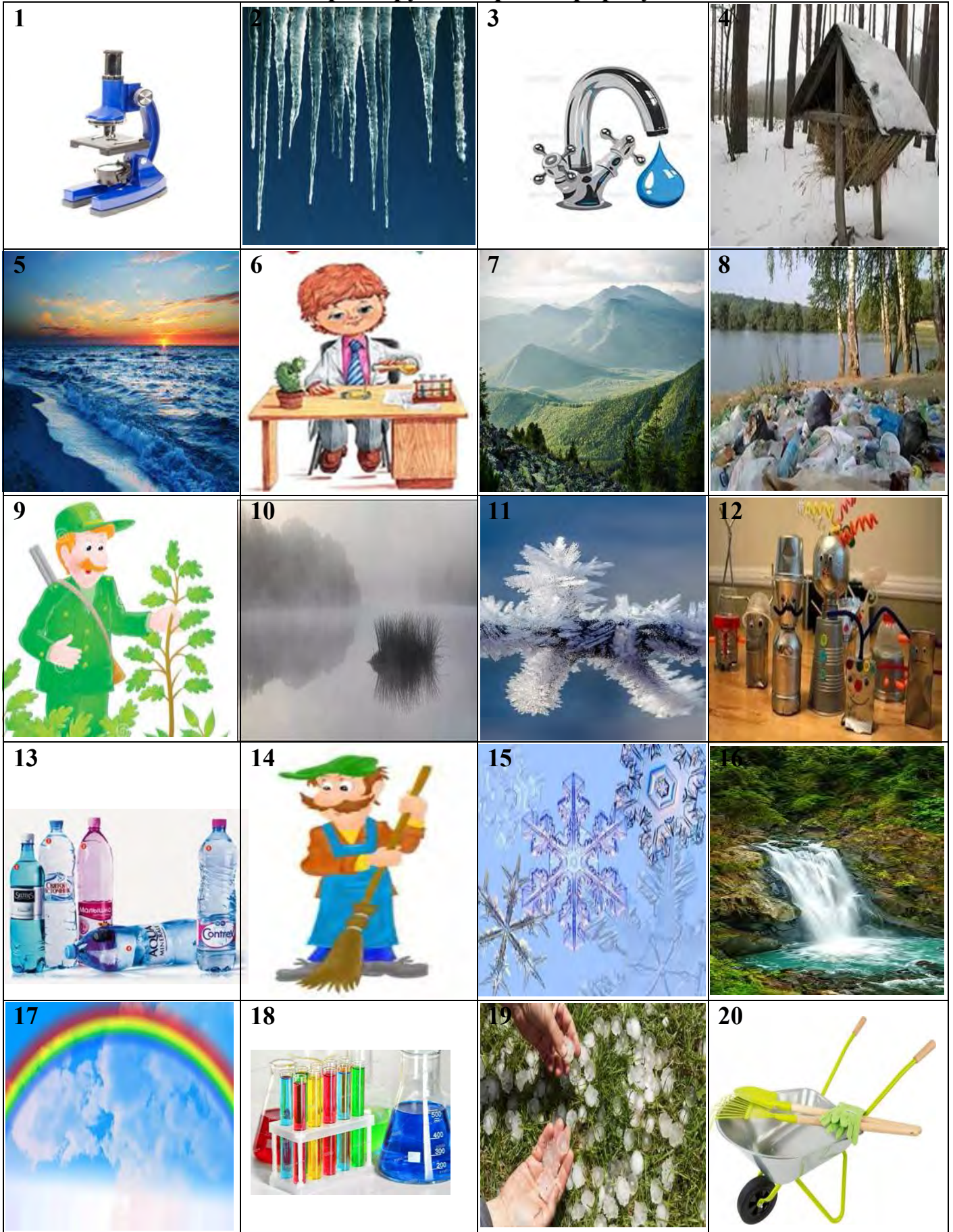

Старша група «Ким я стану, ким я буду, коли подорослішаю»

Старша група «Бережи природу»

Використана література:

1. Арендарчук Н. А. Формування уявлень про професії дорослих у дітей страшого дошкільного віку: кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» / Н. А. Арендарчук; МОН України; ПВНЗ «МЕГУ ім. акад. С. Дем'янчука». Пед. ф-т, каф. заг. педагогіки та дошк. освіти. Рівне, 2022.

2. Акулова І. А. Професійна орієнтація. Діагностика рівня сформованості уявлень про професії у дітей дошкільного віку // Бібліотечка вихователя дитячого садка, 2013. № 18. С. 80-82.

3. Гавриш Н. В., Безсонова О. К. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей: методичні рекомендації щодо використання коректурних таблиць. Київ: Вид. дім «Слово», 2018. 336 с.

4. Гармаш І. А. Рання профорієнтація дошкільників засобами економічного виховання // Вихователь-методист, 2013. № 3. С. 40-47.

5. Дошкільнятам про професії: Випуск 1 / упоряд.: І. Д. Летянка, О. Й. Клось. Тернопіль-Харків: Ранок, 2015. 208 с. (Серія «Сучасна дошкільна освіта»).

6. Дошкільнятам про професії: Випуск 2 / упоряд.: І. Д. Летянка, О. Й. Клось. Тернопіль-Харків: Ранок, 2015. 208 с. (Серія «Сучасна дошкільна освіта»).

7. Дошкільнятам про професії: Випуск 3 / упоряд.: І. Д. Летянка, О. Й. Клось. Тернопіль-Харків: Ранок, 2015. 208 с. (Серія «Сучасна дошкільна освіта»).

Петухова Наталія Володимирівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

**СЦЕНАРІЙ СВЯТА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ПОДОРОЖ РІДНИМ СЛОВ'ЯНСЬКОМ»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області **Бондаренко Наталія Борисівна**

Музична зала прикрашена декораціями, що зображують вулиці міста. У залі встановлено мультимедійний екран для демонстрації слайдів. Під музику 3 дітей вбігають до зали, бігають, граються, потім сідають рядочком на лаву.

Ведучий:

Це під вечір відбувалось:

Друзі у дворі зібрались.

Хтось на гойдалку усівся,

Хтось на вулицю дивився,

Гриць співав, Борис мовчав,

А Василь засумував.

Пес у затінку дрімав,

Кіт на пташку чатував.

Вечір нудним вдався.

Тут до всіх Василь озвався:

1 дитина: Є в кишені в мене цвях, а у вас?

2 дитина: А у нас дідусь в гостях, а у вас?

3 дитина: А на нашій перехресті світлофор запрацював!

1 дитина: А на вулиці на нашій хтось паркан побудував!

2 дитина: А на вулиці у нас установа є – Міськгаз!

3 Дитина: А у нас хлібозавод. От!

1 дитина: А учора ми із татом їздили на стадіон.

Я дізнався, що мій тато – справжнісінький чемпіон!

2 дитина: А мене сьогодні тата на концерт в палац водив!

3 дитина: А мій брат в музей із класом на екскурсію ходив!

1 дитина: А моя старша сестра – медсестра!

2 дитина: А у тата ліпший друг – аж хірург!

Ведучий: Це під вечір відбувалось та нічого не траплялось. Усім зрозуміло, що в нашому місті багато різних підприємств, цікавих місць і щоб

усе відвідати, треба добре знати своє місто. Я пропоную вам, діти, пограти у незвичну гру – гру подорож. А щоб подорожувати і не заблукати – потрібна мапа. Нумо її зробимо.

Звучить музика, діти разом із вихователем роблять мапу. Наклеюють зображення ключових установ міста – лікарні, школи, заводи, стадіон – на великий аркуш паперу.

Ведучий: Мапа готова! А обрати напрямок нашої подорожі нам допоможе куб. Отже, робимо перший крок.

Діти кидають ігровий куб на розгорнуту мапу. На мультимедійному екрані з'являється заставка «Зупинка історична».

Ведучий: У нас випала «Зупинка історична». У звичайній грі ми б пересувалися мапою за допомогою фішок, а в нашій грі нам допоможе чарівний автобус. Сідайте зручніше. Поїхали!

Звучить музика, на екрані – зображення вулиці, перехрестя, машини, фото міста.

Ведучий:

Тут степ розстелявся і вітер свистів,

Та ось чоловік жити тут захотів.

І місто з'явилося велике, красиве.

Високі будинки і небо тут синє,

І вітер ласкавий щось ніжно шепоче.

І кожний у місто те їде охоче.

У міст, як в людей, доля різна буває,

А наше роками живе й процвітає.

На екрані демонструються історичні фотографії з життя міста.

Ведучий:

Над мовчазним Торцем стоїш ти величаво,

Із глибини віків ведеш свій давній шлях,

Слов'янськ – мій рідний край, моя любов і слава,

Звеличений навек у Петренківських піснях.

1 дитина: Край сосен і беріз, край хліба і металу,

Що в пам'яті зберіг ще Ігорів похід.

Твоя душа не раз з руїни поставала,

Щоб знову розцвісти і квітнуть сотні літ!

2 дитина: Твій сокіл на гербі розкинув дужі крила,

Де битви відгули тепер цвіте курорт.

Відомо, що здавна у нас тут сіль варили,

Сьогодні ж славить край кераміка й фарфор.

(Разживін В. Пісня про Слов'янськ)

Ведучий: Діти, а бажаєте дізнатись більше про наше місто? Тоді робимо наступний хід. *Діти кидають куб, на екрані з'являється напис «Зупинка Керамічна»*

Ведучий:

Ви сьогодні вранці встали
І вас мами напували
Молоком, а може чаєм
В білім кухлику звичайнім.
«Звідки в нас той кухлик взявся?»
Ти у мами поспитайся.
Мабуть, тобі буде дивно,
Але кухлик той із глини.
Ось та сама біла глина,
Зовні схожа на цеглину.
І повірити нам важко,
Що із глини вийде казка.

Звучить музика, на екрані з'являються зображення керамічного виробництва.

1 дитина:

Глину гарно подрібноли
І з водою сколотили,
Добре-добре розмішали,
Шлікером так глина стала.

2 дитина:

Так рідкий, текучий шлікер
Стане кавником великим,
І так само просто він
Стане кухликом малим.

3 дитина:

Щоб наш кухлик був рівненьким
Його виміють гладенько,
Потім можна наліпити
Для краси на нього квіти.

4 дитина:

Зроблять кухликів багато
І поставлять висихати.
Ось вони підсохли трішки,
Зразу їх кладуть у пічку.

5 дитина:

Звідти вийде він засмаглим
Та лише цього замало.
Кухлик знову в піч саджають
І коли його виймають ...

6 дитина:

Подивися він який!
І блискучий, і дзвінкий,

І міщенький, і гладенький.

Це зробили руки неньки! (О. Дронова, П. Степаненко)

Діти виконують таночок «Кухоль та чашки»

Ведучий:

Будівельник будинки будує,

Ну а одяг – кравець майструє.

Але кравцю працювати

Погано без теплої хати.

Будівельник би мерз на роботі,

Аби вмілі кравцеві руки

Не змайстрували для нього

Куртку і теплі брюки.

Разом: Праця кожного – всім потрібна,

Тож працювати слід чесно і гідно!

Пісня муз. Г. Струве, сл. В. Старікової «З нами друг»

Ведучий: Продовжуємо нашу гру-подорож, робимо наступний хід, кидаємо куб. *Діти кидають куб, на екрані з'являється напис «Зупинка Мистецька».*

Ведучий:

Що означає слово «культура»?

Живопис, музика, література.

В театрах, музеях хто з вас був присутній,

Той там пережив відчуття незабутні.

Зі спадком культурним знайомить народ?

Наш ерудований екскурсовод!

Виходять діти, які представляють культурні установи: бібліотеку, школу мистецтв, редакцію газети. На екрані змінюється фото міських культурних установ.

Ведучий: Якщо підете в музей ви, буде складно зрозуміти

Вам без тітоньки цієї, де спочатку тут ходити,

Жінка за собою чинно ставить всіх у хоровод,

Її слухають уважно, бо вона – екскурсовод.

Екскурсовод:

Всіх запрошую до зали,

Починаю я показ,

Історичні експонати вже

Чекають тут на вас!

Подивімося ліворуч: звір в хутрі стоїть,

Мамонт з бивнями до стелі, немов скеля височить,

І первинна ось людина, що загинула без сліду,

Ще тоді, коли на Землю йшла лавина з льоду й снігу.

Далі – старовинна хата, нумо в ній все розглядати!

Тут і глечик, тут і кружка, прядка, лялька і подушка.

Ведучий:

Тут настав кінець походу
Про історію народу.
Кожен знати більше став –
Екскурсовод все розказав!

Бібліотекар:

Перед вами дім чудовий, книжки різні тут живуть,
Всіх дорослих і малят з нетерпінням вони ждуть,
Тут порядок, мов в аптеці, на полицях – книжки в ряд,
За столом – бібліотекар, він чекає на малят.

Викладач Школи мистецтв:

Є школа на землі одна,
Там завжди музика луна,
Там вчать всіх музику любити,
Її почувши – розуміти!

Кореспондент:

Щоб усі новини знати,
Треба пресу прочитати.
В міську газету зазирни,
Розкажуть нам про все вони.

Актор:

Цей палац не для царів, а для наших дітлахів.
Тут танцюють і співають і таланти розвивають.
Цей зразок архітектури – наш міський Палац культури!

Діти виконують таночок із тканиною.

Ведучий: Увага! Робимо наступний хід!

Діти кидають куб, на екрані з'являється напис «Зупинка Спортивна».

На екрані змінюється фото басейна, стадіона, спортивних змагань.

1 дитина: Стадіон, басейн і корти –

Атрибути знані спорту,
Боротьби, змагань, наснаги,
Сили спритності, відваги.

2 дитина: Протиборства, перемоги –

Спортом пройдені дороги.
Успіх, результат, медалі,
Сльози, гімн на п'єдесталі.

3 дитина: Праця, піт та тренування –

Підсумовує старання.
Новий світовий рекорд,
Тож приймай вітання, Спорт!!

Діти виконують спортивно – танцювальну композицію з м'ячами та стрічками.

Ведучий: Продовжуємо нашу гру – подорож, робимо наступний хід! Діти кидають куб.

Діти кидають куб, на екрані з'являється напис «Зупинка Навчальна».

Ведучий: А ви знаєте, діти, що в нашому місті є багато дошкільних закладів, шкіл, є ліцей, коледжі і навіть університет?

На екрані змінюється фото дошкільного закладу, школи, ліцею, коледжу, університету.

Виходять діти в мантіях та конфедератках.

1 дитина: В садок дитячий ще з пелюшок
Батьки ведуть маленьких діточок.

2 дитина: Щоб навчитися читати та писати,
Дитину в школу треба віддавати.

3 дитина: А як трохи, друже, підростеш,
До коледжу вчитися підеш.

4 дитина: Якщо навчання ти продовжити мрієш, вступай до лав університету.

Діти виконують пісню муз. В. Шайнського сл. В. Старікової «Вчать у школі».

Ведучий:

Діти двору нашого,
Вчиться, не ліниться,
Все, що забажаєте,
Завтра вже здійсниться.

Любі діти, ось і закінчилася наша цікава та пізнавальна подорож – гра «Мандруємо рідним містом, щоб його пізнати». Вам сподобалось? Я запрошую всіх на загальний таночок «Ми – діти твої, Україно!».

Діти виконують загальний танок «Ми – діти твої, Україно».

Прислів'я та приказки про працю

- Балаканням роботи не зробиш.
- Без плати нема роботи.
- Без праці жити – тільки небо коптити.
- Без роботи день роком стає.
- Без сокири не тесля, без голки не кравець.
- Буде той голодним, хто в жнива холодочку шукає.
- Без труда нема плода.
- Без діла слабше сила.
- Бджола мала, а й та працює.
- Без охоти нема роботи.
- Більше роби, та менше говори.
- Він і швець, і жнець, і на дуду грець.
- Він уміє голити без мила та бритви.
- Гнилим нитками шите.
- Горить йому робота в руках.
- Де багато крику там мало роботи.

- Діло майстра величає.
- Добре роби, добре і буде.
- Добрий початок – половина діла.
- До роботи мама, а до танцю сама.
- Думки в небі, а ноги в ліжку.
- Зароблений сухар кращий від краденого бублика.
- Земля потребує доброї погоди, доброго насіння, доброго робітника.
- Зробив із дуба сірник.
- Зробили спішно, та коли б не вийшло смішно.
- І горшки не святі ліплять.
- Його робота не лізе ні в тин, ні в ворота.
- Йому тільки байдики бити.
- Квапся, але помалу.
- Кінець – ділу вінець.
- Кожна робота легка, коли охоче її робиш.
- Коли б голка пройшла, а нитка мусить.
- Коли працюєш – час біжить, коли чекаєш – не спішить.
- Косо – криво, аби живо.
- Кукурудзу посієш до дощу – буде сало до борщу.
- Ледар ховається від роботи, як пес від мух.
- Ледачому і нитку перервати важко.
- Ледащо – не варте ні на що.
- Лінивий тричі одне робить.
- Лінь – гірше хвороби.
- Майстра по роботі пізнати.
- Маленька праця краща за велике безділля.
- Менше говори, а більше роби.
- На дерево дивись як родить, а на людину – як робить.
- Найкраще в роботі слово: «Готово»!
- Наша Федора то шиє, то поре.
- На язик гарячий, а до роботи ледачий.
- Недаром ходить слава, що майстра боїться справа.
- Не кажи – не вмію, а кажи – навчуся.
- Не клеїться робота у нашого Федота.
- Не поспішай – скоріше зробиш.
- Не хвалися, як починаєш, а хвалися, як закінчиш.
- Не штука ганьбити, штука ліпше зробити.
- Не хитруй, не мудруй, а чисто працюй.
- Нинішньої роботи на завтра не відкладай.
- Очам страшно, а руки роблять.
- Поганеньке ремесло краще доброго злодійства.

- Поле працю любить.
- Праця чоловіка годує, а лінь марнує.
- Птицю Бог створив для польоту, а людину – для роботи.
- Рання пташкам дзьобик чистить, а пізня очиці жмурить.
- Роби не язиком, а руками.
- Робота мучить, зате годує й учить.
- Робота сама за себе скаже.
- Сталь гартується в огні, а людина – в труді.
- Терпіння і труд усе перетруть.
- Тільки й діла зробила, що рукави засучила.
- Тому втома невідома, хто не працював.
- У всякої Федори свої одговори.
- Узявся за гуж, не кажи, що не дуж.
- У лінивого Хими свято щоднини.
- У ледачого хазяїна і чоботи з ніг украдуть.
- Уперта праця все переможе.
- Усьому кінець, тільки роботі нема кінця.
- Хочеш бути щасливим, то не будь лінивим.
- Хто полем ходить, тому жито родить.
- Хто в роботі, той у турботі.
- Хотів би все мати, а нічого не робити.
- Хочеш їсти калачі – не сиди на печі.
- Чужа праця боком вилізе.
- Що посієш, те й пожнеш.
- Щоб рибу їсти, треба в воду лізти.
- Як до діла, так і сіла.
- Який ремісник, така й робота.

ЗНАРЯДЦЯ ПРАЦІ

Для чого треба?

Щоб городець нам скопати,
Треба принести ... (лопату),
Щоб забить в стіну гвіздок,
Треба взяти ... (молоток).
А щоб дрова порубати,
Треба нам ... (сокиру) мати.
А без чого жодне діло
Не кипіло, не горіло?
Без умілих, без робочих,
До усяких справ охочих,
Здібних до усіх наук
Двох твоїх невтомних рук

(Г. Малик)

ПРАЦЮЮТЬ УСІ НАВКОЛО НАС**Ким бути?**

Той хоче стати капітаном,
 Той космонавтом хоче бути...
 Я теж подумав: ким я стану?
 Яку мені обрати путь?
 Звичайно, лікарем би добре...
 Або артистом – слава й честь
 Чи прикордонником хоробрим...
 А можна інженером стати,
 Учителем – дітей учить,
 Складних наук їх навчити
 Й науки головної – жити.
 Професій безліч є цікавих,
 Але свою вгадати, як –
 Щоб добре діло й добра слава?
 І я собі міркую так:
 Потрібно лікувати хвороби,
 Водить у космос кораблі,
 Та я із роду хліборобів,
 І родовід мій – од землі.
 Степ перейти – життя прожити, то не такі прості слова.
 Життя утворено від жита,
 Бо хліб – усьому голова.
 Раніш од сонечка устати
 Погладить колос на ходу!
 Ні, я, мабуть, не в космонавти –
 У хлібороби я підчу!

(О.Орач)**Буду як тато**

Я буду як тато,
 Безстрашним пілотом.
 Я буду як тато,
 Завжди у польоті.
 Літак над морями вести,
 Тільки б скоріш підрости.
 Піднімемось з татом
 Ми двох на ракеті.
 Удвох побуваєм
 На іншій планеті.
 Розвідаєм дальні світи,
 Тільки б скоріш підрости.

(О. Фаткін)

Мій тато

У дитячому садочку чула я розмову:
Про своїх татусів діти вели мову.
Каже Костя: «Мій татусь – капітан, я їм горжусь.
Водить в море кораблі він далеко від землі».
– У мене тато – альпініст, – чую я Марину,
– Він Говерлу підкорив – найвищу вершину.
– У мене тато програміст...
– А у мене машиніст...
– Мій спортсмен. – А мій шофер.
Мій на шахті інженер.
З гордістю усі малята говорили, хто їх тато.
Вийшло так, що татусі у малят найкращі всі.
І завзяті, і веселі, можуть все зробить в оселі.
М'яч із сином «поганяти», і хто слабший захищати.
Якщо разом – все гаразд, татусі найкращі в нас.

(Н. Яременко)**Я навчусь у тата**

Мої руки незупинні
То у фарбі, то у глині.
Що не вміють руки нині,
Перейнять скоріш повинні.
Я навчаюся у тата
Молоток в руках примати.
Скоро буду майструвати,
Бо навчаюся у тата.

(П. Осадчук)**Відгадай, ким працює мій тато?**

Шторм його не налякає,
Адже він штурвал тримає.
Через море й океан
Водить судно... (капітан)
Тато мій на скрипці грає,
Всюди спів її лунає,
Має в музиці талант,
Бо мій тато ... (музикант)
Вчора тато був шофер,
А сьогодні – мушкетер,
Завтра ще покаже хист
В іншій ролі, бо ... (артист)
Чий рубанок дошку чистить,
Стружки струже золотисті,
З чиїх дошок чистий колір?
Як той майстер зветься... (столяр)
Тисне вчасно гальма й газ,
Відвезе усюди нас.

Для доріг він хлопець свій!
 За кермом сидить... (водій)
 Рівно цеглу викладає,
 Дах старанно покриває,
 Каменяр і покрівельник
 Носять назву ... (будівельник)

Тато наш будує дім

Тато наш будує дім.
 Гарно жити буде в нім.
 Рівно він кладе цеглини,
 Швидко зводить усі стіни.
 Він умілі руки має –
 Крокви, балки встановляє,
 І покрівлю прилаштує,
 Двері й вікна пофарбує,
 Я шаную працю він завзято.
 І навчас мене й брата,
 Будівельником як стати.

(Л. Решетовська)

***

Батько в мене – будівельник,
 Він новий будує дім.
 Коли виросту, то сяду
 В кран підйомний поруч з ним.

(Ю. Турчина)

***

Устимко кубики складав,
 Будинок, будку збудував:
 – Для Жучки – буде завузька.
 Я поселю туди жука.

(Л. Машенко)

Водій

Спішать в колоні довгій
 І «мерседеси», й «волги»,
 Машини за машинами,
 Та всі шурхотять шинами.
 А в кожній тій машині
 Сидить водій в кабіні.
 Кермо тримає вміло,
 Веде машину сміло.

(В. Стрекаль)

Пожежник

Щоб не сталася пожежа,
 Ти поведься обережно:
 З сірниками не пустуй
 І за вогником слідкуй.
 Як біда, вогонь лютує –
 То пожежник всіх врятує.

(І. Герланець)

Сміливий пожежник

На виклик пожежна машина летить,
Сміливий пожежник в кабіні сидить.
Його телефон «101» люди знають,
І вразі пожежі завжди викликають.

(Ю. Турчина)

Пожежники

Якщо чуєш ти сирену,
Бачиш, як машина мчить,
Значить, в когось достеменно
Вже біда і щось горить.
Та пожежники хоробрі
Той вогонь здолають вмить,
Бо і вправні, і моторні,
Знають, як його гасить.

(Т. Наумова)

ХТО ПРАЦЮЄ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ?**Вихователька**

Коли приходиш в дитсадок,
То хто там є, окрім діток?
Так, вихователька твоя.
Запам'ятай її ім'я!
Вона з тобою кожну мить.
Ти не вмєєш щось? Навчить!
І ось уже твоя рука
Сама малює колобка,
І цифри вправно розкладе,
І слово мама обведе.
Бо у садку – не тещо вдома –
Ти працюватимеш невтомно:
Навчишся гудзик застібати,
Мішечок із піском метати,
Зарядку зробиш і масаж,
Змалюєш натюрморт, пейзаж,
Розкажеш гарно вірш на свято
І знатимеш всього багато.

(В.Чикало)

Вихователька в садочку

Вихователька в садочку
Ну й роботу має!
В яблуневім холодочку
Казочку читає.
Дітки раді до нестями,
Бо розкажує, як мама!

(М. Пономаренко)

***

Хто, як квочка із курчатами,
 В дитсадку щодня з малятами?
 Хто їх пильно доглядає,
 Няньчить, пестить, розважає?
 Вчить співати й малювати,
 Рахувати і читати?
 Ласку дітям всю до крапельки
 Подарує... (вихователька)

(Т. Лисенко)

Мій дитячий садок

Мене звать Ігорьок. Мені 5 років. У мене є сестричка Іринка. Їй також 5 років. Щоранку ми з нею приходимо в дитячий садок. Наш садочок гарний, новий, двоповерховий. У дитячому садку багато різних кімнат: групові, спальні, зали для музичних і фізкультурних занять, кухня, пральня, медичний кабінет, кабінет директора. На майданчиках є гірки, гойдалки, пісочниці, іграшки. Ми допомагаємо вихователям доглядати за рослинами: розпушуємо землю, поливаємо, висаджуємо нові квіти.

У нашому садочку багато дітей і вихователів. А з нашою вихователькою Наталією Сергіївною нам весело й цікаво цілий день! Вона гарна, молода, добра, розумна. Ми з Іринкою її дуже любимо. Наш дитячий садок – найкращий, і в ньому працює найкраща вихователька!

(І. Товкач)

Медсестра

В халаті білім, як сніжок на полі,
 Мов блискіт лебединого пера,
 Вітаючись привітно надовкола,
 Іде по коридору медсестра.
 В очах – легенький спалах остороги,
 В руках умілих – все до ладу тут,
 Десь там, в палаті, за сумним порогом
 Від неї конче допомоги ждуть...

(Н. Чир)

Дитячий лікар

Я буду, як мама – у білім халаті.
 Приїду до Олі, приїду до Каті,
 Сашка і Миколку провідую я,
 Спитаю, чи дужа велика сім'я.
 Чи горло співуче, чи зуби чистенькі,
 Чи слухають діти бабусю та неньку?
 Чи вранці зарядку виконують разом?
 І радо всміхнувся наявним гараздам.

(Л. Борисівна)

***

З понеділка по суботу
 Ходить лікар на роботу.
 Якщо раптом захворію,
 Може прийти і в неділю.
 Він мені призначить ліки,
 Перевірить горло, ніс,

Скаже їсти борщ і кашу,
Щоб одужав я й підріс!

***

Хто в садочку вас пильнує,
Від хвороб усіх лікує?
Скаже «Нумо, дітвора,
Тренуватися пора!» (медсестра)

Лікар

Як хтось захворів хтось і грати не може,
Лікар «швидкої» йому допоможе.
А вберегти дітлахів від ангіни
Зможуть гімнастика та вітаміни.

(І. Герланець)

Кухар

Спритно приносить продукти у кошику,
Вправно працює великою ложкою.
Кухар щодня біля пічки чаклує,
Завжди усміхнений їжу готує.
Щедро частує хлоп'ят і дівчаток –
Буде ще торт . мармелад – це початок.

(І. Греланець)

Кухар

Спеціальність є «смачна»
Серед професій:
Знає кухар все про суп,
Прянощі та спеції.
Всі ми любимо рулети,
Сливи у компоті.
Як згадаємо котлети,-
Аж слина у роті.
Ходить кухар у халаті,
Ковпак одягає.
Має глечики пузаті,
Всі рецепти знає.
До вподоби його страви
Й запахи смачненькі,
Нагодує всіх він вчасно,
Великих й маленьких.

(П. Браницький)

Кухар у дитячому садку

Наш кухар, ніби боровик,
Надів біленьку шапку.
Готує нам він холодник
І запікає бабку.
Смачний у кухаря пиріг,
Чудова каша манна.
Він дбає про здоров'я всіх,-
Йому подяка наша!

(М. Познанська)

***

Залюбки він куховарить –
 Нам смачненькі страви варить (кухар)

(Л. Вознюк)

Чи легко бути кухарем?

Хто ж такий кухар? Кухар – це людина, професією якої є приготування їжі. А як ти думаєш, це просто – готувати? Ти скажеш: «Звичайно! Адже мама і бабуся готують кожного дня. І в них усі страви дуже смачні!». Здається, що кухарем може працювати будь – яка людина, яка любить смачно готувати. Насправді це не так. Уміти готувати – непросто! Зварити дві – три тарілки супу, підсмажити трохи картоплі нескладно. Але зробити так, щоб виявилися смачними сто або й більше порцій борщу, звареного в величезній каструлі, приготувати по – справжньому смачний обід для кількох сотень людей – це дуже складно. Недарма, щоб добре готувати, майбутні кухарі довго вчаться в спеціальних навчальних закладах, беруть уроки у відомих кухарів. Адже вони повинні знати не тільки про якості продуктів і способи їх приготування, а й про те, як їх зберігати.

Як ти думаєш, де може працювати кухар? Так, у дитячому садку, школі, університеті, на фабриці, на заводі, там, де люди проводять багато часу й мають харчуватися. Наприклад, у кожній школі є їдальня – велике приміщення, де школярі й учителі снідають чи обідають. Їдальня бувають в дитячому садочку та в школі, в університеті, на заводі чи фабриці, у сільському господарстві. Працюють кухарі й у кафе, ресторанах, кондитерських. Тут вони виготовляють особливо смачні й вишукані страви.

(І. Товкач)

ДВІРНИК Наш двірник

Вранці чути «вжик» та «вжик» –
 Тротуар мете двірник,
 Прибере кленове листя –
 Двір наш буде чистим – чистим.

(О. Шнуренко)

Вітер – двірник

Хочеш – вір, а чи не вір:
 Замітає вітер двір.
 Ані віничка не має,
 Ні мітелочки не має,
 А чистенько – чистенько
 Все подвір'я замітає.

Двірник

Про двірника розкажу вам, малята:
 Є в нього, друзі, мітла і лопата.
 Ми на світанку спимо, а двірник
 Ще до зарі прокидатися звик.
 Першим стрічає він сонце у місті.
 Двір наш і вулиця – глянь, які чисті!
 Будеш на вулиці, біля будинку –
 Знаю: не кинеш ти навіть смітинку!

Двірник

Друг місцевих дітлахів,
 Годівник усіх птахів,
 Підмітає листя в парку,
 У дворах працює зранку,
 Миє вулиці й мости
 Двірник – скульптор чистоти!

(І. Греланець)**Загадки**

Мітла його, мов довга борода,
 Що проросла десь у яру, у верболозі,
 Зчухралась трохи... Але не біда –
 Сміття змітає вправно на дорозі...
 Хто це? (двірник)

(В. Цимбалюк)

Хто непотріб викидає у смітник,
 Поливає перед вікнами квітник?
 Хто щоденно прибирає у дворі,
 Щоб безпечно було гратись дітворі? (двірник)

(О. Шнуренко)**Казка про двірника**

Жив – був двірник в одному місті. Він раненько прокидався й шов підмітати тротуар, якщо це була тепла пора року, або взимку згрібав сніг і посипав піском доріжки. Одного разу він розгріб сніг – дивиться: сумка лежить. А в сумці – ціла купа грошей! «Що ж мені з цією знахідкою робити?» – подумав двірник.

Аж тут, де не візьмися, бабця. Стоїть і дивиться на двірника, а тоді й каже: – Що задумався? візьми собі гроші, будеш багатим, покинеш роботу двірника. Будеш на машинах роз'їжджати, дороге вбрання носити, про свою вулицю й не згадаєш.

І уявив собі двірник, яке стане без нього вулиця без нього: неприбрана, закидана листям і папірцями, узимку така слизька, що й пройти не можна. Усі ходитимуть і лятимуть його. І ніхто ніколи доброго слова не скаже, як – от зараз – усі йому дякують за чистоту й порядок. І мітлу його хлопчаки поламають, і лопата заіржавіє. Та й сам він стане людям не потрібним, бо до його багатих покоїв людей не пускатимуть. Не пустять і Марійку, прибиральницю із сусіднього будинку, яка йому так подобалася, що він мріяв одружитися з нею. Та й він їй подобався також. Що ж вона скаже, якщо він раптом стане мільйонером? «прощавай, – скаже, – ми тепер нерівня, забудь про мене!» А ще ж двірникам дають тілогрійки й валянки. І в них можна ходити, де хочеш, навіть у театрі. А якщо запитають, чому ти в тілогрійці й валянках у театрі, то може сказати: «Я – двірник! І тоді все скажуть: «А-а-а». І подумав двірник, що не треба йому шукати ліпшого життя, воно в нього і так гарне.

- Ні, бабцю, грошей цих я не візьму, – сказав двірник, – не завжди багатим бути краще. Я своє життя ні на що не проміняю.

Старенька лише всміхнулася, нічого не сказала й зникла.

Двірник написав об'яву про знайдені гроші. Невдовзі знайшовся і їх хазяїн, радий-радісінський. І так дякував двірникові, і так довго стискав йому стискав йому правицю, що вона аж почала боліти.

А через якийсь час вони з Марійкою побралися, інші двірники, які прийшли на весілля, казали, що то не бабця була, а доля його випробувала. І якби він ті гроші взяв, то напали б на нього біди й нещастя. А так він щасливий, бо має улюблену роботу, гарну дружину Марійку, щирі слова подяки від людей, дорожчі, ніж усі гроші світу. І двірник з ними погоджувався. Він і зараз працює на бульварі – знаменитий двірник, який не захотів стати мільйонером. І не чари допомагають йому, а наполеглива та чесна праця. Приходьте подивитися на його роботу й повчитися! (За Сергієм Седовим).

«Бавимось у професії»

І. Сонечко

***

Якось грались у пісочку
 Малюки із дітсадочка.
 Вийшла няня на поріг,
 Малюків зібрала всіх
 І сказала дітворі:
 – Зараз прийдуть лікарі!
 Що це сталось? За хвилину
 На подвір'ї – ні дитини!
 Ніна й Оля так злякались,
 Що під гойдалку сховались.
 Петрик за кущем дрижить,
 Плач лунає у дворі:
 – Нащо нам ті лікарі!
 Няня лагідно сказала:
 – Обійдемося без скандалу!
 Доведеться нам із вами
 Зараз стати лікарями.
 Іграшки на карантині,
 Бо вони хворіють нині.
 Зайчика несе Микита,
 Мовить: «В зайця лоб розбити
 Тягне мавпочку Тетянка,
 Каже: «В мавпочки – вітрянка!
 З лялькою прибігла Ніна:
 – Ой, у лялечки ангіна!
 Де ж цей лікар, підкажіть?
 Хто ж цей лікар, покажіть!
 Олексій ступив несміло,
 Одягнув халатик білий,

Сів на стільчик і сказав:
– Хто тут лікаря питав?
Олексій, мов лікар справжній,
Скарги вислухав уважно.
Потім витяг йоду банку
І змастив зайчиську ранку.
Ляльці виписав мікстури
І призначив процедури.
Всім по вітамінці дав
І здоров'я побажав.
Знов граються у пісочку
Малюки із дитсадочка.
І ніхто з них не ридає,
Не тремтить і не тікає.

***

Чути з двору шум і гам.
Що за суперечка там?
Розмовляють малюки
Про машини й літаки:
– Що у світі найпрудкіше,
Що для нас найважливіше?
Тут сказав Андрій:- Стривай,
Найпотрібніший – трамвай.
Він по рейках – дзень – дзелень! –
Їздить майже цілий день.
Возить в будень і у свято
Пасажирів так багато!
Каже Толик: – Не кричить!
Хоч хвилинку помовчить!
Я скажу вам, друзі, так:
Найпотрібніший – літак!
Він, неначе птах, літає,
Всіх на світі обганяє.
А як треба – то за мить
Вас до Африки домчить.
Тут промовила Марина:
– Є пожежна ще машина!
Всіх рятує від пожеж –
Де іще таку знайдеш?
Тож вона найважливіша
І, напевно, найспритніша!
Вийшов з дому дід Мефодій,
Каже: – Сперечатись годі!
Знайте, діти: для людини

Необхідні всі машини.
Кожна добру славу має,
Нам в житті допомагає!

***

Раз зібралися малята,
Щоб будинок збудувати.
Із пісочниці Дмитро
Приволік піску відро.
Взяв совочок Ярослав,
Швидко землю розрівняв.
Самоскидом Валентин
Сто міцних привіз цеглин.
А із них Мишко і Ніна
Збудували швидко стіни.
А із дощочок Максим
Дах зробив на радість всім.
Квіточка маленька Мила
Біля дому посадила.
Але що це? Просто жах!
Кіт Мурко стрибнув на дах.
Він від цуцика втікав –
І будиночок зламав!
Вирішив тоді Богданчик:
– Ми змайструємо парканчик!
І розбіглись миттю діти,
Щоб сухі зібрати віти.
Принесли гілок чимало,
З них парканчик збудували.
Тут усім сказала Люда:
– Новосілля скоро буде!
Вийшов дуже гарний дім,
Та кого селити в нім?
– Може, – вигукнула Рита, –
Іграшки тут будуть жити?
– Ні, – промовив Ярослав, –
Хай живе тут песик Гав.
Буде двір охороняти
І усіх нас розважати!
Надійшов дідусь Роман,
Він оглянув дім, паркан
І сказав:- Чудовий дім!
Я пожив би в отакім!
Малюки розвеселились:
– Там би ви не помістились!

Зачекайте: підростемо –
І для вас ми дім зведемо!

***

Зранку рада дітвора:
– Йдемо в гості ми! Ура!
Мама всіх понаряджала
І причісувати стала.
Але раптом – ділі – дон! –
Задзенькав телефон.
Мама мовила малятам:
– Прошу трохи зачекати.
– Ми й самі, – сказали діти, –
Зможем зачіски зробити!
А перукарями в нас
Будуть Оля і Тарас.
Як цікаво! Раз, два, три –
Пристаємо до гри!
– Хочу, вигукнув Микита, –
Чубчик свій підкоротити!
Оля чубчик підстригала,
Тут рівняла, там рівняла,
Потрудилася не мало,
Глянь – а чубчика не стало!
Чик – чик – чик, чик – чик – чик,
Чубчик був – і раптом зник!
А на черзі вже – Людмила,
В неї кіска дуже мила.
Ой, яка коса,
Ой, яка краса!
Ножиці узяв Тарас
І обрізав косу враз! Але вигукнула Люда: –
Косу заплітать не буду!
Мені кіску підстрезжить,
Ось вам грошики, візьміть!
А Оленка мружить очі: –
Я пофарбуватись хочу!
Мрію модницею стати,
Тільки фарбу де дістати?
У аптечці є зеленка –
От і фарба для Оленки!
Вмить малу пофарбували,
Підсушили, причесали.
В люстро глянула Олена: –
Дивна зачіска у мене!
Тут і мама повернулась

Подивилась – і вжахнулась!
– Ой, без чубчика Микита –
Хто це міг таке зробити?!
А Оленка вся в зеленці –
Хто зробив таке Оленці?!
Ну а Людочка маленька –
Де ж коса її гарненька?!
Мама зовсім розгубилась
І за голову схопилась.
Зрозуміть не може мама –
Що це сталося з дітлахами?
Діти мовили ураз:
– Мамо, з нами все гаразд!
У перукарів ми грались –
Дуже гарно зачесались!

***

Заманулось дітворі
Куховарити в дворі.
Ось із дому вийшла Юля,
Винесла нову каструлю.
А Дениско виніс миску,
А Богданко – гарну склянку.
Гліб з Іванкою ідуть
І сковороду несуть.
Каже тітонька Христина:
– Що це тут за біганина?
– Це, – говорять їй малята, –
Ми вчимося готувати!
Все ми зробимо як слід –
Буде в нас смачний обід!
Дітлахи взяли за діло –
І робота закипіла.
Із води й листочків Юля
Варить юшку у каструлі.
А Богданчик ложку взяв,
Юшку добре помішав.
Із Пісочку та калини
Ліпить тістечка Марина.
Ну а Глібчик і Денис
З горобини варять рис.
Кухарі обід зварили,
Всіх поїсти запросили.
Поряд котик пробігав,
Біля юшки промурчав.
Їсти ж він не захотів:

– Страва ця не для котів!
– Як же так? – зітхає Глібчик. –
Ось тобі до юшки хлібчик!
Кіт йому відповідає:
– Рибки в юшечці немає!
Тут з'явився пес Борис,
Довго гавкав він на рис
І гарчав: «Рис апетитний,
Та без кісточки не ситний!»
Кухарі засумували:
– Ми даремно готували...
Каже тітонька Христина:
– Зачекайте-но хвилину!
Дороженькі малюки,
Все скуштую залюбки!
Їла тітонька, хвалила,
Ще й добавочки просила:
– Страви всі такі смачні!
А чи можна ще мені?
І сказала дівворі:
– Ви – чудові кухарі!

***

Якось у альтанці влітку
Бавитись зійшлися дітки.
Стали думати-гадати,
В що ж сьогодні їм пограти.
Грати у квача не стали,
В хованки – недавно грали.
І тоді сказав Мартин:
– Бавимось у магазин!
– Добре! – вигукнув Назар.
– Тільки де знайти товар?
Вмить принесли малюки
Ягоди і огірки,
Печиво і пиріжечки,
Ваги, іграшки, мішечки.
Стали думати малята:
Хто ж це бути продавати?
Ене – бене, рікі – тіна –
Продавець сьогодні Ніна!
До прилавка йде Олена:
– Огірочок є зелений?
Соковитий і хрумкий?
Скільки коштує такий?
Ніна ввічливо сказала:
– Не хвилюйтесь, дуже мало!

Десять гривень мені дайте
І товар свій забирайте.
Плаче Наточка, зітхає:
– В мене грошників немає...
Як, скажіть, я можу грати?
Як усе це купувати?
Каже Наті дівтора:
– Але це всього лиш гра!
Гроші – листячко з берізки...
Заспокойся, витри слізки!
– Ну тоді, – мала шепоче,-
Пиріжок купити хочу.
Стасик листя цілу жменю
Витягає із кишені: –
Дайте пістолет мені,
Грошей вистачить чи ні?
Ніна Стасу підморгнула,
Пістолетик простягнула.
Тут Ганнусенька примчала,
Усміхнулась і сказала:
– В мене лялечок аж сім,
Дайте-но горішки їм,
Тістечка і мармелад,
Печиво і шоколад...
– Досить! – закричав Назар. –
Ти купила весь товар!
– Все! – зітхнула сумно Ніна. –
Зачиняю магазин я!
І сказала тихо Натка:
– Може, почнемо с початку?
– Справді!- загукав Назар. –
Повертайте весь товар!
Швидко діти все зібрали,
На травичці поскладали.
Рада, рада дівтора –
Знов продовжується гра!

Молодша група «Хто піклується про тебе в дитячому садку»

1 	2 	3
4 	5 	6
7 	8 	9
10 	11 	12

Молодша група « Працюють всі навколо нас »

<p>1</p> 	<p>2</p> 	<p>3</p>
<p>4</p> 	<p>5</p> 	<p>6</p>
<p>7</p> 	<p>8</p> 	<p>9</p>
<p>10</p> 	<p>11</p> 	<p>12</p>

Література

1. Гавриш Н. В., Безсонова О. К. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей: методичні рекомендації щодо використання коректурних таблиць. Київ: Вид. дім «Слово», 2018. 336 с.
2. Мацко І. О. Серія «Хрестоматія вихователя ДНЗ». Тернопіль-Харків: Ранок, 2012.
3. Ніколаєнко В. М. Екологічне виховання в ДНЗ. Харків: Основа, 2012.
4. Сонечко І. Побавимося у професії: літературно-художнє видання. Харків: Ранок, 2017.
5. Товкач І. Є. Працюють всі навколо нас. Київ: Грамота, 2015.

Черепанова Олена Петрівна

вихователь закладу дошкільної освіти №55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

**ПРОБУДЖЕННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ТА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ДИТИНИ 4-6 РОКІВ
В УМОВАХ УРІЗНОМАНІТНЕННЯ АПЛІКАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Дронова Ольга Олегівна*

Педагогічна мета: сприяти пробудженню художньо-творчої активності дитини урізноманітненням матеріалів та способів виконання аплікації.

Педагогічні завдання: зацікавити дитину виконанням аплікацій; заохочувати до пошуку нових ідей та способів їх реалізації у аплікації; сприяти дослідженню дитиною властивостей паперу, природного, бросового та інших матеріалів, вивченню їх зображувальних можливостей для створення виразного образу в аплікаційному виробі; забезпечити набування дитиною досвіду користування обладнанням та устаткуванням при виконанні аплікаційних робіт; сприяти становленню та розвитку таких особистісних якостей: пізнавальна активність, дослідницька поведінка, спостережливість, винахідництво, вправність, наполегливість; психічних процесів, фантазію, образне мислення тощо.

Науково-методичне підґрунтя досвіду:

- принципи гуманної педагогіки;
- особистісно-орієнтований підхід у вихованні та освіті;
- технологізація педагогічного процесу, інтеграція основ науки та мистецтва;
- формування «м'яких» навичок, розвиток емоційного інтелекту дитини;
- узгодженість з практикою родинного виховання;
- важливість збагачення простору художньо-творчої активності дитини та набування досвіду культурних форм естетичного та художнього самовираження;
- педагогічний супровід як форма діалогового спілкування у сучасній дошкільній освіті.

Базові поняття

Творчий потенціал – багаторівнева функціональна система, внутрішній ресурс особистості (фізичний, психологічний, духовний), котрий виявляється у її творчій активності.

Ядро творчого потенціалу та його рушійну силу складають внутрішні фактори, особистісні якості та властивості: природні задатки, здібності, інтереси, потреби, цінності та ін. Саме вони є важливими чинниками саморозвитку людини, самореалізації, самодіяльності, самобудівництва, її вільних дій і вчинків (Р. Арнхейм, Л. Виготський, Л. Коган, Б. Ліхачов, Г. Шевченко, Б. Юсов та ін.)

Художньо-творчий потенціал – багаторівнева функціональна система, котра виявляється у творчій активності дитини в галузі образотворчої діяльності, зумовлена рівнем розвитку її природних задатків і творчих здібностей.

Особливостями чуттєвого сприймання, інтелектуальною активністю, інтересами, внутрішніми потребами та творчою ініціативою у їх взаємодії (Р. Арнхейм, Л. Коган, Б. Ліхачов, Г. Шевченко, Л. Виготський, Б. Юсов та ін.)

Творча активність – це властивість особистості, що виявляється у діяльності та спілкуванні як оригінальність, творчість, новизна.

Творча активність – це здатність особистості ініціативно та самостійно знаходити «зони пошуку», ставити завдання, виділяти принципи, що лежать в основі тих чи інших конструкцій, явищ, дій, переносити знання, навички та вміння з однієї області до іншої

Художньо-творчий потенціал – це особистісний ресурс дитини, зумовлений рівнем розвитку її природних задатків і творчих здібностей, особливостями чуттєвого сприймання, інтелектуальною (пізнавальною) активністю, інтересами, внутрішніми потребами та творчою ініціативою у їх взаємодії (Н. Ветлугіна, О. Дронова, І. Ликова, В. Лихвар, О. Мелік-Пашаєв, Р. Чумічева та ін.)

Ключові поняття

Художньо-творча активність дитини у діяльності з виконання аплікації виявляє себе на всіх її етапах: пошук ідеї (задуму), пошук способу втілення задуму (вибір матеріалу, підготовка матеріалу та техніки виготовлення потрібних форм), вибір способу закріплення форми на площині, реалізація задуму (створення гармонійної та виразної композиції, додавання виразних деталей), усвідомлення призначення створеного продукту (складання історії).

Критеріями у виявленні художньо-творчого потенціалу є: ступінь художньо-творчої активності дитини в діяльності (самостійність, ініціативність, дослідництво, винахідництво), стан навичок роботи з різними матеріалами (технологія обробки та створення форм), користування обладнанням та устаткуванням, якісні показники художньо-творчих робіт (естетичність, оригінальність, завершеність).

Творчий потенціал дитини – властивість, що характеризує її міру можливостей здійснювати творчу діяльність.

Напрямки самоосвіти:

1. Збагачення знань по галузі мистецтва, психології мистецтва.
2. Вивчення досвіду колег-фахівців у галузі дошкільної освіти.

3. Набування досвіду у галузі аплікації, опанування різних способів обробки матеріалів; пошук оригінальних способів виконання аплікаційних робіт; відбір змісту педагогічної роботи.

4. Ознайомлення з сучасними технологіями художньо-естетичного розвитку дітей дошкільного віку; відбір методів педагогічної роботи.

5. Визначення змісту, форм залучення батьків до педагогічного процесу.

Актуальність досвіду

Базовий компонент дошкільної освіти є одним із важливих завдань педагогічної теорії і практики і визначає розвиток особистості дитини як працелюбної, творчої, здатної виявляти інтерес до об'єктів, явищ та форм художньо-продуктивної діяльності.

Трактування поняття «аплікація»

Аплікація – (від лат. *applicatio* – прикладання) – один з видів зображальної техніки, заснований на вирізуванні, накладанні різних форм та закріпленні їх на іншому матеріалі, який стає фоном (тлом, площиною), або на предметі для його прикрашання.

Аплікація – спосіб створення художнього виробу з різних за фактурою та властивостями матеріалів, об'єднаних схожістю техніки виконання.

Аплікація – найпростіший і доступний спосіб створення художніх робіт, при якому зберігається реальна (вихідна, базова) основа самого зображення (предмета). Має широкий спектр застосування: як оформлення (виготовлення іграшок, прапорців, сувенірів, костюмів, одягу та аксесуарів, стіннівок, привітальних карток, обкладинок, форм для тематичного оформлення помешкання тощо) та як створення жанрових картин, панно, орнаментів, декоративного фризу.

Аплікація – техніка, якою користується дитина для створення оригінального художнього виробу прикладного характеру: картина, картка, обкладинка, ляссе (закладка для книги) тощо, або для прикрашання предметів (одяг, аксесуари, віяла, ковдра, скатертина, серветка, посуд тощо) та оформлення інтер'єру (панно, декоративний фриз, тематичні деталі до свят тощо).

У педагогічну скарбничку

Флористика – вид аплікації, заснований на застосуванні підготовлених (висушених) рослин, соломи, тополиного пуху, моху, оболонки часнику та цибулі

Паперопластика – техніка роботи з папером, яка застосовується у об'ємній, або напівоб'ємній аплікації і заснована на попередньому виготовленні заготовки (форми) складанні паперу (за типом орігамі), надрізуванні і вигинанні вихідної форми з наступним закріпленням на фоні.

Торцювання – технічний прийом обробки паперу, який застосовують для виконання об'ємної аплікації, досягання ефекту «пухнастості». Заснований на виготовленні окремих об'ємних елементів-торцівок (стислий у вигляді конуса

шматочок м'якого паперу). Використовують гофрований папір або серветки. З таких елементів створюється виріб.

Етапи

Декупаж – спосіб декорування предмету, заснований на приєднанні готового малюнка (орнамента) до основної форми.

Модульна аплікація – техніка створення образу наклеюванням кількості однакових або близьких за формою, кольором, розміром елементів-заготовок, або готових засушених рослинних форм (кожна з яких є самостійним модулем).

«Пейп-арт» (у перекладі з англ.) – паперове мистецтво декорування предметів, або створення картин, панно. На відміну від декупажу та пап'є-маше, в цій техніці застосовуються «нитки», створені з паперу. Цю техніку можна застосовувати на будь-якій поверхні.

Колаж – спосіб створення аплікації, заснований на поєднанні різnorodних за кольором та фактурою елементів

Етапи педагогічної роботи

Перший етап: Створення умов для пробудження творчої ініціативи дитини. Презентація у дитячому колі оригінальних виробів вихователя та батьків, розглядання та обговорення нових можливостей аплікаційної техніки. Сприяння «відкриванню» дитиною «секретів» оригінальності та краси виробу. Генерування нових ідей та задумів. Мотивація до вивчення матеріалів та освоєння технології виготовлення «заготовок» для створення задуманого образу.

Другий етап: Створення умов для активної творчої (пошуково-винахідницької) співпраці дитини з педагогом, батьками. Маніпулювання (експериментування) з матеріалами, обладнанням та устаткуванням, активне і творче (винахідницьке) освоєння дитиною технології підготовки матеріалу для виготовлення «заготовок» відповідно задуманого образу. Вправи у створенні форм, потрібних для задуманого образу.

Третій етап: Створення умов для виникнення у дитини нових оригінальних ідей створення художнього продукту цільового призначення. Підтримка та розвиток ініціативності дитини, її бажання зробити подарунок, оформити власний виріб, створити картину, взяти участь у колективній творчій діяльності з оформлення помешкання тощо. Активна творча взаємодія дітей у групах, або співпраця з дорослим (педагогом, батьками) та старшими дітьми. Підтримка та допомога дитині у її бажанні досягти образно-естетичної виразності художньо-творчого продукту.

Умови пробудження творчого потенціалу та розвитку художньо-творчої активності дитини

Підготовка освітнього середовища: наявність зразків-варіантів оригінальних аплікаційних робіт, різноманітність матеріалів для творчості, забезпечення доступності для дитини у користуванні ними; наявність відповідного обладнання та устаткування.

Створення сприятливої атмосфери для творчого процесу: натхненність педагога, його зацікавленість творчими діями і здатність зацікавити й надихнути дитину на оригінальні задуми, випереджаюча позитивна оцінка ініціатив дитини, підтримка та схвалення «придумок» – спроб дитини створити оригінальну форму образу відповідно задуму.

Відбір змісту: цікаві та оригінальні ідеї, задуми, доступні для втілення дитиною; матеріали для обробки, способи створення форм.

Застосування адекватних форм, методів, прийомів педагогічного супроводження дитини на всіх етапах створення художньо-творчого продукту.

Залучення батьків до активної творчої співтворчості з дитиною.

Показники прояву творчої активності

1. Зацікавленість дитини зразками творчих робіт, бажання обговорити, зрозуміти, наслідувати творчий пошук автора у створенні виразного художнього продукту в своїй діяльності.

2. Прояв самостійності у «придумках», пропозиціях щодо власного створення художнього продукту, усвідомлення важливості отримання нових знань, навичок для реалізації власних ідей, активні вправи з перетворення матеріалу.

3. Активне маніпулювання матеріалом, «відкривання» способу створення форми-заготовки для задуманого образу. Наполегливість у досяганні результату.

4. Активний пошук виразного композиційного рішення.

5. Внесення елементів виразності у створену композицію.

6. Пропозиція різних варіантів призначення створеного художнього продукту.

Позиція педагога (дорослого)

у пробудженні творчого потенціалу дитини

1. Створює та організує освітньо-мотиваційне середовище, активно співпрацює з дитиною у його освоєнні. Ініціює цікаві художньо-творчі акції.

2. Організує освітній процес як спільну ігрову дослідницько-пошукову діяльність, в якій дитина активно мислить, уявляє, експериментує, висуває гіпотези і пропозиції.

3. Надихає, підтримує, схвалює художньо-творчі ініціативи дитини, допомагає їй «відкрити» для себе нові можливості матеріалу та способи створення виразної форми.

4. Виявляє зацікавленість ідеєю дитини, поважає її бажання і власне рішення у створенні художнього продукту, допомагає знайти варіант його призначення у соціумі.

5. Власним прикладом навчає дослідницькій поведінці та готовності поважати і приймати ідеї однолітків.

Форми організації педагогічної роботи

Методичні рекомендації

- Заняття проводити раз на тиждень.
- Тривалість занять регулюється зацікавленістю та активністю дитини.
- Ефективною є робота у групах (від 3-х у молодшому до 5-7 у старшому віці) при забезпеченні кожної групи відповідним матеріалом обладнанням та устаткуванням.
  - Обов'язковим є постановка проблеми, яку дитина має розв'язати для себе і прийняти рішення.
  - Ознайомлювати дітей з різноманітними техніками відповідно до вікових можливостей та інтересів.
  - Дитина має вільно обирати колір, будувати композицію, додавати деталі.
  - Важливо обговорювати з дитиною можливі колористичні та композиційні варіанти.
  - Важливо, щоб дитина спочатку навчилася визначати задум, обробляти матеріал і виготовляти заготовки, а потім працювала над композицією і оформленням виробу відповідно задуму.

Основні принципи педагогічної роботи

Полімодальність – активне входження дитини у світ краси, мистецтва, образотворення, самовираження через «включення» у процес спостережень всіх аналізаторів, звернення до органів відчуттів, пробудження «відчуття краси» (за О. Дроною).

Природовідповідність – збереження особливостей дошкільного віку, відповідність «природі» дитини, спрямованість на реалізацію базових потреб.

Розвиток – освітня програма враховує психофізіологічні можливості дитини даного віку, особливості індивідуального розвитку та «зону найближчого розвитку».

«Відкриття» – розуміння дитиною невідомого на підґрунті вже відомого та освоєного, складного через просте і звичне, що сприяє «пробудженню» творчого потенціалу, спонукає до активного мислення і художнього самовираження.

Комфортність – створення атмосфери дружньої підтримки, рівності, співтворчості, невизначеності, дослідження, позитивної оцінки

Методи й прийоми

Інформаційно-рецептивні: споглядання, милування красою, спостереження, розглядання, обговорення, розповідь-історія, обстеження, пояснення-інструктаж.

Дослідницькі: вивчення властивостей матеріалів та їх зображувальних можливостей, порівняння, пошук задуму.

Актуалізації творчого потенціалу: вибір, діалог, генерування ідей, ситуація невизначеності, асоціації, постановка «проблеми», творче завдання.

Репродуктивні: наслідування способу творчих дій, повторення, нагадування.

Практичні: вправи з обробки матеріалу і виготовлення форм, композиційні та колористичні варіанти.

Ігрова форма організації навчання передбачає включення прийомів «оживлення», «олюднення», «одухотворення» (за О. Дроновою), а також сюрпризні моменти, ігрові ситуації, пальчикові ігри, дидактичні ігри та вправи.

Відбір змісту для роботи з дітьми 5-го року життя

- напівоб'ємна аплікація (вихідна форма: паперові кульки);
- «мозаїчна» (зі шматочків різних видів паперу);
- аплікація з зім'ятого паперу;
- аплікація з різаного, рваного паперу;
- аплікація з паперових смужок (різний колір, фактура);
- предметна аплікація;
- аплікації з використанням природного матеріалу (висушене листя, насіння);
- аплікація з використанням ужиткового матеріалу (з ниток, вати);
- аплікація з використанням іншого зображального матеріалу (пластилін).

Відбір змісту для роботи з дітьми 6-го року життя

- аплікація з ужиткових матеріалів (яєчна шкаралупа, пофарбована крупа, сіль);
- технологія «пухнаста» аплікація;
- технологія «паперопластика» в аплікаційних виробках;
- технологія «колаж» в аплікаційних виробках;
- технологія «декупаж» в аплікаційних виробках;
- технологія «торцювання» в аплікаційних виробках;

- технологія «мозаїка» в аплікаційних виробках;
- технологія виготовлення паперових «джгутиків» та їх застосування у аплікаційних виробках;
- технологія виготовлення паперових «гофротрубочок» та їх застосування у аплікаційних виробках.
- моя педагогічна майстерня: «Відшукую... творю... випробовую».

Серветки – цікавий матеріал для вивчення, досліджень та творчості дитини.

Задіявши досліди та уяву, можна створити симпатичні вироби:

- можливість легкої трансформації матеріалу та варіативність композиційних рішень надихнули дитину на творчі задуми щодо майбутнього виробу, активізували творчий пошук, пробудили пізнавальну активність, бажання опанувати нову діяльність, освоїти оригінальний спосіб, збільшили простір та збагатили форми художньо-естетичного самовираження;

- за особливу виразність аплікація отримала назву «пухнаста». вона асоціюється з чимось м'яким, теплим, пухнастим; допомагає дитині передати зовнішній вигляд тварин, птахів, квітів, дерев тощо;

- для отримання заготовки конусподібної форми дитина складає у кільце два пальці лівої руки - великий і вказівний, зверху кладе квадратик серветки і натиском вказівного пальця правої руки пропускає її через кільце з пальців;

- в роботі використані способи складання серветки навпіл, скручування, згинання в формі петлі.

Найлегшим для дітей є прийом **відривання клаптиків і скочування грудочок** – заготовок для майбутнього образу.

Зробивши багато різнокольорових грудочок-заготовок дитина вправляється у асоціаціях, формує образ-задум, випробовує композиційні варіанти та реалізує свій задум.

Заготовку – петельку використовуємо з дітьми в аплікації з паперових смужок. В залежності від кольору та ширини паперу змінюється ступінь пристосування петлі в роботі: «Півник», «Чарівна квітка», «Ялинка», «Травичка».

Своєрідність аплікації з рваного паперу полягає в характері зображення (фактурність, нечіткість силуету) і в техніці її виконання (дитина відриває шматочки паперу і складає форму).

Дитина 5-6 років не просто рве папірці, як виїде, а вискубує або обриває контур бажаної форми.

Техніка сприяє розвитку дрібної моторики рук, координації рухів і зору, уяви і образного мислення.

Під час аплікації з зім'ятого паперу діти працюють з великою серветкою, іноді з двома одразу. Від цього виходять великі грудочки, які шляхом асоціацій, уяви, фантазування та вправності легко перетворити у квітку, яблучко, курчатко, сніговичка тощо.

Пейп-арт має варіанти технік для виконання аплікацій за допомогою заготовок – «ниток» з серветок, джгутиків на об'ємній або плоскій формі. Для заготовок потрібні тонкі, однотонні серветки, клейстер, ножиці.

Цікава в роботі аплікація з гофротрубочок. Гофротрубочки створюємо шляхом накручування на паличку гофропаперу або серветки з наступним її стисканням (на цій паличці).

У **пластичній аплікації** одним із цікавих для дитини прийомів роботи є зминання їх між долонями, «кулачком», «човником», долонею на столі.

Внутрішня частина зім'ятого паперу намазується клеєм і приклеюється до тла. Ця основа накривається серветкою більшого розміру, кінці якої приклеюються до зворотного боку виробу. Загальне зображення готове.

Додаються дрібні елементи, які надають образу більшої виразності.

В окремих випадках (нестандартних ситуаціях творчого процесу дитини) у малюванні можна застосувати аплікацію для надання образу більшої виразності або аплікацію з подальшим домальовуванням потрібних деталей.

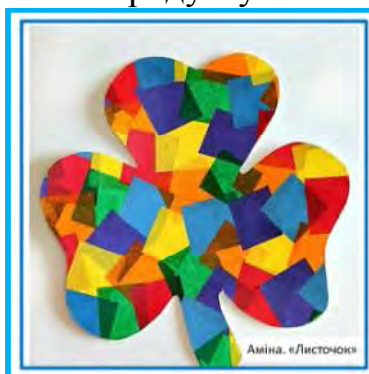
Торцювання на пластиліні. Секрет творчості для дитини – у її помічниці – «Торцовочці». Це дуже вправна паличка. Затоваришуй із нею – і ти зможеш зробити красиві картини, іграшки, гарні подарунки для рідних і друзів.

Етапи виконання:

1. З гофрованого паперу нарізаємо квадрати (один на один см).
2. Робимо заготовку (можна роздрукувати готовий малюнок з інтернету).
3. Готуємо основу для торцювання.
4. Тупий кінець (торець) палички ставимо на паперовий квадратик і прокатуємо паличку між пальцями.
5. Ставимо паличку-торцовочку до заготовки.
6. Виймаємо торцовочку. Продовжуємо працювати з іншими нарізаними квадратиками паперу.

Мозаїка з гофрованого паперу. Квадратні шматочки різнокольорового гофрованого паперу, приклеєні хаотично до паперу різного формату (або вихідної форми: квадрат, прямокутник, круг) – чудова ідея для пробудження

творчого потенціалу дитини, матеріал для пошуку задуму, вирізання (створення образу), виготовлення художнього продукту.

Використання природного матеріалу для створення виразного образу.

Вироби для дітей стають тим привабливіше, чим більш оригінальною є ідея, мотивація та підхід до їх створення, спосіб дій, який дитина має «відкрити» для себе.

Яєчна шкаралупа має цікаві властивості: вона біла або світло-коричнева, крихка. А ти вже пробував її подрібнити пальчиком (або скалкою)? А якщо її пофарбувати? Вона може бути використана у аплікаційному виробі. Тобі стануть у нагоді знання та деякі уміння: спочатку її потрібно підготувати: вимити, видалити внутрішню плівку, висушити і пофарбувати у бажані кольори. Найкраще це робити гуашшю з додаванням клею. Потім подрібнити. Шукаємо образи, створюємо ескіз, змащуємо клеєм у потрібних місцях і засипаємо шкаралупками. Май витримку – зачекай доки висохне твоя картина. Можеш дарувати!

Звертали увагу та те, яку цікаву форму мають різні насіння (клена, гарбуза, огірків тощо)?

Насіння, іноді у вигляді круп, можна (у разі потреби) пофарбувати та висушити. Закріплюються клеєм, або створюються на пластиліновій основі.

Вата. З маленьких ватних катишків можна викласти пуделя і кумедного баранчика, з ватних дисків курчат, квіти, сніговика і багато іншого.

А давайте спробуємо підфарбувати вату! Можна скористатися і вже готовими кольоровими ватними кульками. Помічаємо-випробовуємо-придумуємо-образотворимо.

Аплікація з долоньок-заготовок. Аплікації з долоньок можуть бути як зовсім простими, всього з кількох додаткових деталей, так і великими, складними картинами з десятків долоньок різних дітей. Усе залежить від

педагогічної мети та завдань пробудження художньо-творчого потенціалу дитини та збільшення простору її активності. Як виразно та оригінально зобразити волосся на портреті мами? Як відобразити тендітні гілочки берези або витончені та подовжені, гнучкі лозинки верби?

Спробуйте **нитки**! Спробуйте тоненькі і товсті, різного кольору та фактури (залишки пряжі, обрізки ниток).

Зміни у показниках художньо-творчої активності дітей 4-5 років

Зросла зацікавленість дітей виконанням аплікаційних робіт, виникла ініціативність та потреба у спільних з дорослими (педагогом, батьками) занять художньою працею, виникли інтерес та активність щодо збирання матеріалів (природних, побутово-ужиткових), прагнення самостійності у освоєнні (поряд з дорослим) способів виконання «заготовок», з'явилися елементи дослідницької поведінки, урізноманітнилися задуми аплікаційних робіт та збагатилися варіанти їх призначення; зросла пізнавальна активність дитини, більш вправними та сміливими стали рухи руки і пальців, більш досконаліми стали композиційні навички. Художньо-творчі роботи поступово набувають оригінальності, а емоційний фон процесу образотворення стає більш натхненним. Заняття стали більш продуктивними за рахунок активного мислення та свободи вибору.

Зміни у показниках художньо-творчої активності дітей 5-6 років

Ставлення дитини до художньо-творчої діяльності стало більш усвідомленим. З'явилось відчуття радості «відкриття» незвичного у звичайному, бажання спробувати, порадитися, запитати, обговорити, зробити пропозицію. Діти почали активно проявляти вигадливість на різних етапах

діяльності: у виникненні ідеї, очікуваного результату, виборі матеріалу та способу його підготовки для створення задуманого образу. Більш адекватною стала оцінка дитиною створеного художньо-творчого продукту та варіантів його застосування у найближчому соціумі. Виник інтерес до пошуку нових матеріалів для творчості, сприйнятливність до нових ідей, експериментування.

Критерії (якісні показники образотворчих робіт)

Таким чином, аплікація, як вид образотворчої діяльності, техніка і спосіб образотворення, форма художнього самовираження активує художньо-творчий потенціал, досвід дитини, її знання, уміння та навички.

Використана література:

1. Березина О. М., Цимбалюк О. Л. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей молодшого дошкільного віку /упоряд.: О. М. Березина, О. Л. Цимбалюк. Тернопіль: Мандрівець, 2018. 304 с.
2. Березина О. М., Цимбалюк О. Л. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей старшого дошкільного віку: розробки занять: у 2 ч. Ч. 2 /упоряд.: О. М. Березина, О. Л. Цимбалюк. Вид. 3-тє, без змін. Мандрівець, 2015. 248 с.
3. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. В. Низовської. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 256 с.
4. Гноїнська О. В. Сучасна дошкільна освіта. Скарби українського мистецтва. Старший дошкільний вік. Демонстраційний матеріал (українською мовою). Харків: Видавництво РАНОК. Навчальна література. 2016. С. 16.
5. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» / Упоряд.: Р. М. Борщ, Д. В. Самойлик. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 72 с.

Черепанова Олена Петрівна

вихователь закладу дошкільної освіти №55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «ПИСАНОЧКИ НА СТОЛІ, КВІТИ Й ТРАВИ НА ЗЕМЛІ»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Дронова Ольга Олегівна*

Малювання в техніці «дряпанка»

Програмний зміст: продовжити розвивати уявлення дітей про свято Пасхи; про зв'язок свята з весняним пробудженням природи, народженням нового життя у рослинному та тваринному світі. Розширювати уявлення про природничу та життєву символіку декоративного розпису. Вправляти дітей в умінні працювати в техніці «дряпанка». Розвивати художні вміння, творчі здібності, дрібну моторику рук, бажання робити подарунок для рідних, друзів. Виховувати шанобливе ставлення до матеріальних та духовних цінностей українського народу.

Матеріал: картки з зображенням природніх об'єктів будь-якого кольору (жовті кульбабки, блакитні хмарки тощо); зразки найтиповіших мотивів-символів українських орнаментів; площинні зображення яєць з картону, змащених (поверх воскового шару) пластиліном; олівці; дерев'яні палички для дряпання; серветки, таці для зайвого пластиліну.

1. Художнє слово:

Що за свято наступає: над землею дзвін лунає,
Сонце радісно сіяє, писаночки на столі,
Квіти й трави на землі. Вся природа оживає,
Буйним цвітом розквітає?

- Якого свята ми чекаємо? (відповіді дітей)

- Великдень вважається найбільшим святом року. У неділю кожна родина відзначатиме найбільше християнське свято – світле Христове Воскресіння. В цей день люди йдуть до церкви, слухають проповідь та своїми молитвами просять прощення.

2. Дидактична вправа «Весняні слова»

Пропоную вам визначити серед інших слів слова, пов'язані з Великоднім святом.

Вихователь вимовляє слова, які відносяться до різних пір року. Діти уважно слухають та обирають тільки весняне слово оплеском: **весна**, зима, церква, стадіон, **квіти**, конструктор, **кошик**, валіза, **рушничок**, ковдра, **пасочка**, **верба**, ялинка, **яєчка кольорові** тощо.

3. Дидактична гра

Тут Весна ходила, кольори загубила.

Ходила-блукала, барви всім роздавала.

Діти, ви пройдіть і ті барви знайдіть!

Діти шукають картки з зображенням природних об'єктів будь-якого кольору (жовті кульбабки, блакитні хмарки тощо)

4. Мовленнєва вправа «Чому я обрав цей колір?» («Я обрав жовтий, тому що це колір кульбабки», «Я люблю річку, тому я вибрав блакитний колір», «коричневий – колір дерева», «чорний – колір землі, ґрунту, каміння, гір» тощо).

5. Розповідь вихователя

Діти, а ви знаєте, чому навесні прикрашають яйця? Для чого щороку мами, бабусі освячують їх? Історія дуже давня та цікава... Звичайно, що пов'язана вона з життям Ісуса Христа.

Говорять, що нібито, коли Він воскрес, його учні розійшлися по світу, сповіщаючи, про Його воскресіння. Марія Магдалина вирішила прийти з цією новиною до римського імператора Тиверія. Але ж неприйнятно ходити до правителів без подарунків. Жінка була дуже бідною. Тому єдине, що вона взяла з собою, це куряче яйце. Споконвіку воно вважалося символом життя, світу, усього живого.

Коли ж Марія розповіла про воскресіння Христа, імператор злісно засміявся і промовив: «Це так само неможливо, як цьому білому яйцю стати червоним!». Може, Тиверій хотів ще щось додати, але не встиг. Яйце вмить стало червоним! Ця історія настільки сильно запала в душі людей, що навіть дотепер напередодні Великодня ми фарбуємо, розписуємо, прикрашаємо яйця.

6. Пальчикова гімнастика «Писанки» (за В. Таран)

В хаті на осонні (діти стискають і розтискають кулачки.)

Сяду на ослоні.

Сяду я скраєчку – (долонькою потерти долоньку.)

Розпишу яєчко.

Нумо, пензлик, потанцюй. (пальчик в пучці, малювання в повітрі.)

Гарно писанку малюй.

Буде небо і земля. (Малювання в повітрі.)

І ставочок і поля.

Сильний і міцний дубок. (Кулачок на кулачок.)

А на ньому – яструбок.

Буде в мене писанка. (Плескання в долоньки.)

Про Україну пісенька.

7. Вправа «Обери візерунок»

(Діти обирають візерунок за уподобанням)

Запитання дітям:

- Що нагадує?
- На що схожий?
- З яких елементів складається?

8. Розглядання площинних зображень яєць з картону, змащених (поверх воскового шару) пластиліном.

- Чи виглядають яйця святково?

- Що можна зробити, щоб вони виглядали святково? (діти пропонують свої ідеї)

Але в наявності є тільки олівці та дерев'яна паличка, загострена з одного боку, яка залишає продряпаний слід на пластиліні.

9. Вихователь запрошує дітей до майстерні. Нагадує послідовність виконання роботи: олівцем нанести орнамент, продряпати його паличкою. Звертає увагу дітей на те, як треба тримати паличку, щоб отримати чіткий слід.

10. Самостійна робота дітей

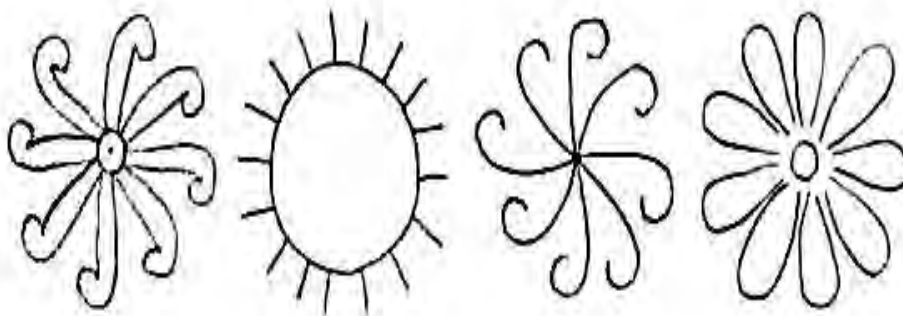
Хай музика допоможе вам творити красу і добро.

(Звучать спокійні народні мелодії).

11. Оформлення виставки «Диво – писанка»

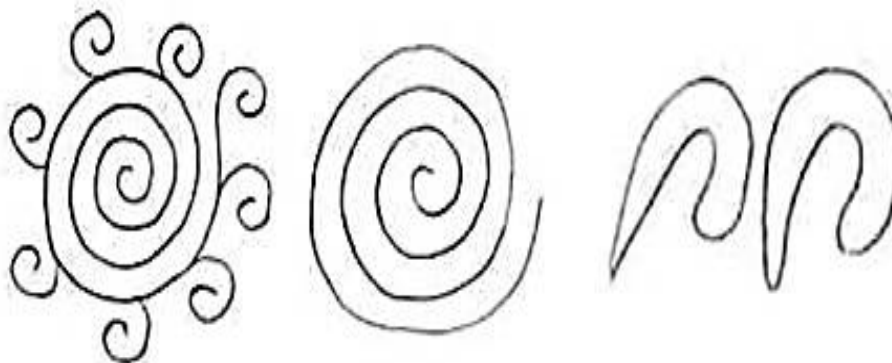
ЗРАЗКИ ВІЗЕРУНКІВ

Сонце

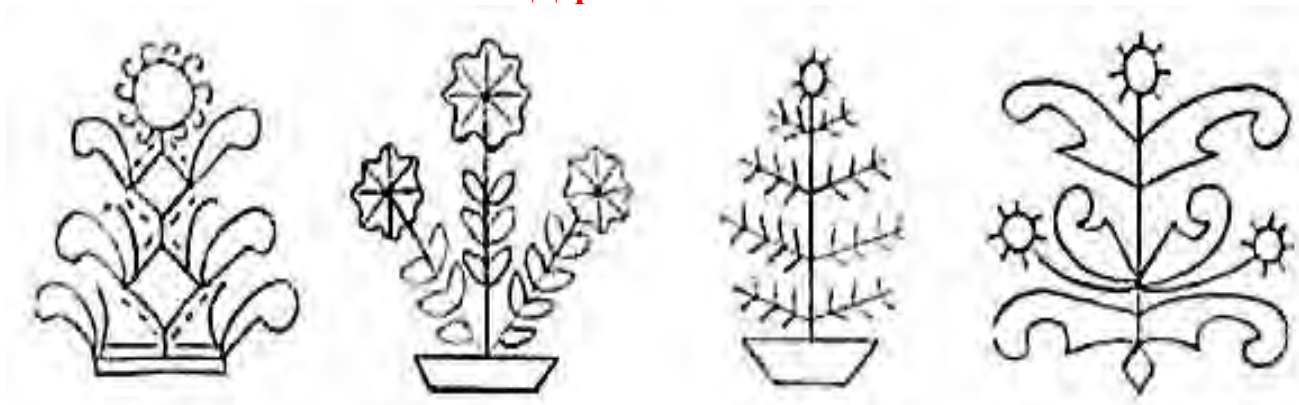

Його зображали на писанках у вигляді кола, ще називали ружею, промені якої були закручені в один бік, його ще називали тригвер.

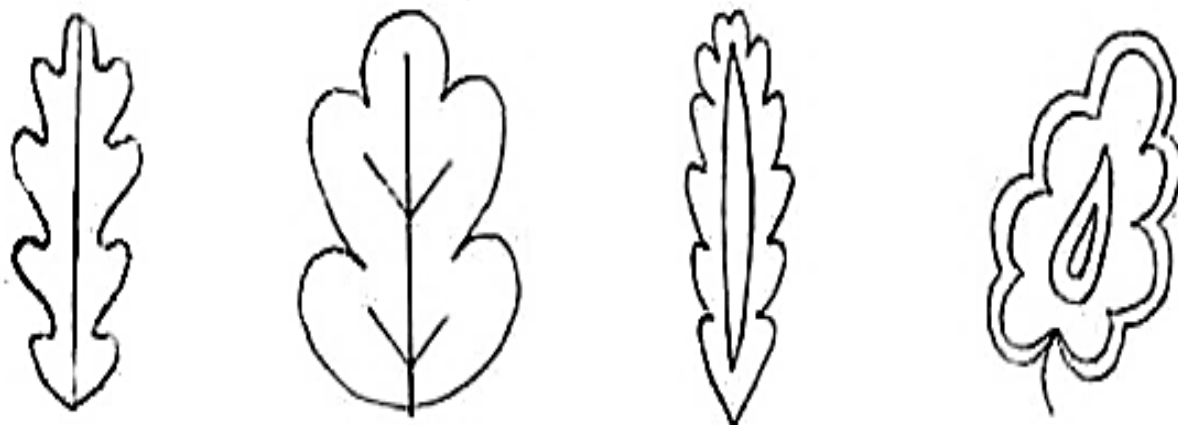
Завиток

Це символи життєвої сили та зародження життя. Писанки з цими орнаментами дарували на здоров'я.

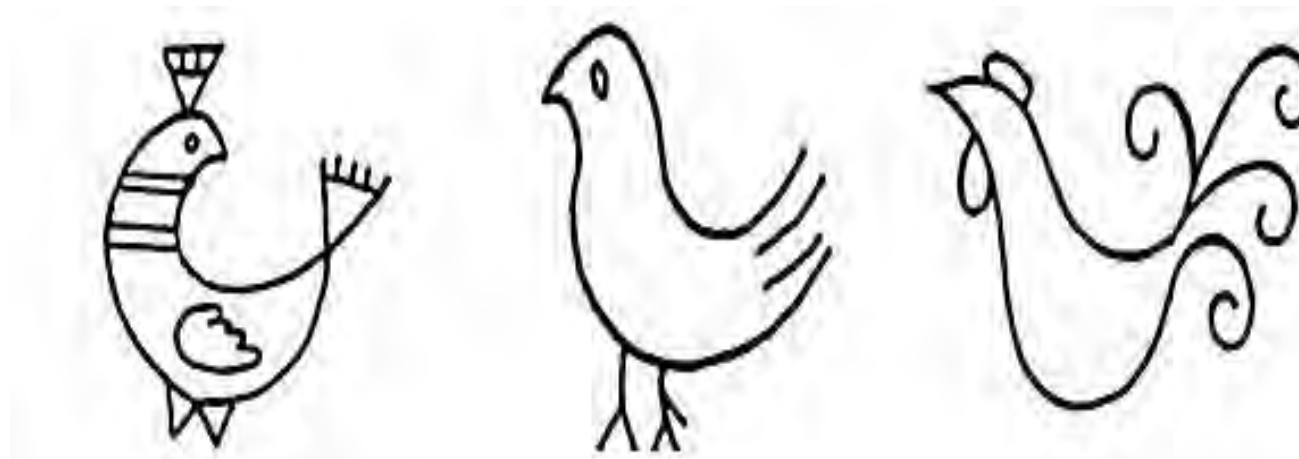
Дерево життя

На писанках його зображують у вигляді вазону з увітченим деревцем, що символізує рід, родину (батько, мати та діти)

Дубовий листок

Символізує силу, довголіття, терпіння.

Зелені дерева, гілки і листя – символ життя, весняного оновлення після зимового сну, вічної молодості, здоров'я та росту.

Пташка

Вона є символом любові, вірності та злагоди.

Риба

Уособлює воду, життя та здоров'я.

Використана література:

1. Холодна К. І. Виховуємо творчістю // Дошкільний навчальний заклад. 2016. № 2. С. 9-10.
2. Цибуля О. Програма розвитку творчих здібностей дошкільників. Тернопіль: Мандрівець, 2013. С. 77-82.

Черепанова Олена Петрівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

**КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«В ГОСТЯХ У СУЧАСНОЇ ПИСАНКИ»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Дронова Ольга Олегівна*

Мета: познайомити дітей з народними традиціями, з сучасними техніками виготовлення писанок. Вчити оздоблювати великодню писанку в техніці декупаж; створювати виразний образ; продовжувати вчити правильно та безпечно користуватися ножицями і акуратно вирізати окремі деталі.

Розвивати естетичний смак, фантазію, дрібну моторику пальців рук; творчий підхід у вирішенні завдань.

Виховувати любов і повагу до народних традицій; бажання виготовляти подарунки рідним, друзям.

Обладнання: фото презентація, силует яйця з картону, тришарові серветки з різними візерунками, клей-олівець, серветки для рук.

План

1. Організаційний момент

Слухання вірша-загадки Леоніда Полтави «Великодні писанки».

Що за дивні яєчка наша курочка знесла?

Намальовано сердечко, ще й пташиночка мала!

Навкруги – барвисті квіти, жовті, сині гілочки...

Чи здогадуєтесь, діти, що це?

Певно – ... (писанки!)

Мотивація: Сьогодні ми з вами поїдемо у незвичайну подорож, у чарівний світ української писанки, а також спробуємо стати майстрами і створити прекрасні писанки.

Розглядання писанок.

Мовленнєва вправа «Писанки які?» (яскраві, радісні, святкові, українські, пасхальні, різнокольорові, прикрашені, розписані, розмальовані, пофарбовані, гладенькі, гарні і т.і.)

Гра «Вгадай кольори писанки»

Ми знаємо, що важливе значення під час оздоблення виробу має колір.

Зараз ми пограємось у гру, яка має назву «Вгадай кольори писанки»

Перший колір – колір вишні, любові, радості життя. (Червоний)
Другий – колір неба, простору, вітру і здоров'я. (Синій)
Третій колір – колір весни, пробудження природи, надії. (Зелений)
Четвертий колір – колір місяця, зірок, колір хлібного лану, жита. (Жовтий)
П'ятий колір – колір землі, пам'яті про своє коріння. (Коричневий)
Фізкультхвилинка.

2. Демонстрація ілюстрацій – «Техніки виготовлення писанок».

В наш час з'явилися різні техніки декорування яєць:

вишиванки, мальованки, наліпки, дряпанки, писанки, крашанки, крапанки, «бісерки», трав'янки, зернівки, «сувенірні».

Уявимо себе майстрами і виготовимо красиві писанки до свята в техніці «Декупаж». Для роботи нам знадобляться серветки з малюнками та візерунками. Давайте спробуємо вирізати вподобаний елемент малюнка, відокремити верхній шар, розташувати візерунок на писанці.

3. Самостійна робота дітей. Візерунок або картинка, попередньо вирізані з серветки, закріплюються на поверхні виробу приклеюванням.

4. Виставка писанок.

Додаток

Вишиванки – маловідомий, незвичайний, але дуже цікавий, хоч і складний спосіб прикрашати великоднє яйце. Вишивають так само, як вишивають рушники, за допомогою ниток для вишивання та звичайної голки. Але яєчна шкорлупа – матеріал кригкий, тому будь – який неточний рух руки призводить до неповторного пошкодження виробу.

Мальованка – це розписане яйце, малюнок та колір якого, на відміну від писанки, не підкорюється традиціям, а наноситься майстром на власний розсуд. Можна використовувати для декору.

Наліпки
Цей вид декору пасхальних яєць виник порівняно недавно і не є класичним, але заслуговує на існування. На яйцях наклеюють різні прикраси: блискітки, мереживо, кольорові скельця, навіть гудзики.

Термальні наліпки

Одягаються такі наліпки на яйце як сорочечка, і в ложці опускається в окріп. Раз, два, три... Сорочечка щільно обліплює яєчко. Яскраво, гарно, швидко, зручно, але в усіх однаково!

Втім, у «лінивку» можна вкласти душу: красиво викласти на тарілці, або підвісити на гарній мотрузці, як оберіг Вашому дому.

Дряпанки

Якщо у вас немає під рукою писачка, то можна по експериментувати дряпанками. Берете крашанку темного кольору та занурюєте її в темну фарбу. Як яйце висохне, наносите олівцем орнамент та продряпуєте його голкою (шилом чи цвяхом – що є в господарстві).

Писанки – сирі яйця з нанесеним на них символічним малюнком і потім зафарбованим у три-чотири кольори. Вони мали обрядове значення і в їжу ніколи не вживались. Писанку освячують в церкві і дарують або зберігають на почесному місці протягом багатьох років.

Крашанки – варені яйця, зафарбовані в один колір: жовтий, червоний, зелений, синій, фіолетовий. Їх вживали до їжі, коли розговлялися на Велидень і використовували у великодніх забавках.

Крапанка – віск чи фарбу наносять краплями.

«Бісерка» – на основу яйця наносять клей, а потім викладають орнамент бісером. Існує ще техніка «одягання» яйця у бісерну сітку.

«Трав'янки»

Виготовляють їх за допомогою листочка рослини, який прикладають до яйця, замотують у панчохи та опускають у цибулиння. Листочок, як трафарет, залишає незафарбоване місце. Інколи він навіть дає свій колір.

«Зернівка» – яйце, оздоблене зерном різних рослин за допомогою клею.

«Сувенірна» – яйця виконують за допомогою різного матеріалу, оздоблюють різними техніками.

Використана література:

1. Гаврилюк Ю. Українська писанка з St Volodymyr Drive // Над Бугом і Нарвою. 2016. № 3.
2. Вовк В. Чар-писанка. Львів: БаК, 2012.

Вазанкова Олена Олександрівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «МИ – ХУДОЖНИКИ»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Тема: Знайомимося – професія «Художник»

Мета: розширити уявлення дітей про професію художника; викликати інтерес до предметів, які допомагають малювати, дати уявлення про те, що художники у своїх творах відображають свою фантазію, почуття; розвивати зорову пам'ять, мислення; виховувати інтерес до творчості художників, емоційний відгук на їх твори; виховувати бажання творчої самореалізації; виховувати охайність у роботі, бажання самостійно виконувати та милуватися своїми роботами.

I. Комунікативна діяльність

- Доброго ранку, діти.

Давайте привітаємось один до одного та передамо свій гарний настрій.

Вправа «Назви сусіда лагідно»

Подивіться, хто до нас завітав.

До групи заходить художник. Вітається. Пропонує дітям відгадати загадку:

- Є у мене олівець,

Різнокольорова гуаш.

Акварель, палітра, пензлик,

А іще мольберт-треножник,

Знаєте, хто я – ... (Художник)

Художник. Так, це я, художник.

- А ви знаєте, чим займаються художники?

(відповіді дітей)

II. Пізнавальна діяльність

Художник: Так, дуже добре. А ви знаєте, щоб стати професійним художником, перш за все, потрібно мати талант.

Діти, як ви розумієте, що таке талант?

То ми зараз це з'ясуємо.

- Всі ми такі різні. Хтось вміє красиво малювати, писати вірші, а хтось красиво їх декламує, хтось вишиває, в'яже, шиє.

Хтось готує їжу, будує дім, лікує людей.

- А як ви думаєте, чи може одна людина це все робити?

- Навряд чи така людина існує.

- Та у кожного з нас є якісь свої здібності, те, що виходить у нас особливо гарно.

Проте, одних лише здібностей недостатньо, треба ще багато вчитися і постійно працювати. Необхідно знати історію мистецтв, вміти робити ескізи і замальовки.

Давайте пограємо у гру «Що потрібно художнику?»

Діти отримують картки з малюнками різних предметів, необхідних художнику, наприклад: фарби, пензлі, олівці, крейди тощо. Художник торкається пензликом когось із дітей і та дитина розповідає про свій предмет на малюнку.

Наприклад: «Без цього неможливо створити різні відтінки, намалювати сніг і хмаринки» (біла фарба). Якщо художник відгадає предмет, то отримує картку. Завдання художника – зібрати якомога швидше всі картки.

- Які ви молодці! Як багато предметів потрібно художнику.

Художник: Діти, а ви як вважаєте, важко бути художником? (відповіді дітей)

- А зараз я хочу вам розповісти казку про художника.

Казка про художника

Жив колись художник. Він писав чудові пейзажі: ліси, поля, гори, небо. У всьому бачив він красу, усім подобалися його картини. Художник часто ходив гуляти. Іноді він повертався за годину, іноді за три, але завжди очі його сяяли, і він малював новий пейзаж. Часом це була крихітна квіточка, інколи – вранішнє сонце. «Ой! Як гарно», – казали люди. Але якось художника довго не було, цілий тиждень, і коли він повернувся, очі його не сяяли. Відтоді він покинув фарби та пензлі. Він подовгу блукав полями і лісами, повертався похмурішим за хмари, знову йшов, але душа його не знаходила спокою, і нових картин він не писав.

- Що ти шукаєш? – запитували його люди.
- Я шукаю Красу, – відповідав художник.
- Але подивися навколо, яке все гарне! Який чудовий цей луг і березовий гай удаліні.
- Так, – відповідав художник, – я бачу ці крихітки Краси світу, але у своїй головній картині я хочу намалювати всю Красу світу.

Люди хитали головами та йшли, а художник шукав і шукав. Якось уночі він заблукав серед поля й так утомився, що заснув у траві. Над ним засяяли зірки, і серед них художник побачив незвичайну жінку в синіх шатах. Він відразу зрозумів, що це прийшла до нього Матінка Природа. Художник став перед нею на коліна і почав благати: «Матінко Природа, подаруй мені таємницю Краси Землі твоєї, щоб міг я відкрити її людям, інакше не буде мені спокою!»

Посміхнулася Матінка Природа, а десь пролунали слова: «Краса багатогранна, вона сяє у цьому світі безліччю граней. Як зможеш ти, людина, на плоскому полотні відтворити всю її красу? Повір, художнику, навіть найдрібніша квітка на землі відбиває в собі Красу, як уламок дзеркала може відбити в собі все небо. Потрібно тільки бачити». Прокинувся художник, побачив чарівну ніч, зоряне небо і пішов додому. Коли він повернувся, очі його сяяли. Він написав картини про все, що зустрів під час мандрівок. Люди дивилися і вигукували: «Ой! Як гарно!» Їхні очі теж починали бачити.

- Діти, що шукав художник?
- Що сталося з ним і його картинами після розмови з Матінкою Природою?
- Як може відобразити художник у своїх картинах усю красу світу?

Художник: Щоб створити свої картини, художники багато подорожують, спостерігають, фантазують, тільки потім вони малюють те, що їм сподобалось. Дуже часто у художника не залишається часу, навіть, на відпочинок. Та ми з вами знаємо, що про своє здоров'я треба дбати. Пропоную зробити нам невеличку розминку.

Фізкультхвилинка «Райдуга»

Хмарка вгору стелиться, наче дим,
Плаче небо дощиком золотим.
Ой, принесло ж літечко нам тепла,

І у небі райдуга розцвіла.

Приспів:

Райдуга, райдуга в барвах золотих,

Радості, радості зичу я для всіх.

Сонце закохано в небі посміхається,

Все, про що мріяли, нехай Вам збувається.

Вітер повернувся й побіг у гай,

Крикнув до хмаринки він: «Доганяй!».

Як прибіг до райдуги на місток,

Запросив хмаринку він у танок.

Художник: Діти, я пропоную вам пригадати кольори веселки і пограти в гру «Барви веселки».

Із купи кольорів діти обирають кольори веселки й шикуються в ряд.

Художник кидає по черзі кожному м'яч і говорить:

- У небі веселка живе, барву... в гості вона чекає. Кожен робить стільки кроків у напрямку до ведучого, скільки предметів або рослин свого кольору він може назвати. Завдання кожного – першим дістатися до художника.

III. Перетворювальна діяльність

Художник: А зараз я пропоную вам перетворитися на художників і намалювати веселку. Для цього треба вам обрати матеріали, якими ви будете малювати: гуаш, акварель, олівці, фломастери, воскові крейди.

Художник пропонує дітям створювати плавні переходи кольорів веселки.

Художник пропонує роздивитися малюнки і зробити висновки: переходи між кольорами веселки виходять плавними, якщо використовувати широкий пензлик і акварельні фарби, малювати по вологому паперу.

IV. Оціночно-контрольна діяльність

Художник: Діти, ви великі молодці, пропоную зробити виставку з ваших робіт та помилуватися ними. Дякую вам, до побачення.

Вихователь: Діти, ви хотіли б ще зустрітися з художником? То скажемо йому «Дякуємо та до зустрічі!».

Використана література:

1. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта і піклування» / упоряд.: В. А. Воронов, К. В. Ковальчук, Н. В. Піканова, О. Д. Рейпольська, С. О. Сисоєва, К. Ю. Станкевич. Київ: ФОП В. Б. Ференець, 2021. 130 с.

2. Електронний ресурс: leleka.rv.ua/oznayomlennya-ditey-iz-profesiyamy-doroslyh.-konsul-taciya-dlya-pedagogiv-zdo.html

3. Електронний ресурс: <http://elar/kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4524/Matsopa-S.R.-DO1-M19-free.pdf?sequence=1>

Слепцова Оксана Анатоліївна

вчитель-логопед закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

Кравченко Олена Миколаївна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

КОНСПЕКТ ФРОНТАЛЬНОГО ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ТА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НАВКОЛИШНІМ»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Кузнецова Тетяна Григорівна*

Тема: «Ліс-великий будинок. Лісник»

Програмний зміст: формувати уявлення про різноманітний рослинний та тваринний світ лісу. Поширити знання про професію «Лісник». Поповнити і активізувати словниковий запас іменників із лексичної теми – «Дерева, кущі тварини, гриби»; дієслів (дії лісника). Вправляти у вживанні слів у родовому відмінку однини та множини. Вправляти дітей в утворенні однокорених слів (ліс, лісок, лісочок, Лісовик, лісистий, безлісий, лісник, лісовий), в доборі іменників до заданих прикметників. Удосконалювати вимову звуків у звуконаслідуванні голосів тварин. Розвивати артикуляційну та загальну моторику, слухову увагу; узагальнювати знання про користь лісу. Виховувати дбайливе ставлення до природи та праці людей.

Обладнання: малюнки з зображенням різних видів лісів. Картинки грибів та дерев, відео «Професія “Лісник”»; листячко до цих вправ; предметні картинки: синиця, білка, шипшина, квітка, гриб, горіх, кущ, дерево, озеро, ягоди, птахи, тварини, комахи; картинки будинків до гри «Лісові слова»; 4 гімнастичні обручі.

Словник: ліс, лісочок, лісник, лісовичок, безлісся, бір, діброва, гай, хащі, ягоди, гриб, підберезник, підосичник, боровик, листопад, господар, маршрут, лісові, лісове, лісовий, лісова, корисна, отруйний, збирати, охороняє, годує, оглядає, берегти, вирубує, шанувати.

Методи, прийоми, технології: біоенергопластика, вказівки; розповідь; підказка, інтерактивні прийоми: мікрофон, уявна картина, прийом перевтілення.

Хід освітньої діяльності

I. Коммуникативна діяльність

1. Вправа «Привітання» (культура мовлення)

Доброго ранку! Доброго дня!

Плещуть долоньки

І тупають ніжки.

Хитають голівки і сяють усмішки!

Доброго ранку! Доброго дня!

Бажаємо ми вам, бажаю вам я!

- Діти, ми розпочинаємо нашу подорож у дивовижну країну, яка відома кожному, але разом із тим незвідана і дивовижна. А щоб дізнатися, про що саме у нас піде зараз мова, вам, діти, слід загадку відгадати.

2. Загадка про ліс

В зиму роздягається,

Навесні одягається,

А влітку ягоди і гриби дарує. (ліс)

- Чи доводилося кому з вас бувати в лісі? Що ви бачили там? (відповіді дітей)

3. Вправа «Лісу не буває без...» (вживання слів у родинному відмінку однини та множини).

- Як би ви продовжили цю думку: лісу не буває без (дерев, кущів, трав, квітів, тварин, пташок, комах, ягід, грибів).

4. Біоенергопластика до твору Л. Талалай

«Ми підемо до лісу»

Ми підемо до лісу, (діти крокують на місті)

Де світяться пеньки, (вправа «Бінокль»)

Де ходять хитрі лиси, (імітація лисиці + вправа для губ «Хоботок»)

Де шастають вовки, (показ руками кігті + «Оскал» (оголити зуби))

Де велетні-ялини (руки та язик вору)

Повалені лежать (руки під щічку)

Та ласує малиною (вправа для язика «Смачне

Веселе ведмежа, (імітація – ходьба на п'ятах, для губ «Усмішка»)

Де білочка на гілочці (стрибки на двох ногах на місті)

Була і не була,

Півхвостика видніється (язичок «Голочка»: вперед – назад)

З дубового дупла.

II. Пізнавальна діяльність

Ліс – це великий будинок, де живуть різні тварини і птахи, ростуть різноманітні рослини.

2. Розповідь вихователя

- Так, верхній поверх лісу – це дерева, а вони бувають різними. Одні з них мають листочки і їх ми називаємо листяні (дуб, клен, осика, липа, береза, ясен, верба).

- Інші – цілий рік вкриті зеленими голочками – хвойні (ялинка, сосна).

- Є ліса, де ростуть багато дубів і вони називаються дібровами.

Ліс, де багато сосни – *бір*. Там, де багато беріз – називають *березовий гай*.

Непрохідний ліс, де багато дерев, називають *хащі*. У минулому люди боялись заходити у хащу, бо казали, що там живе дух лісу, його хазяїн Лісовичок.

(Вихователь демонструє ілюстрацію з поверхами лісу)

- Діти, якщо ліс би був багатоповерхівкою, що буде рости нижче дерев? (кущі).

- Які ще кущі ви знаєте? (ожина, шипшина, ліщина).

- Деякі ягоди з кущів є корисними, з них роблять ліки, а деякі – небезпечні, скуштувавши їх, можна отримати отруєння.

- Під кущами можна побачити траву та квіти. Як можна назвати квіти, що ростуть у лісі? (лісові).

- Назвіть знайомі вам лісові квіти (лісова лілія, пролісок).

- Ще нижче знаходяться гриби, мох та лишайники. Гриби дружать з деревами та кожен гриб має свого друга.

- Подивіться, у нашому «лісі» є багато дерев (по кімнаті розставленні зображення дерев, під деревами гриби).

- Згадайте, як називаються ці дерева? (сосна, береза, осика)

3. Гра «Знайди дерево» (знайомство з грибами)

- Давайте пограємо у гру «Знайди дерево».

Вказівка: Але, щоб добратися до дерева, треба бути вмілим, спритним, а ще уважно слухати – до якого дерева та яким чином ми будемо добиратися.

1, 2, 3 – до берізки навшпиньки іди.

Вихователь підходить до дітей: Дивиться, що за гриб виріс під березою? (підберезник.)

Цей гриб дружить із берізкою так міцно, що, навіть, чимось схожі. А чим?

- Граємо далі!

1, 2, 3 до осики на п'ятах йди, як ведмежатко.

Логопед: Під осикою росте підосиковик. Як вважаєте, чому його так назвали?

1, 2, 3 – до сосни на двох ніжках поскочи.

- Під сосною у бору ростуть білі гриби, ще їх називають боровики. Якого кольору капелюшок у цього грибочка? (темний)

- А яка ніжка? (біла, товста)

- Молодці!

Ліс – це велика домівка, де мешкає багато пернатих, чотирилапих, крилатих тварин. Це і мурахи, і комахи, і птахи, і лісові тварини.

4. Фізхвилинка

Вправа «Перетворись на тваринку» (вправляти у звукоімітації «Дз», «Ж», «Ш», «Р»)

Діти по лісу гуляли

Та грибочки все збирали.

Щойно були ви дітьми,

А тепер ви жуки (змії, комарики, ведмежата, що ричать).

- Діти, чи цікаво вам у лісі?

- Так, ліс – це велике захоплююче царство. А хто ж доглядає за цим царством?

- Сьогодні ми познайомимося з професією людини, що дбає про ліс, а називається вона – «Лісник».

5. Відео «Праця лісника»

<https://www.youtube.com/watch?v=Iz5JTbXgUxE>

(Або розповідь за ілюстраціями)

Лісник дбає про корм тварин взимку. Слідкує, щоб у ліс не приїжджали браконьєри. Оглядає ліс, слідить, щоб люди не залишали бруд у лісі. Спасє та повідомляє про пожежі. Оглядає хворі дерева та вирубує їх, щоб не захворіли інші. Висаджує нові саджанці. Доглядає за тваринами, що потребують допомоги. Щоб бути лісником, треба отримати знання про навколишній світ та треба дуже любити нашу землю.

- Лісник пропонує нам пограти з осіннім листячком.

III. Перетворювальна діяльність

1. Дихальна вправа «Листопад» (формувати цільоспрямований мовленнєвий видих)

Діти дмухають на паперові листя (2 рази).

- На що ми дмухали? (на листячко)

- Як називається явище, коли падають листя? (листопад)

Слово «листя» та «листопад» дуже схожі, їх можна назвати друзями або родичами.

А чи знаєте ви, що у слова «ліс» теж є багато слів-родичів, які всі схожі на нього, проте мають різне значення?

2. Дидактична вправа «Назви слова-родичі» (прийом «Мікрофон»).

Логопед просить малят підібрати споріднені слова до слова «ліс».

- Як ми назвемо ліс ласкаво? (лісочок)

- Як зветься казкова істота, яка мешкає в лісі, друг баби Яги? (Лісовик)

- А місцевість, де зовсім немає лісів? (безлісся)

- Як називається професія людини, яка оберігає природу лісу? (лісник)

- Як ми назвемо всіх мешканців лісу одним словом? (лісові мешканці)

(дорослий допомагає впоратися їм із завданням підказкою)

Наприкінці гри вихованці чітко та виразно повторюють всі названі слова: ліс, лісок, лісочок, лісовик, узлісся, лісистий, безлісий, лісник, лісовий.

3. Дидактична гра «Лісові слова» (кожній дитині роздаються предметні картинки)

- Діти, давайте допоможемо ліснику розселити мешканців лісу по своїх будиночках.

- А ось і мешканці!

- Назви, хто намальований на ілюстрації (тварини).

- Як сказати про тварин, якщо вони живуть у лісі? (вони – «лісові»)

- А про суницю, білку, шипшину? (вона – «лісова»)

- Лісовий (звір, куц, горіх, гриб, пеньок, маршрут, запах)

- Лісове ... (дерево, озеро, пташеня)

- Лісові ... (дерева, подорожі, метелики, пахощі, плоди, зарості, чагарники, мешканці)

Поки логопед роздає картки та розповідає правила гри, вихователь розкладає обручі, в середину яких кладе орієнтир – ілюстрацію будинків: він, вона, воно, вони.

- У кожного з ваших слів є своя домівка. Ось тут мешкають слова «Вона лісова», там «Він лісовий», «Вони лісові»... (показ).

За командою «1, 2, 3 – свій будиночок знайди» ви повинні стати разом зі своїм словом-картинкою біля свого будиночка.

Вихователь у ролі лісника перевіряє чи вірно «Слова» обрали свої будиночки.

4. Дидактична гра «Як ліснику допомагали?» (гра проводиться за бажанням дітей з метою закріплення дієслів за темою «Праця лісника»)

- Я буду лісником, а ви моїми помічниками. Лічилочкою вибирається одна дитина, що залишається на «пенечку» доглядати за речами, решта з лісником їде у «ліс».

Лісник загадує дію (рубати хворі дерева, тушити пожежу, ловити браконьєрів).

Діти повертаються та ведуть діалог.

- Де ви були?

- У лісника!

- Що робили?

- Що робили – ми не скажемо, що робили – ми покажемо.

VI. Контрольно-оцінювальна діяльність (метод «Уявна картина»)

Дидактична гра «Що було б, якби у лісі зникли ... ?»

- Кущі, дерева, тварини, лісник (творчі пояснення дітей).

Кожна частина ліса є важливою для всіх жителів нашої планети. Бережіть ліс.

Використана література:

1. Товкач І. Є. Майбутнім педагогам про індивідуальні особливості пізнавальної активності старших дошкільників в мовленнєвій діяльності // Молодий вчений: науковий журнал. 2017. № 3.2 (43.2) березень. С.71-75.

2. Дидактичні ігри та вправи для розвитку мовлення дітей. Електронний ресурс: <https://vseosvita.ua/library/zbirnik-didacticni-igri-ta-vpravi-dla-rozvitku-movlenna-ditej-174410.html>

3. Мовленнєві ігри та вправи для дошкільників. Електронний ресурс: <https://oplatforma.com.ua/article/2281-movlennv-gri-ta-vpravi-dlya-doshklnikv>

Слепцова Оксана Анатоліївна

вчитель-логопед закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

Кравченко Олена Миколаївна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

ДОБІРКА ІГОР ІЗ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ЗА ТЕМОЮ «ПРОФЕСІЇ»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Кузнецова Тетяна Григорівна*

Лексико-граматичні ігри**Дидактична гра « Назви три»****1 варіант**

Програмні завдання: активізувати та розширити словник іменниками за темою «Професії», розвивати вміння ловити та підкидати м'яч двома руками.

Обладнання: м'яч.

Хід гри

- Я буду кидати м'яч, називаючи місце, де можуть працювати люди. А вам потрібно пригадати та назвати професії, які можна зустріти у цих містах.

Відповідь зараховується лише тоді, коли ви згадали 3 професії та назвали їх, підкидаючи та ловлячи м'яч двома руками.

Наприклад

- Назви три професії, які працюють у дошкільному закладі садочку.

- Назви три професії, які працюють:

- у театрі;
- на будівництві;
- керують транспортом.

2 варіант

Програмні завдання: розвивати дієслівний запас дитини за темою «Професії».

Хід гри

Назви три дії, що робить кухар ... (варить, чистить, смажить), лікар ... (лікує, оглядає хворого, виписує рецепт пігулок), будівельник ... (будує

будинки, кладе цегли, копає фундамент), піаніст ... (грає на піаніно, виступає, читає з листа ноти).

Дидактична гра «Хто чим керує?»

Програмні завдання: закріпити знання о професіях за темою «Транспорт». Активізувати словниковий запас, узгоджувати іменники у називному та орудному відмінку.

Обладнання: ілюстрації з зображенням людей транспортних професій та транспорту.

Хід гри

Розповідь логопеда

- Над одним містом, де жили дуже працюючі люди, пролетів чарівний дракон. Коли він літав, то з його крил сипався чарівний порошок. Якщо такий порошок попадав на людей, то вони могли втратити пам'ять. Коли дракон літав над містом, то всі зупинилися подивитися на нього, зупинився транспорт та водії транспортних засобів частково втратили пам'ять.

- Діти, допоможіть, будь ласка, водіям знайти свій транспорт.

Діти розглядають ілюстрації та обирають професії людей, які працюють на транспорті.

Чим управляє:

машиніст – ... (потягом)

водій – ...

мотоцикліст – ...

шофер – ...

велосипедист – ...

льотчик – ...

капітан – ...

«Журналіст»

Програмні завдання: розширювати уявлення про творчі професії людей на телебаченні; вчити задавати питання і відповідати на них; вправляти у вживанні дієслів за темою «Професії», розвивати вміння діяти за інструкцією.

Обладнання: ілюстрація з зображенням журналіста, картки за професіями.

Хід гри:

- Підніміть руку ті, хто вчора дивився телевізор.

- Які передачі дивляться ваші батьки?

- Як дізнатися про те, що відбувається в інших країнах світу?

- Хто такий журналіст?

Розповідь про професію «Журналіст»:

Журналіст або новинар – людина, яка збирає, редагує та оформлює інформацію. Завдяки швидкості журналістів люди отримують інформацію вчасно. Журналісти працюють в засобах масової інформації – газетах, журналах, новинних порталах, на телебаченні і радіо. Журналіст бере інтерв'ю, збирає інформацію, пише про те,

що дізнався. Коментатор та ведучий розповідає це людям на екрані телебачення. Щоб стати журналістом, треба гарно розмовляти, грамотно писати листи. Треба буди кмітливим та витривалим.

- Діти, я пропоную вам пограти у журналістів.

За допомогою лічилки вибирають журналіста – провідного гравця, який отримує картки з ілюстрацією професії. Між учасниками гри зав'язується діалог:

- Дінь-дзень-дзень.

- Хто там?

- Журналіст.

- Звідки?

- Зі Слов'янська. (називається будь-яке місто)

- І що там роблять?

- Танцюристи танцюють (співаки співають, будівники будують, доярка доїть корів, пілоти літають, фотографи фотографують, музиканти грають на музичних інструментах, гончар робить глечик, офіціанти приносять їжу, гончар місить глину, плавці пливуть, водолази пірнають, барабанщики барабаняють, пралі перуть, столяр обробляє деревину, столяри пиляють дошки тощо).

Усі гравці повинні зобразити відповідні дії.

Ігри з розвитку зв'язного мовлення

Дидактична гра «Щоб було, якщо не було професії ...?»

Програмні завдання: розширювати уявлення дітей про професії, підвести дітей до розуміння важливості і необхідності праці людей різних професій, вправляти у складанні розповідей-міркувань, розвивати творчу уяву, виховувати повагу до праці дорослих.

Обладнання: картки з зображенням людей різних професій.

Хід гри

Дітям пропонуються картки з зображенням представників професій і ставиться запитання: «Щоб було, якщо не було цієї професії ...?».

Фантазування дітей за темою.

Дидактична гра «Добре погано» ТРВЗ

Програмні завдання: вчити складати та доповнювати речення, вживаючи причинно-наслідкові сполучники (тому що, оскільки); тренувати дітей в умінні підтримувати тему розмови, вмінні висловлювати власну думку.

Хід гри

- Діти, а ким би ви хотіли бути, коли станете дорослими?

- Як ви вважаєте: буди лікарем – це добре чи погано?

(Добре, тому що він лікує людину від хвороб. А я вважаю що погано, тому що він робить болючі уколи, пахне лікарнею, хлоркою, він дивиться мені горло, а мені це неприємно).

Діти, так як ви вважаєте: бути лікарем – це добре чи погано? (Погано)

А я вважаю, що лікарем – це добре, адже він спасає життя людини та допомагає хворим.

Дидактична гра «Нісенітниця»

Програмні завдання: закріпити знання за темою «Професії»; вчити дітей доброзичливо реагувати на нереальні (помилкові) повідомлення і тактовно їх виправляти; продовжувати вчити будувати речення, вживаючи сполучники підрядності (часові: коли, як, доки, перед тим як; причинові: бо, тому що, через те що, у зв'язку з тим що; мети: щоб, для того щоб, аби; умовні: як, якщо, якби, коли; допустові: хоч, дарма що, хай; порівняльні: як, наче, неначе, мов, мовби; з'ясувальні: що, щоб, як); виховувати культуру діалогу, саме не перебивати один одного, не виголошувати з місця.

Хід гри

Зараз я прочитаю електронний лист. Автор цього листа допустив помилку. Послухайте речення та виправте його, якщо речення складено невірно. Пояснить свою думку, використовуючи слова: тому що, оскільки, адже.

Наприклад

- Кухар лікує людей. Ні, не вірно. Тому що кухар готує їжу, а лікує людей лікар.

- Стоматолог лікує тварин.

- Лісник лікує зуби.

- Актор будує будинок.

- Шахтар місить глину.

- Гончар веде потяг.

- Вихователь копає фундамент.

- Пожежник робить зачіски.

- Аптекарь фотографує людей.

Діти по черзі розповідають будь-які небилиці. Гравець, який помітив небилицю, повинен довести чому так не буває.

Ігри з розвитку звукової культури мовлення та фонематичного слуху

Вправа «Вимови правильно»

Програмні завдання: формування правильної вимови звуків, закріплення назв професій.

Хід гри

- Діти, а чи знаєте ви, що таке скоромовка? Це – забавне речення, в якому ховаються складні звуки.

- Послухай скоромовку... Про яку професію говориться у скоромовці?

- Спробуй повторити скоромовку за мною спочатку повільно, а після швидше.

- Водовіз віз воду з водопроводу.

- Старий сторож із пістолетом сторожить будинок літом.

- Бублик, батон і баранку пекар спік спозаранку.

- Кухар куховарить, він на кухні кашу варить.

- У кухаря Валерика розвалились вареники.

- Наш садівник розсадівникувався.

- У саду наш садівник посадив соломи сніп.

- Пошила швачка шубку Шурі, Шура щось стоїть похмура.

- Наш пожежний обережний, він уважний та відважний.

Вправа «Підкажи слівце»

Програмні завдання: вчити добирати слова, близькі за звучанням, вдосконалювати вимову звуків [р], [л] у словах, розвивати логічне мислення, увагу, пам'ять.

Хід гри

Діти підказують слова, закінчуючи вірш.

• Вигнав кіз у лісок
наш веселий ... (пастушок).

• Циркач вміє гарцювати,
звірів і птахів ... (дресирувати).

• На очах у дітвори
дах фарбують ... (маляри).

• Всі пігулки вже з зрання
в палату носить ... (медсестра).

• Страву він смачну придумав –
Так, звичайно, це ж наш ... (кухар)

• Майстер він авжеж хороший,
Зробив шафу для прихожі

Він не тесля, не маляр.

Меблі робить хто? ... (столяр)

Вправа «Назви зайве слово»

Програмні завдання: закріпляти знання дітей про професії, вчити виділяти слова, які називають професії, розвивати слухову увагу.

Хід гри

Послухай та скажи вірну назву професії:

- У садочку: вихователь, Маня, няня.
- У театрі: касир, банкір, актор, шофер.
- Під землею: шахтар, секретар або цар.
- У лікарні: лікар, перукар, санітар.
- Разом з пілотом працює: принцеса, стюардеса або поетеса.
- Водій потягу: баяніст, шахіст, машиніст.

Дидактична гра «Будівники»

Програмні завдання: закріплювати знання про професії будівництва.
Продовжувати вчити розрізняти тверді та м'які приголосні звуки.

Обладнання: аркуш паперу, олівці (фломастери).

Попередня бесіда про професії будівництва.

Хід гри

Логопед читає «Лист від архітектора»

- Треба знати, що без плану

Не збудуєш і майдану.

Точно вирахує вектор

Геніальний архітектор.

- Діти, що робить архітектор? (відповіді дітей). Після запропонувати дітям стати архітекторами та домалювати будинок.

На аркуші паперу намальована стіна. Логопед пропонує дітям домалювати будинок. Але зображувати можна тільки ті деталі, у яких міститься звук [р] – труба, рама, ручка, деревина, черепиця тощо. Потім діти малюють предмети тільки зі звуком [р'] – двері, подвір'я та річку (поряд із будинком) тощо.

Логопед допомагає дітям питаннями:

- З якого матеріалу зроблений будинок: цегляний, дерев'яний?
- Якою фарбою пофарбуємо: сірою, рожевою, коричневою?
- Які чагарники намалюємо біля будинку: смородину, агрус?
- Які квіти посадимо поряд із будинком: айстри, троянди, іриси?
- Що ростиме на городі: ріпа, кріп, горох?
- Хто живе у ставку або озері: карасі, коропи?

Ігри з розвитку знань із елементів грамоти

Дидактична гра «Знайди пару чобітків»

Програмні завдання: ознайомити дітей з професіями «Чоботар», «Швець»; розширити словник дітей за темою «Професії», вправляти дітей у розпізнаванні звукових схем та вмінні добирати слова за поданою звуковою схемою; розвивати увагу, спритність.

Обладнання: картинки до розповіді «Чоботарство», гра «Добери пару» (картинки: мак, дім, кіт, око, сом, ліс, лис).

Хід гри

Дорослий пропонує дітям зняти взуття з однієї ноги та покласти його до купи.

За командою: «Один, два, три пару до взуття знайди», діти шукають пару.

- Діти, що було б, якщо все взуття зникло?
- Де можна купити взуття?
- Як взуття з'являється у крамниці?

Розповідь логопеда

Чоботарство в Україні відоме з давнини, тоді, коли шевця звали «кожом'яка» (кожум'яка), він м'яв шкіру або «усмошвець»; перший шив взуття зі шкіри («чревіс») тварин, звідки і сучасна назва «черевики».

Для виготовлення чобіт викроювали деталі: передок, задник, підкладки, кантик, рант (вузький ремінець із товстої шкіри, який служить зв'язком між підошвою і самим чоботом), підошва.

Кожну частину чобота викроювали, потім підклеювали, прострочували, підшивали, пришивали. Після того заготовку чобота натягали на колодку: де на підошву наколочували спочатку устілку, потім кліщами натягали і прибивали молотком задник, – бокові краї чобота, підошву.

- Діти, чоботар зробив багато черевиків та переплутав де яка пара, він просить дітей допомогти йому.

У кожної дитини є конверт з чобітками-картинками. За звуковою схемою потрібно добрати відповідну пару, тобто два чобітка, на яких схема буде збігатися з назвою картинки.

Дидактична гра «Магазин»

Програмні завдання: узагальнити знання про професію «Продавець»; продовжувати вчити дітей розподіляти слова на склади; виховувати культуру мовленнєвого спілкування у магазині.

Обладнання: іграшки, у назві яких є один, два або три склади (машина, посуд, лото, лялька, м'яч).

Хід гри:

- Де можна придбати товар? (У магазині).
- Як називається професія людини, яка продає?
- Пограємо у магазин?

У магазині багато іграшок. Кожен із вас може придбати іграшку, якщо правильно виконає завдання.

- Але спочатку привітаємося з продавцем.
- Добрий день! Ми бажаємо придбати іграшку.
- Так, авжеж, але сьогодні ви можете придбати лише (продавець дає завдання) ті іграшки, назва яких має один склад.

Той, хто дає вірну відповідь, бере іграшку собі. Після того, як всі іграшки з односкладовими назвами розкуплять, ведучий (логопед) пропонує ще «придбати іграшки».

- Назва цієї іграшки містить 2 склади.
- Назва цієї іграшки містить 3 склади.
- А чому залишилися? (У назвах цих іграшок міститься по чотири склади.)

Можна підбирати іграшки з певними звуками для закріплення та автоматизації звуковимови.

Використана література:

1. Трофіменко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення: програмно-методичний комплекс. Київ, 2012.
2. Шалімова Л. Л. Вивчаємо українську мову. Старший дошкільний вік. Харків: Вид-во «Ранок», 2015. 272 с.

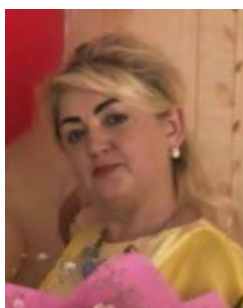

Шевченко Галина Валентинівна

вихователь-методист закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Панасенко Ольга Ігорівна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Сисоєва Наталія Олексіївна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

ПРОФЕСІЯ «ПИСАНКАР»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

«Писанка – символ життя на землі» – такі слова пісні, яку ми співаємо з дітьми на Великдень.

Люди, які займаються розписом пасхальних яєць – це писанкарі.

Отже, знайомство із професією «Писанкар» почали з того, що вивчили матеріали за цією темою, а потім самі почали розписувати дерев'яні яйця, потрібні для проведення свята Великодня. Це була дуже цікава справа! Вона захоплювала все більше і більше. Розкажемо послідовність виконання роботи:

Спочатку натхнення... Душевний спокій... Гарний настрій...

І починаємо цей цікавий і неповторний процес!!!

Треба:

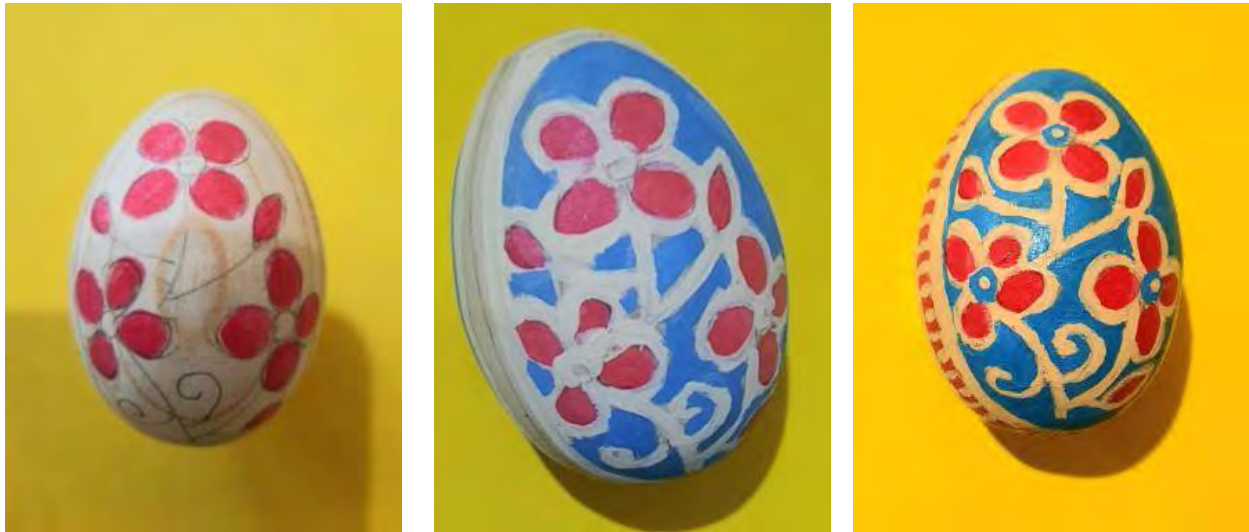
1) вибрати малюнок для писанки;

2) на дерев'яні яйця нанести олівцем цей малюнок;

3) дібрати всі потрібні тони акрилових фарб. По малюнку розписати яйця фарбами тонесеньким пензликом;

4) кілька разів підфарбовувати, виділяючи основні лінії, покрити лаком. Писанка готова! Все вийшло!

Вийшло 100 писанок, у кожної-свій малюнок, своє значення.

На допомогу вихователям ми провели майстер-клас із розпису писанок. Гадаємо, вихователів зацікавить мистецтво писанкарства і вони розкажуть і покажуть дітям техніку розпису писанок.

Дітям перед проведенням свята Великодня розповіли, що яйця, які готують до свята – крашанки і писанки. Писанка – це розмальоване яйце, а крашанка – просто пофарбоване яйце. Якщо писанка – символ любові, то писанкарі – це ті люди, хто створюють цю любов і дарують її іншим. У їхніх руках народжуються справжні дива. Варто зазначити, що кожен регіон малює писанки по-своєму, тому традиційні орнаменти і техніка виконання відрізняється – усюди особлива й унікальна.

ТРАДИЦІЇ ПИСАНКАРСТВА

Дуже різноманітні українські традиції писанкарства. Кожна місцевість, та навіть і кожне село мало свої уподобання у виборі кольорів і орнаментальних мотивів. Етнографи схиляються до думки, що писанкарство характерне для західної частини України. На сході яйця фарбували в один колір. Але поряд з цим існувала техніка розпису геометричними узорами рослинної тематики.

Виготовлення великодніх писанок було частиною обрядової сфери життя українців. Вже з другої половини Великого Посту бралися до роботи. Але зазвичай робили це перед Чистим Четвергом. З молитвою в серці і так, щоб ніхто не відволікав. Великодньої ночі писанки освячували в церкві. А потім дарували близьким людям, христуючись. Обмінялись з кимось писанкою означає побажати здоров'я, щастя, доброї вдачі.

СИМВОЛІКА ПИСАНКИ

Найважливіший з символів – сонце. Писанка з сонячними мотивами охороняла від нещастя, вроків, недугів. Ще один важливий символ – безкінечник, знак життя. Зображують його у вигляді хвильки, вужика, кривульки. Пасічники таку писанку клали під вулик, аби добре роїлися бджоли.

Досить популярні в писанкарстві рослинні узорі. Лист дуба символізує силу, авторитет, владу. Дівочу красу зображали у вигляді вишневого листка. А гілка смереки символізує юність. Квіти – обличчя дітей. Писанку з квітковими візерунками дарували молодим жінкам, які не мали дітей, щоб у дім прийшла радість материнства.

СИМВОЛІЗМ ПИСАНОК ПОВ'ЯЗАНИЙ НЕ ЛИШЕ З ПЕВНИМИ ВІЗЕРУНКАМИ, А Й З КОЛЬОРАМИ:

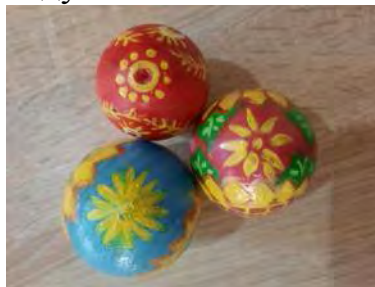
- червоний – любов та радість;
- зелений – відродження життя, пробудження природи;
- жовтий – життя і тепло;
- синій – небо, вода, повітря;
- чорний та коричневий – земля;
- білий – чистота та непорочність.

Найкраща писанка та, в якій поєднано 5 кольорів. Вона символізує родинне щастя. Писанки – це обереги. Їх зберігають у святому кутку до наступного Великодня, а то і довше.

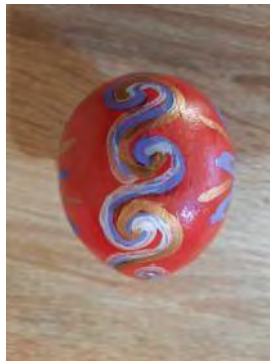
Писанка – маленьке диво, що пройшло крізь віки. Вона вражає витонченістю стилю та довершеністю змісту. Не дає нам забути, якого ми роду. Цей унікальний витвір, можливо, найчарівніша візитівка України.

Кожний малюнок на писанках має своє значення:

найважливіший з символів – сонце. Писанка з сонячними мотивами охороняла від нещасть, вроків, недугів.

Безкінечник, кривулька – символ води. А вода є символом вічності.

Класичний поділ півсфери на чотири частини, кожна з яких поділена на три, передає уявлення про чотири пори року з трьома місяцями.

Хрест – стародавній символ сонця, вогню, душі.

Гілка-сосонка, зелені дерева і листя – один із найдавніших символів життя, щорічного весняного відродження, вічної молодості, здоров'я.

Квіти і зірки – це діти.

Олені – заможність, достаток.

Лист дуба – сила, довголіття.

Бджола – душевна чистота.

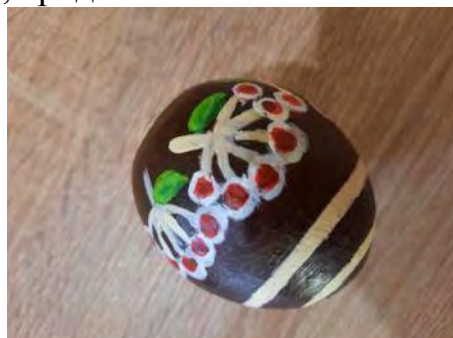
Птахи – пробудження життя. Птаха символізує людську душу. Існує повір'я, ніби душа прилітає пташкою до новородженої дитини. Пташкою вона й відлітає, коли людина помирає.

Риба – уособлює воду, життя та здоров'я, а також новохрещення.

Калина-краса, врода.

Грабельки, гребенці – символи, що пов'язані з водою. Їх писали в посуху, гадаючи, що написавши цей знак, можна викликати довгождані дощі.

Сорок клинців. Трикутники часто зображують у поєднанні один із одним. Вважають, що трикутник, розміщений вершиною до гори (полум'я), символізує чоловіче начало, а вершиною донизу (чаша) – жіноче начало.

Ці писанки ми присвячуємо м. Слов'янську:

- «лебеді» – символ наших Слов'янських озер;
- «лелеки» – символ нашого дошкільного закладу «Лелека»;
- «курчатко у гніздечку» – символ родини;
- «старовинна писанка» – символ роду;
- «ялинкові прикраси» – символ радощів та Нового року.

Розповідаючи про професію писанкаря і мистецтво розпису яєць, ми використовуємо такий музичний матеріал.

Музичний матеріал, що стосується професії «Писанкар»:

- 1) на Великдень ми співаємо з дітьми пісню «Писанки» (слова Н. Завальської, музика Т. Димань);
- 2) танцюємо з дітьми «Танок із писанками»;

3) граємо у гру «Знайди собі однакові писанки»:

ми розписали 50 пар писанок, щоб діти змогли розглянути і знайти дві однакові писанки;

4) граємо у народну українську гру «Катання яєць із гірки»;

На Великдень діти катають писанки з гірки.

Опис гри «Катання яєць із гірки»

Діти сидять на стільцях. Кожен тримає писанку, яку він сам собі вибрав. У нас «гірка» – це лавка, піднесена з одного боку, щоб був уклін. Ми кладемо на лавку український віночок. Діти по черзі підходять до «гірки», кладуть писанку і відпускають легенько пальчики від писанки. Писанка покотилась з гірки. Всі дивляться, чия писанка прокотиться далі, той виграв. Правила гри: не штовхати писанку з гірки, а тільки легенько відпускати. У кінці гри, щоб дітям було цікавіше, ми визначаємо переможців: 1, 2, 3 місце.

5) пропонуємо ляльковий театр для дітей старшого дошкільного віку. Казка-інсценівка «Писанка» (див. Додаток 1).

Казка про те, як маленьке яйце перетворилося у гарну «Писанку».

Висновок роботи

Розповідаючи дітям про професію писанкаря, проводячи Великодні свята і розваги, ми виховуємо у дітей любов до рідного краю, до культурної спадщині України. Діти розуміють, що професія писанкаря – це індивідуальне мистецтво, що творить красу, добро і вічне.

Додаток 1

Казка-інсценівка «ПИСАНКА»

Ведуча

У хліві десь курка квокче,
Ніби щось сказати хоче,
Хто вже нашорошив вуха,
Зараз казочку послуха.

Курка

Куд-куди та куд-кудах!
Півнику, злети на дах,
Кукурікни новину,
Розкажи про дивину!
Зазирніть в моє гніздечко –
Я вночі знесла яєчко!
Ой! Яке ж воно гарненьке –
Тепле, кругле і біленьке!
Я до подруг побіжу,
Їм про диво розкажу

Ведуча

Радісно курка розправила крила,
Сіном чистеньким яєчко укрила
Та й поспішила – побігла надвір....
Раптом у двір підкрадається Тхір!

Тхір

Ой! Болить живіт мені!
Я не їв уже три дні!
У комору заберуся -
Може чимось поживлюся...
скрадаючись озирається довкола
І завважує яйце
Ледве з голоду не млію...
Онде наче щось біліє.
Що ж приховує сінце?
Подивлюся...Ба-яйце!
Роздивляється, обмацує його

Яйце

Що ви хочете зробити?

Тхір

Хочу я тебе розбити.

Яйце

Ні! Не можна розбивати:
Маю я у сіні спати.
Бо життя в мені зроста –
Ніжно-золоте курча!

Тхір

Не маю охоти так довго чекати!
Мусиш сьогодні яешнею стати.
Цить! Ані руш! Розмовляти не слід
З тебе зроблю я смачненький обід!

Ведуча

Тут пес Бровко до хліва забігає,
Й гостя-заброду недоброго лає.

Бровко

Геть, злodyго-курохват,
Поклади яйце назад
І тікай мерщій у ліс,
Доки цілий в тебе хвіст!

Ведуча

Тхір злякався, і яєчко
Ухопивши із гніздечка,
Від Бровка почав тікати,
Пес метнувся здоганяти

Тхір

Відпусти !

Бровко

Не відпущу!

Тхір

Я яєчко упущу!

Яєчко

Ой! Рятуйте! Пропаду!

Розіб'юсь, як упаду!

Бровко і Тхір хапають Яйце за руки й тягнуть кожен до себе, але при цьому Бровко намагається вхопити Тхора. Зрештою відпускають яйце, воно крутиться і падає, а Тхір і Бровко біжать геть.

Ведуча

Хоч упало-не розбилось:

У травичку закотилось.

Пес погнав Тхора до лісу,

Яйце співає пісню.

(ПІСЕНЬКА ЯЄЧКА, див. додаток 2)

Ведуча

Так яйце собі лежало,

Свою пісеньку співало.

Раптом чує-хтось пищить.

Під музичний супровід з'являється Мишка)

Мишка

Що це у траві лежить?

Щось кругленьке і біленьке,

Чепурненьке і смачненьке,

Хто підкаже, що оце?

Всі діти

Свіже куряче яйце!

Мишка

Добре, що я вас зустріла

Навіть мріяти не сміла

(сама до себе)

Це яйце в моїй господі

Стане двічі у пригоді!

(ПІСЕНЬКА МИШКИ, див. додаток 2)

Яйце

Знов яєшню? То не діло!

Ведуча

Але мишка вже котила

Свою знайду до нори...

Раптом дівчинка згори

Бігла-бігла, зупинилась,

До яєчка нахилилась,

Мишці показала дрюка,

А яйце взяла у руки

Дівчинка

Ой! Яке ж воно гарненьке,
Тепле, кругле і біленьке!
Понесу його до хати,
Щоб бабусі показати.
(ПІСЕНЬКА ДІВЧИНКИ)

Ведуча

Бабця пасочку пекла, І яечко те взяла

Бабуся

А чи знаєш ти про те, Що яечко непросте?

Дівчинка

Воно що-прийшло із казки?
Розкажи мені, будь-ласка!

Бабуся

Якщо пензлі й фарби взяти
І яйце розмалювати -
Так, щоб все було розписане -
То назветься воно-ПИСАНКА!

Ведуча Тут озвалося Яйце**Яйце** Як я мріяло про це!

Та боялося сказати:
Хочу писанкою стати!!
Тхір і миша хай сьогодні
Залишаються голодні -
До дітей піду на свято
Хочу ПИСАНКОЮ стати!

Дівчинка Зачекай, не поспішай,

Старших не перебивай,
Дай бабусі доказати,
Потім будеш святкувати

Бабуся

Як Господь нам усім помагає,
Так шкаралупа курча захищає.
Сонце нас гріє і силу дає,
Писанка сонечко має своє:
Щоб пригостити було чим діток,
Є у яечку поживний жовток.
Хоч невеличка в яйця таємниця,
Та забувати її не годиться!
(всі співають пісню "ПИСАНКА", див. додаток 2)

Додаток 2**Писанка**

1. Ясного дня з неба сонечко гріє,
Все на землі його сяйву радіє,
Дощик пройшов і усе оживає,
Так і з душею людини буває.

ПРИСПІВ:

Розкажи нам, писанко, розкажи,
Гарні візеруночки покажи,
Розмалюєм писанку ми як слід,
Щоб не переводився славний рід.

2. Писанки різні на світі бувають,
Писанки свято весни прикрашають.
Хай пам'ятають дорослі й малі:
Писанка – символ життя на землі.

ПРИСПІВ...

3. Кожна родина сьогоднішнє свято
Буде з любов'ю у серці вітати.
Наш-бо Господь пригортає всіх нас –
Славимо, славимо день цей і час!

Пісенька яєчка

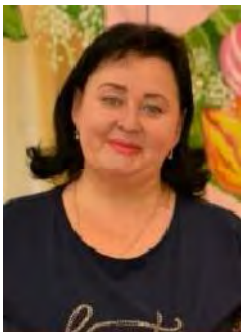
1. Я – яєчко невеличке,
Маю кругле біле личко.
Ой, яке ж я чепурне,
Не чіпайте ви мене.
2. Ой, яке ж я все біленьке –
Схоже я на дім маленький:
Білі стіни, біла стріха –
Спить в мені курчатко тихо
3. Як відомо, рідна хата
Має нас оберігати.
Ось що вам усім скажу:
Я курчатко збережу.

Пісенька мишки

1. Я – маленька сіра мишка,
Я мишкую тишком-нишком.
Що знайду – несу додому,
Бо старанна я в усьому.
2. Хоч живемо небагато
Та в засіках є зернята,
На полицях – шинка й сало –
Погризем, як буде мало.
3. Вмію я хазяйнувати,
Можу й вам пораду дати –
В шкаралупі від яєчка
Сину вимощу гніздечко.

Використана література:

1. Вишневська Л. Писанкарство // Дніпро. 2016. № 4.
2. Гаврилук Ю. Українська писанка з St Volodymyr Drive // Над Бугом і Нарвою. 2016. № 3.

Шевченко Галина Валентинівна

вихователь-методист закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Панасенко Ольга Ігорівна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

РУХЛИВІ ІГРИ З МУЗИЧНИМ СУПРОВОДОМ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ТЕМОЮ «ПРОФЕСІЇ»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

1. Пожежник. Гра «Пожежники на навчанні»

На виклик пожежна машина летить,
Сміливий пожежник в кабіні сидить.
Його телефон «101» люди знають,
І в разі пожежі завжди викликають.
Темної ночі, ясним днем
Він бореться з вогнем.
В касці, ніби воїн славний,
На пожежу поспішає... (пожежник)

Мета: вчити дітей лазити по гімнастичній стінці та злазити, не зіскакуючи.

Хід гри

За сигналом вихователя: «Раз, два, три – біжи!» – діти, які стоять у колоні першими, біжать до гімнастичної стінки, лізуть по ній і дзвонять кожен у свій дзвіночок, потім спускаються і стають наприкінці своєї колони. Визначають, хто зателефонував першим. Гра триває, поки діти, які стояли на початку гри першими, знову не опинилися на своєму місці. Перемагає колона, де виявилася більша кількість гравців, які подзвонили першими. Злазити потрібно з рейки на рейку, не зіскакуючи.

Музичний супровід: музика для ігор.

2 Льотчики. Рухлива гра «Льотчики»

Льотчики:

«Вище птиць, вітрам навпроти,
Мчать у небі самольоти.
На крилі у них зірки –
Це українські літаки!
Бились мужньо – як і треба...
Ось вони – летять, гудуть.
Стережуть українське небо,
Нашу землю стережуть.»
(І. Нехода)

Мета: вчити дітей бігати в різних напрямках, не наштовхуючись один на одного; привчати уважно слухати сигнал і починати рух по словесному сигналу.

Хід гри

Вихователь пропонує дітям приготуватися до «польоту», показавши попередньо, як «заводити» мотор і як «літати». Вихователь каже: «До польоту приготуватися. Завести мотори! »- діти роблять обертальні рухи руками перед грудьми і вимовляють звук: «Р-р-р». Після сигналу вихователя: «Полетіли!» – діти розводять руки в сторони (ніби крила у літака) і «летять» – розбігаються в різні боки. За сигналом вихователя: «Літаки на посадку!» – діти присідають.

Музичний супровід: дитяча пісня «Літак» (музика і слова Ю. Воронюк, виконання – Тарас Проценко).

3. Каскадер. Рухлива гра «Дорога над прірвою»

У фільмах трюки виконує,

З висоти на дно пірнає

Підготовлений актор.

Швидкий, сміливий... (каскадер)

Мета: вчити дітей пройти по мотузці, не зійшовши з неї.

Хід гри

На підлозі викладають довгу мотузку. Діти стають боком один до одного і беруться за руки. Завдання команді – пройти по мотузці, не зійшовши з неї.

Музичний супровід: музика Енніо Морріконе з фільму «Професіонал».

4. Водій. Рухлива гра «Автобус»

Мета: вчити дітей орієнтуватися в просторі, ходити один за одним, бігати по майданчику в різних напрямках.

Музичний супровід: дитяча пісня «Я їду на машині». Музичний мультфільм для дітей про машину.

Підготовка: дати дітям кольорові стрічки (40 см) і запросити сісти в «автобус». Діти стають один за одним, беруться за шнур, в іншій руці тримають стрічку.

Тисне вчасно гальма й газ,

Відвезе усюди нас.

Для доріг він хлопець свій!

За кермом сидить... водій.

Хід гри

Заробив мотор. Вихователь: «Автобус їде і сигналить».

Діти: «Бі-бі-бі-бі!»

Вихователь: «Автобус їде і колеса шарудять»

Діти: «Ш-ш-ш-ш-ш»

Вихователь: «Автобус їде, а мотор його бурчить».

Діти: «Р-р-р-р».

Вихователь: «Автобус приїхав. Діти вийшли погуляти». (Діти бігають по майданчику в різних напрямках)

Вихователь: «Поїхали!» (Діти сідають до автобуса).

5. Водій. Рухлива гра «Водії»

Мета: удосконалювати навички бігу врозтіч, орієнтування у просторі, вміння обминати зустрічних; розвивати увагу, кмітливість; виховувати почуття дружби.

Хід гри

Загадка:

Тисне вчасно гальма й газ,

Відвезе усюди нас.

Для доріг він хлопець свій!

За кермом сидить... (водій).

Правила руху

Знає без сумніву.

Вмить він заводить мотор,

На машині мчить... (шофер)

На одному боці майданчика два «гаражі» (накреслити дві паралельні лінії). На лініях поставити кубики. В одному «гаражі» стоять автомобілі з червоним кермом (на кубиках лежать червоні обручі), а в другому – із зеленими. «Водії», поділені на дві групи, стають обличчям до своїх машин, вихователь – «інспектор» керує рухом автомобілів.

Коли він відводить ліву руку в сторону, діти «водії» з «гаража», розташованого ліворуч, беруть керма й готуються виїжджати. На піднятий догори зелений прапорець автомобілі виїжджають по всьому майданчику.

На червоний прапорець – зупиняються. На слова: «В гараж!» – повертаються на свої місця. Те саме роблять «водії» з іншого гаража.

Музичний супровід: дитяча пісня «Я їду на машині». Музичний мультфільм для дітей про машину.

6. Машиніст. Рухлива гра «Потяг»

Стук летить з-під коліс,

Мчить у далечинь електровоз.

Поїзд водить не таксист,

Не пілот, а... (машиніст).

Мета: вчити дітей ходити і бігати в колоні по одному, прискорювати і сповільнювати рух, робити зупинки по сигналу; привчати дітей знаходити своє місце в колоні, не штовхати товаришів, бути уважними.

Хід гри

Діти стають в колону по одному (не тримаючись один за одного). Перший – «потяг», інші – «вагони». Вихователь дає гудок, і «потяг» починає рухатися вперед спочатку повільно, потім швидше, швидше, нарешті діти переходять на біг. Після слів вихователя «Поїзд під'їжджає до станції» діти поступово уповільнюють рух – поїзд зупиняється. Вихователь пропонує всім вийти, погуляти, зібрати квіти, ягоди на уявній галявинці. За сигналом діти знову збираються в колону – і поїзд починає рухатися.

Музичний супровід: дитяча руханка «Чуку-чуку». Пісня про потяг.

7. Постовий. Гра «Світлофор»

Мета: розвивати у дітей уміння розрізняти кольори світлофора і діяти по зоровому сигналу. Тренувати в бігу і ходьбі колоною. Знайомити з правилами дорожнього руху.

Підготовка: діти стоять уздовж стіни в колоні парами, тримаючи один одного за руки, вільними руками тримаються за шнур, кінці якого пов'язані. Вихователь в одному з кутів кімнати, в руці три кольорових прапорця (червоний, жовтий, зелений).

Хід гри

Піднімає зелений прапорець – діти йдуть (біжать). Добігши до вихователя – діти дивляться, чи не змінився колір прапорця. Якщо зелений – рух триває, жовтий або червоний – діти зупиняються і чекають, коли з'явиться зелений.

Правила: бігти можна тільки на зелений прапорець. При появі жовтого або червоного колона зупиняється.

Музичний супровід: пісня про світлофор.

8. Постовий. «Червоний, жовтий, зелений»

Хто управляє рухом?

Хто пропускає машини?

На широкій мостовий

Махає жезлом... (постовий)

Мета: гра направлена на увагу і розвиток реакції.

Хід гри

Діти сидять на лавці (стілчиках) або стоячи. Якщо вихователь піднімає зелений прапорець, діти топають ногами. Якщо піднятий жовтий прапорець – плескають в долоні. Якщо червоний – сидять без руху і звуку. Той, хто помиляється, вибуває з гри.

Музичний супровід: пісня про світлофор.

9. Космонавт. Гра «Космонавти»

Мрія кожного хлопчини – це зіркові височини.

Космонавт у кораблі відлітає від Землі.

Та на жаль, іще ми діти, на ракеті щоб летіти.

Загадка:

Загадковий сяє Марс,

Може, хтось живе там?

Понесе до Марса вас,

Мов стріла... (ракета).

Мета: розвивати спритність, вміння дотримуватись дистанції.

Хід гри

Взявшись за руки, діти йдуть по колу і примовляють:

Чекають нас швидкі ракети

Щоб гуляти по планетах.

Любий друже, час не гай,

В ракеті місце ти займай!

Як тільки сказано останнє слово, все розбігаються по «ракетодрому» і намагаються швидше зайняти місця в будь-якій з заздалегідь накреслених ракет. У середині кожної ракети намальовані кола від 2 до 5. Це місце для учасника. Але кіл в ракетах менше, ніж учасників. Хто запізнився на ракету, стає в загальне коло – планета Земля.

Музичний супровід: руханка «А ти лети у далекі світи!».

10. Пастух. Рухлива гра «Пастух і стадо»

Мета: закріплювати у дітей уміння грати за правилами гри, вправляти в ходьбі і бігу.

Хід гри

Діти зображують «стадо» (корів, телят, овець). Вибирають «пастуха», дають йому дудочку і «батіг» (скакалки). Вихователь вимовляє слова, діти виконують рухи по тексту:

Рано – рано вранці

Пастушок: «Ту-ру-ру-ру»,
(«Пастушок» грає на сопілці)

А корівки в лад йому

Затягнули: «Му-му-му».

Діти – «корівки» мукають. Потім «пастух» жене «стадо» в поле (на домовлену галявину), всі ходять по ній. Через деякий час «пастух» клацає батогом (скакалки), жене «стадо» додому. Гра повторюється.

Музичний супровід: українська полька.

11. Чабан. Українська народна гра «Чабан»

Приказка: Дай, боже, нашому теляті вовка з'їсти!

Мета: збагачення духовної культури дитини шляхом пізнання культурної спадщини предків і народних традицій та обрядів, що були характерними для українського народу в давнину.

Хід гри

Ведучий гри – чабан. Діти зображають овець, а кілька з них – вовки. Чабан зі словами:

Ой у лісі, у лісу

Я овечки пасу –

Чабан гонить овець пастися на лужок. Вівці розбігаються, «пасуться».

Чабан стереже їх. Зі словами:

День кінчається,

Овечки додому вертаються.

Через ліс біжать,

А там вовки сидять –

жене овець пастух додому.

По дорозі їх перестрівають вовки, ловлять овечок і відводять до свого лігва. Чабан знову жене свою отару пастися.

Перемагають найспритніші, найхитріші і найпрудкіші «вівці», які після трьох-п'яти разів лишаються на волі, не попадають вовку в зуби. Після цього обирається новий чабан і вовки. Гра триває.

Музичний супровід: українська музика.

12. Господар. «Садіння картоплі»

Прислів'я:

Що посієш, те й пожнеш.

Маленька бджілка, а й та працює.

Землю прикрашає сонце, а людину – праця.

Зробив діло, гуляй сміло.

Мета: виховувати патріотичні почуття на основі знайомства дитини з побутом і традиціями українського народу, вчити дітей грати в команді.

Обладнання: іграшкова лопата, гімнастичний обруч, круг із зеленого паперу за розміром обруча, картопля.

Хід гри

Гру бажано організувати на спортивному майданчику або просто на подвір'ї. Дітям загадують загадку про картоплю:

Викопала кущ лопата -

Яблучок у нім багато,

Овальних та коричневих,

З малесенькими вічками.

Знадобляться нам вони

На пюре та деруни. (Картопля.)

Діти діляться на дві команди, між ними проводиться змагання.

1. Перші дві дитини несуть лопату та обруч – «город». Потім повертаються до команди.

2. Інші учасники приносять по одній картоплині.

3. Решта учасників несуть вирізаний із зеленого паперу круг за розміром обруча. Ним накривають обруч – «закопують картоплю».

Після завершення гри визначають переможців – тих, хто виконав завдання швидше.

Музичний супровід: українська музика «Гопак».

13. Професії – шофер, льотчик, постовий, співак, жонглер, господар, пастух. Гра «Відгадай, що ми робимо»

Мета: активізувати знання дітей про види роботи дорослих, професії; розвивати уяву, рухову активність, образне мислення.

Хід гри

За допомогою лічилки або за бажанням діти діляться на дві команди. Одна команда домовляється про те, яку роботу чи професію вони будуть показувати рухами, не вимовляючи жодного звука.

Завдання другої команди – назвати, що показують їм друзі. Потім команди міняються ролями.

Примітка: гра проводиться, поки дітям цікаво. Вихователь може корегувати рухи дітей відповідно до обраної професії.

Музичний супровід: українська полька.

14. Моряк. Гра «Справжній моряк»

Хто пливе на кораблі

До незвіданій землі?

Веселун він і добряк.

Як звуть його? (Моряк)

Мета: закріпити з дітьми відповідні морські терміни.

Хід гри

Ведуча проводить вікторину: читають слова, яким діти мають віднайти відповідний морський термін. Право відповіді надається тому, хто першим підніме руку.

Як називають моряки:

кухню (камбуз)

кімната офіцерів (каюта)

драбину (трап)

кóмпас (компáс)

підлога (палуба)

кімната рядових матросів (кубрик)

задня частина корабля (корма)

руль (штурвал)

15. Моряки. Гра «Пропливи між рифами»

Мета: вчити дітей легко бігати навшпиньки, не зачепивши кеглі.

Атрибути до гри: 12 кеглів, 2 стільця.

Хід гри

В кожній команді по 6 дітей. Команди стоять у колонах.

По команді 1-а дитина легко біжить навшпиньки, руки з'єднавши перед собою. Добігши до стільця, дитина оббігає його, вертається до своєї команди і стає в кінець колони. Далі біжить 2-а дитина. Гра продовжується до тих пір, поки не пробіжить остання дитина з колони.

Музичний супровід: Вікторія Петрик «На палубі матроси».

16. Кухар. Словесна гра «Кухарі»

Мета: закріпити знання про професію кухаря. Закріпити з дітьми назви страв.

Хід гри

Діти стають навколо каstrулі, передають по колу ложку.

У кого ложка, той мішає у каstrулі і промовляє назву своєї страви.

Музичний супровід: пісня «Варись, варись, кашка».

17. Пекар. Гра «Хто швидше принесе пиріжки?»

Мета: вчити дітей акуратно рухатися, щоб тримати рівновагу і не упустити атрибути на підлогу. Вчити дітей з повагою ставитися до праці пекаря.

Хід гри

Діти по черзі йдуть, беруть пиріжок і охайно несуть його на тарілку.

Музичний супровід: пісня «Смаколики».

17. Прачка. Гра «Хто швидше розвісить хусточки?» (для дівчат)

Мета: вчити дітей вішати хусточки та користуватися прищіпками.

Хід гри

Дівчата вішають хусточки. Хто повісив хусточку, піднімає руку.

Музичний супровід: популярні танці мира.

18. Прачка. Гра «Хто швидше зніме хусточки?» (для хлопців)

Мета: вчити дітей знімати хусточки та користуватися прищіпками.

Хід гри

Хлопці знімають хусточки і складають їх у тазик.

19. Прачка. Гра «Хто швидше погладить хусточки?»

Мета: вчити дітей користуватися праскою, складати хусточки у стовпчик.

Хід гри

Діти шикуються у колонки. По черзі біжать до столу, гладять хусточки і складають їх у стовпчик. Чия команда зробить це швидше.

Музичний супровід: українська музика.

20. Перукар. Гра для батьків та дітей «Заплети косичку, зав'язи стрічки»

Мета: закріпити вміння заплести косички та зав'язати стрічки.

Хід гри

На мотузці висять стрічки. Матусі зав'язують стрічки від кінця мотузки до середини. Хто впорається скоріше.

Музичний супровід: українська музика.

Матусі зав'язують стрічки, батьки заплітають косички.

Використана література:

1. Приступа Є. Н. Українські народні ігри: монографія / Є. Н. Приступа, В. І. Левків, О. В. Слімаковський. Львів: ЛДУФК, 2012. 432 с.

2. Традиції української фізичної культури: бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. Львів: [б. в.], 2017. 12 с. Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/6790>.

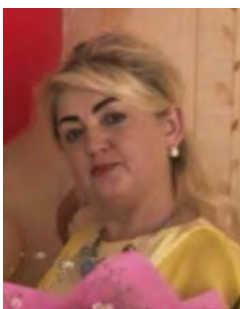

Шевченко Галина Валентинівна

вихователь-методист закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Панасенко Ольга Ігорівна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Сисоєва Наталія Олексіївна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

**СПОРТИВНА РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ «ЛІКАР АЙБОЛИТЬ ПОСПІШАЄ В АФРИКУ»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Мета: Знайомство з професією лікаря. Виховувати поважне ставлення до лікарів, бажання допомагати людям.

Хід розваги:

Діти заходять під музику, стають у коло.

Ведучий: Діти, сьогодні ми познайомимося зі справжнім лікарем. Його звуть лікар Айболить. Він зараз дуже зайнятий, лікує хворого. А потім лікар Айболить обов'язково прийде до нас. Поки ми його чекаємо, давайте зробимо розминку.

1) «Розминка» у колі.

Ведучий: Діти, я чую, хтось стукає до нас, сідайте скоріше.

Заходить **Айболить**: Добрий день, діти! А я до вас з перевіркою, чи ви всі здорові? Ніхто не хворіє? Ви, мабуть, займаєтеся фізкультурою? Молодці! Будете завжди здорові! Мені прийшла телеграма – треба допомогти моїм друзям, але вони живуть дуже далеко, в Африці, треба подолати перешкоди, щоб дійти і вилікувати їх. Вперед, за мною!

- 2) Діти йдуть по колу по полосі перешкод: лава, дуги, обручі для стрибків, ребриста дошка.

Лікар: Прийшли в Африку! А тут дощ пройшов, а ніжки треба держати завжди у теплі, давайте одягнемо калоші і оббіжимо калюжі.

3) Гра «Оббіжи калюжі у калошах»

Лікар: Ой, вітер піднявся! Треба перебігти на іншу сторону галявини, щоб «Вітряна куля» вас не зачепила. І треба перенести великі «Вітаміни» (кульки) он в той кошик.

4) Гра «Вітряна куля»

Лікар: Ми вже близько, я вже бачу звірят, треба скоріш до них добігти. Але перед нами велика прірва. Що ж робити? Будемо перелітати на «чарівній літаючій тарілці». Спочатку летить одна дитина в обручі, потім бере з собою в обруч ще одну дитину, потім ще. І так всі разом прилетимо до звіряток.

5) Гра «Чарівна літаюча тарілка»

Лікар: Ось і звірята! Вони захворіли і їм треба терміново поміряти температуру.

6) Гра-естафета «Принеси градусник»

Лікар: Поміряли температуру, вітаміни звірятам дали, полікували їх.

Ура! Ми вилікували всіх звірят! Щоб їм було веселіше, пограємо у цікаву гру.

7) Гра «Веселий бубон»:

Ти котись, веселий бубон
Швидко, швидко по руках.
В кого є веселий бубон,
Той заграє «Гопака».

Лікар: Для того, щоб здолати усякі перешкоди, треба займатися фізкультурою, бути сильними і сміливими, завжди поважно ставитися до всіх – до людей, до тварин, до рослин. Сьогодні я побачив, що ви впоралися з усіма завданнями. І завдяки вам ми вилікували всіх звіряток! Дякую всім вам!

Скажемо разом: «Один, два, три! Всі ми молодці!»

Використана література:

1. 1014 рухливих ігор та естафет у загальній системі фізичного виховання: навч. посіб. [Текст] / Упоряд.: В. М. Войнов, С. В. Войнов, П. О. Кандиба, С. О. Коваленко, В. В. Щириця; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2014.

2. Українські народні рухливі ігри у дошкільному навчальному закладі Навчальний посібник / Уклад.: С. І. Матвієнко, І. І. Заплішний. Ніжин. 2017.

Шевченко Галина Валентинівна

вихователь-методист закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Сисоєва Наталія Олексіївна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Панасенко Ольга Ігорівна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

**РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ЯРМАРОК РЕМЕСЕЛ НАШОГО МІСТА»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Автор віршів: керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області *Сисоєва Н. О.*

Мета: знайомство з ремеслами нашого краю: гончарство, лозоплетіння, бондарство, плетіння віночків, різьба по дереву. Виховувати повагу до майстрів, їхньої праці. Виховувати любов до рідного краю.

Хід розваги

- Ведуча:** Увага! Увага! Спішіть, поспішайте!
Господарі й гості, глядіть, не минайте.
На ярмарку нашім веселім, багатім
На будь-який смак щось можна придбати.
- 1 продавець:** Продаємо глечики, кружки і макітри
Самих різних кольорів, різної палітри.

2 продавець: Ось тарілки, куманці,
Потримайте у руці,
Потім не вагайте,
Швидко розбирайте!

3 продавець: Продаємо горщики,
Великі і маленькі.
Щоб купити горщик,
Дайте грошей жменьку!

4 продавець: Пропоную гарні корзини з лози,
В мене краще в три рази.
Величенькі і маленькі,
Подивись, які гарненькі!

5 продавець: Підходьте, не баріться
Це для діточок пригодиться.
Свищики полив'яні,
Сопілки дерев'яні.
Одразу всі узнають
Як діти гарно грають.

6 продавець: Скоріше на ярмарок всі вирушайте,
Купуйте, міняйте, танцюйте і грайте!

Пісня «Ми приїхали на ярмарок»

1. Ми приїхали на ярмарок, добрий день!
Купувати й продавати будемо цілий день.

П-в: Ось так, ось так цілий день!
Ось так, ось так цілий день!

2. Ложки, миски, тарілочки ти купуй,
Пиріжки смачні з маком покуштуй.

П-в: Ось так, ось так покуштуй,
Ось так, ось так покуштуй.

3. На веселім на базарі ми були,
Накупили ми товару та й пішли.

П-в: Ось так, ось так та й пішли!
Ось так, ось так та й пішли!

Заходе **Козак** із каруселлю.

Добрий день, діти! А яке у вас свято? Бачу – ярмарок, та який ярмарок без веселої каруселі? Карусель не звичайна. Беріться за руки і ставайте у коло. А тепер беріться за стрічки. Коли буде музика грати, ви будете бігти, а коли музика зупиниться, будемо казати цікаві віршики і плескати в долоні.

Музична гра «Карусель» з використанням логоритміки

1. Сіли ми на каруселі,
Всі здорові та веселі.
Ой, козаче, раз, два, три,
Каруселі розкрути!
2. Вітер дує на кучері,
Ми гойдаємось до вечері.
Гоп-чики, тара-ра,
Ой, весела наша гра!
3. Вітер гойдалку катає,
Нас до неба підіймає.
Гоп-чики, тара-ра,
Ой, весела наша гра!

4. Вітер кепки нам зриває,
До дерев аж піднімає.
Гоп-чики, тара-ра,
Ой, весела наша гра!¹

Виходить хлопчик, сідає біля куманців, мисок, глечиків.

Козак: Продавець сидить, виглядає,
Покупців своїх вижидає,
Тут гончар буде чекати,
Як же будуть купувати?
Як так довго без діла сидіти,
Може вже й голова заболіти.
Треба продавцям не мовчати,
А голосно товар рекламувати.

Гончар: Мій посуд довго не залежиться,
Спішіть, покупці, не баріться!
Ярмарок веселий, налітай –
Посуд гарний, кольоровий розбирай!

Козак: Гончар, не журися, ще є шанс:
Продавці спішать до нас.

Виходять продавці з глиняним посудом.

1. Кружки, миски розписні,
Керамічні, глиняні.
Обереги для будинку,
Забавлянки для дитинки.
2. Чашки про запас,
Лиш сьогодні, лиш для вас!
Знижки, акції дивіться,
Швидше, швидше, не баріться!

¹ Білай Ю. Б. – вихователь КЗ ДНЗ № 55 «Лелека».
Автор віршів до музичної гри «Карусель».

3. Ось дивіться-має вухо,
Голови не має.
Молоко, сметану, квас
Добре зберігає.
Глечик придбай, підходь, вибирай!
4. Має рот і одно вушко. Хто така, вгадали? (кружка)

Козак: Глина в кого ожива?
Творить з нею хто дива?
В кого посуд, ніби жар?
Ну, звичайно ж, це – ... (гончар)

Гончар: Я із глиною працюю,
Глечик вміло я змайструю.
Ще макітри, куманці,
Миски, кружки, тарілки.

Козак: Діти, ми тепер знаємо, що той майстер, що виробляє глиняний посуд, зветься гончар.

Козак: Катерина, де була?

Дівчина: У бабусі.

Козак: Що робила?

Дівчина: Миски мила.
Дві помила, дві розбила

Козак: Ой, бабуся не зраділа!

5. Вареники у макітрі,
В ротик просяться вони.
Всіх чекають у макітрі
Ці варенички смачні.
6. Вони в кожному домі є
І призначення мають своє:
Чайник-чай заварити,
Чашки – чаю попити,
Друшляк – вишні помити,
Каструля-борщик зварити.
Миски, тарілки і блюдця –
Усі вони посудом зуться.

Хлопець: Подивіться, хтось торбу на ярмарку загубив.
А давайте пограємо, поки хазяїн не знайдеться.

Народна гра «Котилася торба»

(Діти стають у коло і беруть у руки торбу)

Козак: Зараз ми в торбу зберемо всі назви посуду.
Котилася торба з великого горба.
А хто торбу візьме, той і посуд назве.
(Дитина, яка взяла торбу, називає предмет посуду)

Козак: Для гостей, що зібралися,
Починаєм перепляс!

Миски, горщики й макітра
Затанцюють – вищий клас!

«Танок горщиків» під українську мелодію.

Козак: Господиня у діжі вже тісто місила
Та яка тебе, скажи, комаха вкусила?
Що ти палицю взяла,
Їй махаєш, ніби сіла на козла?

Ведуча: Це не палиця – качалка.
Буду тісто я качати
Та всіх варениками пригощати!

Танок «Варенички мої у сметані»

Козак: Діти, а з якого матеріалу роблять качалку?

Діти: З дерева.

Козак: (Показує дерев'яну ложку та ополоник)
А який ще посуд роблять із дерева?

Діти: Ложки, ополоники.

Козак: Їх виготовляють майстри по дереву-ложкарі. Ще є великий дерев'яний посуд, де місять тісто. Цей великий, глибокий, дерев'яний посуд зветься діжа. Діжу і бочки виготовляє майстер, його звать бондар.

Ведуча: Давайте пограємо в гру «Бондар».

Гра «Бондар»

Бондаря вибирають лічилкою:

«Котилася торба з великого горба,

А в тій торбі хліб – паляниця.

З ким бажаєш – з тим поділися».

Бондар: А ну, бочка, збирайся,
Дощечка до дощечки складайся.

(Діти утворюють коло, ставши плечима один до одного)

Діти: Котилась велика бочка (збільшують коло)
З маленького горбочка (присідають)
Та об землю трісь – трісь (плескають у долоні)
Та об землю трах – трах (б'ють кулаками по колінах)
Розбилася...

(Діти розбігаються, а бондар повинен когось зловити. Кого впіймали, той стає бондарем)

Ведуча: Підемо далі по ярмарку. Оце овочів би прикупила та корзини немає, десь вона удома поділася, не знайду.

Козак: Мабуть, така смачна у тебе корзина була, що її хтось з'їв.

Ведуча: Згадала! Так кролик і з'їв! Ось послухай віршик «Смачна корзина».

Вірш «Смачна корзина» (П. Воронько)

Кролик сплів нову корзину

З соковитої лозини.

Плів, старанно виплітав

Біля річки серед трав.

- Ось куплю я капустину,

Покладу в нову корзину,

Понесу мерщій до хати,

Буду діток годувати.

Дітки з'їли капустину,

Швидко схрумали корзину.

Кажуть: «Татку, принеси

Ще корзину із лози.

Хай в корзині буде пусто,

Ми з'їмо і без капусти!».

Козак: Кошки плетуть з лози. І цих людей, які плетуть кошки, називають так – майстер лозоплетіння. От так!

А дівчатка наші ще й з тими кошиками затанцюють!

Дівчата: А ми кошки візьмем,

І таночок заведем.

То мерщій, мерщій в танок,

Розступися, ярмарок.

«Танок дівчат із кошиками» (українська мелодія)

- Козак:** Чують вуха, що хтось грає,
Дивна музика лунає.
Я сопілочку візьму,
І зіграю: ду-ду-ду.
- Козак:** Майстер, який вирізає дудочки, зветься – різьбяр.
Ось такі у нас майстри, виходьте, рекламуюте свій товар!
- Різьбяр 1:** Гей, підходьте всі до мене,
Гарні є сопілки в мене.
Зроблю дві або три,
Підходь та бери.
- Різьбяр 2:** Візьму вербову гілочку,
Довкола зріжу дірочку,
Кору спокійно обіб'ю –
Сопілку дітлахам зроблю!
- Ведуча:** А на цих сопілочках можна гарно заграти!
А ви хлопці-козаченьки,
Чи ви сильні чи слабенькі,
Чи веселі чи умілі,
Покажіть себе на ділі.

Діти з сопілочками:

1. Голосок тоненький має,
Всіх маляток звеселяє,
Ви на ній всі граєте,
Хто вона — впізнаєте?
Не паличка, не гілочка
Звуть її... (сопілочка).
2. Сонечко, сонечко,
Виглянь у віконечко!
Я маленький хлопчик,
Виліз на стовпчик.
На дудочці граю.
Всіх вас забавляю.
Ду-ду-ду!
3. Я маленька дівонька,
Як у полі квітонька,
На сопілці граю, пісеньку співаю,
Всіх вас розважаю,
Ля-ля-ля-ля-ля!
4. Буду на сопілочці вигравать,
Буду весну-красну я закликать.
5. Грай, моя сопілочка, вигравай,
В хоровод веселий усіх скликай,
Бо вже ясне сонечко припіка,
Соловейко в гаю вже співа.

6. Весело з сопілочкою буде нам,
Підемо по лукам і по полям.
Назбираєм квіток – вінки сплетем
І танок веселий заведем!²
7. Я куплю собі дуду,
Я на вулицю піду.
Люба дудочко, дуди!
Ми гуляєм, ти води!
8. Ду-ду-ду-ду, дудочка,
Ду-ду-ду-ду-ду!
Ой заграла дудочка
В нашому саду!
9. Ой, сопілочко, сопілко,
Веселіше грай,
Ти збуди веселим співом
Весь наш рідний край.

Пісня «Ой, заграйте дударики» (сл. В. Панченка, муз. А. Філіпенка)

Ведуча: Сопілочки заграли,
Їх музику дівчата почули
Та затанцювали.

Виходять дівчата з віночками:

1. Зробила я віночок
Із квітів і стрічок.
Піду в ньому танцювати
Веселий я танок.
2. Віночок український
У райдужній красі.
У нього ми, дівчата,
Закохані усі.
3. Всі квіти кольорові
Та їхні кольори
Дарують гарний настрій
Всій нашій дітворі.
4. Я лагідно торкаю
Цю ніжність і красу,
Свою веселу вдачу
До кожного несучу.
5. До барвистого віночка
Вишиваночка сорочка.
Фартушок і чобітки,
Різнокольборні стрічки.

---

² Анатолій Салогуб. Вірш «Весняна сопілочка»

6. Я дівчина-українка,
Музика хай грає дзвінко!
Хай сміються оченята,
Хай танцюють ноженята.
7. Українській віночки на щастя,
Хай минають нас різні нещастя.
Хай сонечко буде і квіти,
Хай завжди всміхаються діти!

«Таночок із віночками»

Ведуча: Наш ярмарок закінчується.
Ми бажаємо, щоб завжди на ваших столах був достаток, щоб
було що продавати, за що купувати.

Козак: Щоб родила щедро нива,
Щоб у хаті все як слід.
Щоб довіку був щасливий
Український славний рід.

Пісня «І у нас, і у вас хай буде гаразд!»

Використана література:

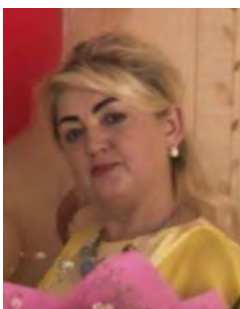
1. Гаврилюк Ю. Українська писанка з St Volodymyr Drive // Над Бугом і Нарвою. 2016. № 3.
2. Електронний ресурс: <https://dovidka.biz.ua/zagadki-pro-posud/>
3. Електронний ресурс: <http://hatagonchara.blogspot.com/>

Шевченко Галина Валентинівна

вихователь-методист закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Панасенко Ольга Ігорівна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Сисоєва Наталія Олексіївна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

**РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«СВІТЛОФОР»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Мета: знайомство з професією інспектора патрульної служби. В ігровій формі повторити загальні правила поведінки на дорозі, як пішоходів, так і водіїв. Виховувати культуру поведінки дітей на вулицях, дорогах.

Хід заняття

Ведуча: Діти, сьогодні ми з вами зібралися, щоб згадати про важливе – правила дорожнього руху. Наш дошкільний заклад і будинки, де ви живете, знаходяться біля великої дороги. Це – шосе. Коли ми прислухаємося уважніше, то чуємо гул від руху безлічі автомобілів. Вони мчать на великій швидкості. Поруч із шосе прокладена дорога для пішоходів – тротуар. Вам часто доводиться переходити шосе. Ви їдете з мамами на автобусі по місту, ходите до магазину. Щоб спокійно переходити вулицю, треба знати правила дорожнього руху. Що це за правила? Вам розкаже про них інспектор

патрульної служби. Інспектори патрульної служби – це мужні люди, які чергують на дорогах і в спеку, і в холод.

Виходить інспектор патрульної служби:

- Добрий день, діти! Я – інспектор, я стежу, щоб машини по дорозі їхали правильно, щоб діти переходили дорогу тільки з дорослими. А діти самі можуть переходити дорогу? Діти, а ви бачили світлофор? Наступного разу, коли ви будете переходити дорогу з матусею чи татусем, зупиніться і уважно подивіться, як слухаються світлофора і машини, і люди. А щоб ви краще запам'ятали сигнали світлофора, ми пограємо у гру «Світлофор».

Потрібно слухатися без спору
вказівки світлофора.

Потрібно правила руху

Виконувати без зволікання!

На світлофорі – червоний колір! Небезпечний шлях – дороги немає!

А якщо жовте світло горить – він «приготуйся» говорить.

Зелений спалахнув попереду – вільний шлях – переходь!

Гра «Світлофор»

Правила гри «Світлофор»:

Діти стають у коло. Інспектор тримає три круги – червоний, жовтий, зелений. Якщо у горі червоний колір світлофору, ви стоїте, якщо жовтий – дивитесь вліво, вправо; якщо зелений – ви рухаєтесь. Будьте уважні, бо порядок кольорів щоразу буде іншим. Хто помилився – виходить із гри.

Інспектор: Молодці, ви вірно виконували правила руху у грі. А тепер заспіваємо пісню про правила дорожнього руху.

«Пісня про світлофор»

1) По вулиці, по вулиці

Від краю і до краю

Біжать, біжать автобуси,

Тролейбуси, трамваї.

П-в: Стій, стій, подивись,

Червоне світло бачиш – зупинись.

2) По вулиці, по вулиці

Від краю і до краю

Біжать, біжать автобуси,

Тролейбуси, трамваї.

П-в: Стій, стій, замовкай,

Жовте світло бачиш – почекай.

3) По вулиці, по вулиці

Від краю і до краю

Біжать, біжать автобуси,

Тролейбуси, трамваї.

П-в: Стій, стій, дивись сюди,

Зелене світло бачиш – далі йди.

Інспектор: А зараз я вас перевірю
І гру для всіх затію.

Коли ви рухаетесь згідно правил дорожнього руху, то дружньо відповідайте: «Це я, це я, це вся моя сім'я». Коли не вірно, кажіть: «Це не ми!».

- Хто крокує через дорогу
Тільки в місті переходу?
- Хто летить вперед так скоро,
Що не бачить світлофора?
- Знає хто, що зелене світло
Означає – путь відкрито?
- Знає хто, що на жовте світло
Треба крізь дорогу бігти?
- Знає хто, що світло червоне
Пішоходам заборона?
- Хто нам дасть таку пораду,
Що трамвай обходь позаду?
- Хто із вас у вагоні тіснім
Поступиться стареньким місця?

Заїжджає Незнайка (з великою машиною на мотузці)

Добрий день!
Хто я? Відгадай-ка!
Як звать мене?

Діти: Незнайка!

Незнайка: Придбав машину я, буду їздити на ній !

Інспектор (свистить у свисток): Я – інспектор патрульної служби.
Попрошу ваші документи.

Незнайка: Ой, у мене немає документів! А що, треба?

Інспектор: Так що, шановний Незнайка, і правил дорожнього руху не знаєте? Що це таке? (показує на світлофор)

Незнайка: Ой, це шпаківня з кольоровими лампочками. Дискотека для птахів.

Інспектор: Діти, що це таке?

Діти: Світлофор!

Інспектор: А ти знаєш, які по кольору сигнали світлофору?

Незнайка: Синій, фіолетовий і білий. Це – мої улюблені кольори.

Інспектор: Діти, вірно? А які кольори? Незнайка, хочеш із нами пограти у гру, щоб запам'ятати кольори світлофора.

Гра «Знайди гурток за кольором»:

Діти шикуються у 3 кола. У центрі кожного кола дитина тримає свій кольоровий кружок. Під музику діти розбігаються по всьому залу, а вихователь мінняє між собою дітей, що стоять у центрах кола. По сигналу «Стоп» діти шикуються в коло круг свого кольору.

Інспектор: Незнайка, а дорожні знаки ти знаєш?

Незнайка: А як же!

Інспектор: Що це за знак? («Рух на велосипеді заборонено»)

Незнайка: Так це ж цирк! Зараз ведмеді будуть їхати на велосипеді!

Інспектор: Діти, вірно?

Діти: Ні!

Інспектор: У колі червоного кольору зображено велосипед. Цей червоний означає заборону. Тобто не можна тут їхати на велосипеді.

Інспектор: А зараз я буду показувати знаки, а ви будете їх називати.

Інспектор показує знаки

Інспектор: А зараз, Незнайка, щоб ти краще запам'ятав, наші діти розкажуть тобі маленькі віршики про знаки.

1. «Пішохідний перехід»:
Переходити нам слід

- Тільки там, де перехід
І доріжку пішохідну
Наче зебру, добре видно.
2. «Лікарня поруч»:
Якщо вам потрібно лікуватися,
Знак підкаже де лікарня.
Сто серйозних лікарів
Там вам скажуть: «Будь здоровий!»
3. «Обережно – діти!»:
Цей дорожній знак
Знають всі на світі,
Він кличе, він просить:
«Обережно – діти!»
4. «Рух пішоходів заборонено»:
В дощ і в ясну погоду
Тут не ходять пішоходи.
Каже їм знак одне:
«Вам ходити заборонено!»
5. «В'їзд заборонено»:
Знак водіїв лякає,
В'їзд машин забороняє!
Цегла вас переконає –
Проїзду тут немає.

Заходить лікар Айболить із зайчиком із перев'язаною лапкою і котиком із м'ячем.

Айболить: Добрий день, діти! Сьогодні я взяв до вас зайчика.
Знаєте, що з ним трапилось?
Мій зайчик попав під трамвай!
Мій зайчик-стрибайчик
Попав під трамвай!
Він переходив доріжку,
І йому перерізало ніжку.
І зараз він хворий, кривий,
Зайчик малесенький мій!

А ось котик такий неслухняний! Грав із м'ячем прямо на дорозі. Хіба можна грати на дорозі? Адже там їдуть машини, автобуси, тролейбуси, мотоцикли! А де можна грати з м'ячем?

Діти відповідають.

Айболить: Вірно, тоді давайте пограємо з м'ячем в гру «Кенгуру»

Гра «Кенгуру» (гра-естафета): діти по черзі скачуть на надувних м'ячах.

Айболить: А у мене для вас є цікаві загадки:

- 1) Тротуаром йдуть малята,
Жваві хлопчики й дівчата.
Не кричать і не пустують –
Дуже ввічливо крокують.
Симпатичні всі на вроду
Наші дітки – ... (Пішоходи).
- 2) Ми побачили з тобою,
Як одною лиш рукою,
Тільки жезла він підняв –
Вантажівку вмить спиняв.
Що ж це за силач такий?
Це, малята, ... (Постовий).
- 3) Яка тварина допомагає нам переходити дорогу? (Зебра).
- 4) Підморгне зеленим оком – ми йдемо.
Підморгне червоним оком – стоїмо... (Світлофор).
- 5) Правила руху
Знає без сумніву.
Вмить він заводить мотор,
На машині мчить... (шофер).

Айболить: Молодці, все відгадали. А зараз ставайте у колонки і затанцюємо веселий танок!

Танок «Пісня про світлофор»

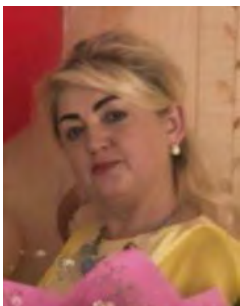

Використана література:

1. Дорожня безпека для дітей дошкільного віку. Київ, 2020.
2. Правила дорожнього руху України: ілюстрований навчальний посібник. Київ: Моноліт, 2022.
3. Сухар В. Л. Правила дорожнього руху: розробки занять. Харків: Ранок, 2018.

Шевченко Галина Валентинівна

вихователь-методист закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Сисоєва Наталія Олексіївна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

**РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ХОЧУ СТАТИ Я ДОРΟΣЛИМ»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Автор віршів: керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області *Сисоєва Н. О.*

Мета: розказати дітям про професії людей, які працюють із дітьми у дошкільному закладі; виховувати поважне ставлення до різних професій.

Хід заняття

Ведуча: Діти, а скажіть, будь ласка, чи мрієте ви скоріше стати дорослими?

Діти: (відповіді)

Ведуча: А як ви гадаєте, чим відрізняється життя дорослих від життя дітей?

Діти: Дорослі ходять на роботу.

Ведуча: Добре, вірно. А для того, щоб отримати роботу, треба мати якісь знання, навички, освіту, щоб вибрати професію, яка тобі подобається. Як ви гадаєте?

Діти: (відповіді)

Ведуча: А які ви знаєте професії? Можете їх назвати?

Діти: (відповіді)

Ведуча: А чи можете ви зараз сказати, ким би ви хотіли стати у дорослому житті? Яку професію хотіли б собі отримати?

Діти: (відповіді)

Ведуча: Я бачу, що вам важко ще відповісти на таке доросле запитання. Тому сьогодні ми з вами пограємо в ігри «Які професії ви знаєте?»:

Уявіть, що ви уже дорослі, професію собі вибираєте,

Але поки ви ще діти, професій різних мало знаєте!

От сьогодні ми пограємо

І про професії більше узнаємо.

Ітак, починаємо!

Діти:

- 1) Зараз ми у гру пограєм;
Кожен у садочку знає,
Як знатний, справжній садівник
Я тут вирощую квітник.

- 2) Ми квіти в групі доглядаємо,
У працю душу всю вкладаємо.
А вихователь не чекає,
Він завжди нам допомагає.
- 3) Аліна бризкає на квіти,
Вода корисна – знають діти.
Для квіточок добро зробили,
Листочки ніжно всі помили.
- 4) Іванко своє діло знає,
Він квіти з лійки поливає.

- 5) Мені подобається гра,
Мабуть, вже вибрати пора.
Я мрію стати трохи згодом
Вже професійним садоводом.
Бо хочу мрію я здійснити,
В сад райський моє місто перетворити!
- 6) Упевнена, що буду рада
Слов'янськ зробить чарівним садом!
У квітах все – куточок раю!
Я міста кращого не знаю!

Ведуча: Бажаю щастя нашим дітям,
Рости і квітнуть, наче квіти!
Слов'янськ, ми всі тебе вітаєм!
Хай наше місто процвітає!
Саджаєм квіти залюбки,
Професія – «садівники»!

Гра-естафета «Полий квіти» «Танок із квітами»

Ведуча: На занятті ми пограємо,
Про професії узнаємо.

Сьогодні наші хлопчики хочуть побути у ролі поліцейських. Давайте їх підтримаємо.

Діти:

- 1) Стоїть поліцейський на варті
Усіх гарантованих прав,
Щоб скрізь був порядок у місті,
Закон щоб завжди панував.
- 2) На світі чимало професій,
Їм слава усім і хвала.
Та тільки скажу вам по честі –
Другої такої нема.
- 3) І рухом дорожнім керують
В потоці машин і людей.
Їх праця щоденно рятує
Дорослих життя і дітей.

- 4) Поліції книги цікаві присвячують, є і кіно.
Що дуже важлива ця справа,
Усі зрозуміли давно!
- 5) Сміливо, щоб всюди ходили
О світлій та темній порі
І речі коштовні носили
Без страху, що зникнуть вони³.

³ Слова з сайту Слов'янського відділу поліції

- 6) Поліцейським хочу стати,
Буду всіх я захищати
Від розбійників, бандитів,
Щоб усім спокійно жити.
- 7) Буду слідкувати строго,
Як переходите дорогу.
Зебру треба вам знайти,
На зелене світло йти.
- 8) Якщо порушення побачу,
Порушника штрафую значить.

Ведуча: От які у нас суворі поліцейські. Це така професія, вони слідкують за порядком. А є професії, де треба бути уважним, терплячим і ласкавим. Вони ходять у білих халатах або у спеціальному одязі, і це наші лікарі і медсестри. А деяким нашим дітям подобається гратися у лікарню. Ну що, давайте пограємо, хтось буде лікарем, а хтось медсестрою.

Діти:

- 1) У садочку в гру пограємо,
Професії різні ми вибираємо.
Ти будеш лікар, а я медсестра,
Гру починаємо вже, дітвора!
- 2) Лікарем стати я мрію давно,
У книжці читав я, дивився кіно.
Професія лікар потрібна у світі,
Цінують її і дорослі і діти.
- 3) Лікарем працює радо,
Всіх лікує залюбки.
Випише вам лікування
І хвороби зникнуть всі.
- 4) Я лікую всіх підряд:
Ляльок, собачок, кошенят.
І звать мене у кожен дім,
Допоможу я хворим всім.
- 5) З понеділка до суботи
Ходить лікар на роботу.
Якщо раптом захворію,
Лікар лікувати вміє.
- 6) В кожному домі його хворі люди чекають,
Він рецепти з трав дуже корисні знає.
В заметіль і у дощ лікар там, лікар тут,
І на «Швидкий» до вас приїжджає.
- 7) У лікаря є помічниця,
Це медична сестричка.
За всім прослідкує,
За потреби вакцинує,
На роботі не сумує.

- 8) Допоможу лікарю людей лікувати,
Випишу скоріш рецепт –
Ідіть купувати.

- 9) А я сьогодні медсестра,
Допомагати лікарю пора.
Подати розчин, вимити бормашину,
Роботу свою я зроблю на «відмінно»⁴.
- 10) Я уколи поколю,
І масаж я вам зроблю,
Поміряю температуру
І выпишу хворим мікстуру.
- 11) Я – медсестра і дуже цим пишаюсь,
У медицині теж я розбираюсь.
Обов'язок, турбота й піклування
У працю свою докладаю старання.
- 12) Спасати життя – це треба уміти
Дорослим чи маленьким дітям,
Зробити все, щоб люди жили далі.
Вам за роботу квіти і медалі.

Танок медсестер і лікаря

Гра «Вилікуй ведмедиків»

Ведуча: Ось, діти, ми узнали які важливі і дуже потрібні професії лікаря і медсестри. А зараз ми пограємо у саму веселу професію і ви відгадаєте, що це за професія. Ті, хто нам дарує гарний настрій і вкладають у свою працю багато сил, таланту і фантазії. Це професія – артист.

Ведуча: Про професію артистів хочете узнати?

Тоді ми веселу гру разом починаємо!

У театрі будем грати,

На сцені будем виступати.

Будуть діти залюбки

Танцюристи, співаки.

Читці нам вірші почитають,

А музиканти весело заграють.

⁴ Слова Світлана Черниш. Електронний ресурс: mamabook.com.ua

Діти:

- 1) Співаком я хочу стати,
Буду я для всіх співати.
На телебаченні виступаю,
Глядачів усіх вітаю.
- 2) У театрі ролі різні,
Хочу я співати пісню.
Про акторів і кіно
Мрію я уже давно.
- 3) Заспіваю про країну,
Мою рідну Україну,
Про поля і про сади –
Любов до сцени назавжди.
- 4) Я сьогодні виступала,
Народну пісню заспівала.
Всі глядачі мене хвалили,
На «біс» співати запросили.
- 5) А я люблю виступати,
Стану танцюристом.
Щоб добитись успіхів,
Користуюсь хистом.
- 6) Коли ти добре робиш діло,
Танцює тіло так уміло,
То глядачі захопливо говорять:
«Та він від бога танцюрист
І має він великий хист».
- 7) Танцюристи «Гопака»
Всі затанцювали,
А музики їм сьогодні
Весело заграли.

- 8) І підскоки, і притупи,
І галоп, і дрібний крок.

- Репетируємо довго,
Щоби гарний був танок.
- 9) Полька, вальс і козачок,
Тут вальсу крок, а там підскок.
Всі рухи треба чітко знати,
І в ритм музичний попадати.
- 10) А давай останній раз
Ми пограєм напоказ.
Ти артист і я артист,
Виступимо ще на біс.
- 11) Ми на сцені – ми артисти,
Маємо таланти й хисти.
Ми не граємо в футбол,
Затанцюєм «Рок-н-рол».
- 12) Скільки раз ми в цьому залі
Танцювали разом, грали.
Кожен був із нас артист,
Матусі нам кричали «Біс»!

Танок «Рок-н-рол»

Конкурс «Краще виконання ролей героїв казки «Ріпка» (Музична гра-драматизація)

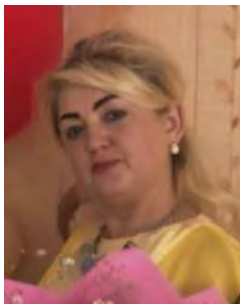
Ведуча: Ось і закінчилась наша розвага, але ми не тільки веселились, а й багато чого узнали про професії садівника, поліцейського, лікаря, медсестри, артистів. Але це не весь перелік, ще у світі є багато цікавих і потрібних професій.

Використана література:

1. Сонечко І. Побавимось у професії: літературно-художнє видання. Харків: Ранок, 2017.
2. Товкач І. Є. Працюють всі навколо нас. Київ: Грамота, 2015.
3. Черниш С. Вірші про вчителів з різних предметів. Електронний ресурс: mamabook.com.ua.

Шевченко Галина Валентинівна

вихователь-методист закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Сисоєва Наталія Олексіївна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

Панасенко Ольга Ігорівна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області

**РОЗВАГА ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ХТО ПРАЦЮЄ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області **Аматьєва Олена Петрівна**

Автор віршів: керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55
«Лелека» м. Слов'янськ Донецької області **Сисоєва Н. О.**

Мета: закріпити знання дітей про професії людей, які працюють у дошкільному закладі: вихователь, помічник вихователя, музичний керівник, кухар, медична сестра, швачка, двірник, директорка. Пояснити дітям важливість праці всіх людей у дошкільному закладі, виховувати повагу до людей різних професій.

Хід заняття

Ведуча: Діти, у нас сьогодні буде цікава розвага про наш дошкільний заклад. Я вам розкажу про всіх людей, які працюють у нашому закладі. Скажіть, а кого мами водять до нас кожен день?

Діти: Дітей.

Ведуча: Хто діток так доглядає?
Пестить, вчить і розважає?
В дитсадку завжди з малятами,
Як та квочка з курчатами.

Так, ваш вихователь. Є така професія – вихователь. Вихователь прокидається рано-рано, щоб прийти у дитячий садок і так каже:

На роботу поспішаю
Рано-вранці на зорі,
Бо діток в садку приймаю:
«Добрий ранок дітвори!»

Діти:

1. На роботу поспішає,
Завжди гарний настрій має.
Завжди дітям посміхнеться,
Вихователькою зветься.
2. Вихователь, як матуся,
Я до неї пригорнуся.
Їй секрет свій розкажу
І малюнок покажу.

Вудуча: А тут уже і всі діти прийшли. І вихователь зранку що робить?
Робить з діточками зарядку.

Діти:

1. Щоб були ми всі в порядку,
Вранці зробимо зарядку.
Руки вгору, руки вниз,
Підстрибни і повернись.
2. Не лілуйсь і не зівай,
Як зайчисько пострибай.
Під дугою нахилюся,
Бути я спортсменом вчуся.
3. Марш звучить і всі одразу
Ми йдемо по залу разом.
Спина прямо, мах руки!
Маршируєм залюбки!

«Зарядка» – комплекс ранкової зарядки

Ведуча: А далі, чую, тарілочки гримлять. Хто накриває на стіл: розкладає серветки, ставить посуд, розкладає їжу? Так, помічник вихователя, наша Марина Василівна допомагає: годує діточок. Накриває на стіл на сніданок, обід і вечерю. А що ще вона робить, ви помічали?

Діти: Замітає, миє підлогу, заправляє ліжка, миє вікна, вішає гардини, одягає дітей на прогулянку.

Ведуча: А коли діти вертаються з прогулянки, що робить Марина Василівна?

Діти: Допомагає роздягнутись і замітає у роздягальні.

1. Рано вранці теж приходить,
У групі належний порядок наводить.
Принесе сніданок нам,
Розкладе по тарілкам.
2. В групі гарно прибере,
Посуд миє, пил протре,
Діток допоможе завжди одягти.
Ну де помічницю таку ще знайти?

Ведуча: Давайте пограємо у гру «Хто швидше замете підлогу?»

Гра-естафета «Хто швидше замете підлогу?»

Ведуча: Чую дзвіночок. Це вихователь нас запрошує на заняття. Які заняття бувають? Математика, малювання, ліплення, конструювання. А в музичному залі? Так, фізкультура і музичне заняття.

Ведуча: Йдемо далі по дошкільному закладу. Зараз ми де?

Діти: У музичному залі. І нам грає музичний керівник...

Ведуча: А що робить музичний керівник для дітей?

Діти: Танцює з дітьми, співає, грає, проводить свята, показує лялькові театри.

Діти:

1. Ми зайшли в музичний зал.
Чуємо – звучить вокал.
Керівник музичний грає,
А дитячий хор співає.
2. Вчить танок із нами разом,
Не виходить все відразу.
Всьому навчить, як чарівник.
Це музичний керівник.

Ведуча: А яку пісню ви вивчили на музичному занятті з музичним керівником?

Пісня «Сонечко, сонечко з неба усміхається»

Ведуча: Зараз у нас нова професія.
По садочку ми підем
І кого ж ми там знайдем?
Жінку, що уміє шити,
Чарівний костюм створити.
Всі її в садочку знають,
«Швачкою» всі називають.

Ведуча: У нашому закладі є робітниця, її звать Наталія Анатоліївна. Вона шиє дітям і дорослим костюми для свят. Професія Наталії Анатоліївни – швачка, від слова «шити». А зараз пропоную показ костюмів, які пошила наша швачка.

Показ костюмів:

Діти йдуть по залу у костюмах, а ведучий називає, який це костюм.

Діти:

1. Шити добре вона вміє,
У садку костюми шиє.
Настроїть голку у машині,
Рівненько строчить по тканині.
2. В неї багато цікавих ідей,
Шитиме одяг вона для людей.
Сучасну моду вона знає,
Всім дітям настрої вона підіймає.

Ведуча: Далі пішли по нашому закладу. Підходимо до кухні. Хто там працює?

Діти: Кухарі.

Ведуча:

Хто готує смачно нам?
Дякуємо кухарям!
Борщ смачний на перше блюдо,
І компотом пахне всюди.
Їжте, діти, все завзято,
Вітамінів тут багато.
Щоб були ви повні сили
І добавки попросили.

Ведуча: Що готують кухарі ?

Діти: Готують борщ, кашу, котлети, варять компот.

Ведуча: Ось наші маленькі кухарі приготують смачний борщ.

Діти-кухарі:

1. Милі гості, просим сісти,
Зварим борщ і будем їсти.
Борщ у роті прямо тоне,
Бо добавили сметани.

2. Ой, встали раненько, овочі помили
Все приготували, воду посолили.
3. Різали капусту, перчик і буряк,
А цибулю різати не можу я ніяк.
4. Як цибулю бачу,
Я одразу плачу.
Порізати цибулю
Попросили Юлю.
5. Їжте, їжте борщик,
Наші гості любі.
Він трохи гаряченький,
Не попечіть губи.
6. Сік томатний наливаємо
Він смачний – ми точно знаємо.
7. Буде борщ у нас духмяний,
Пахне, наче дух весняний.
8. Їжте, їжте, гості любі,
Рахувать не станемо.
Може, кому буде мало –

Всі: Ми іще добавимо!

«Танок кухарів»

Гра «Хто перший візьме ложку?»

Правила гри: Діти бігають по колу під музику навколо стола, де лежать ложки. Коли музика зупинилась, діти беруть ложки. Кому не вистачило – сідає.

Ведуча: Нова професія у дошкільному закладі. Її ви швидко вгадаєте.

Показує знак «Червоний хрест»

Як називається такий знак? Де ви його бачили? На машині «Швидкої допомоги», у лікарні. Як називають людину, яка лікує людей?

Діти: Лікар.

Ведуча: А допомагає лікарю медсестра. Що вона робить?

Діти: Міряє дітям температуру.

Ведуча: Так, вона слідкує, щоб до нас йшли тільки здорові діти. Також вона вимірює зріст та вагу дітей. А ще медсестра слідкує, щоб діти гарно їли. Для цього вона вигадує різні смачні страви на кожен день. А як кухарі узнають, що дітям смачненьке приготувати? Медсестра складає меню для кухарів. Що таке «меню»? Це такий листочок паперу, де медсестра пише кухарям, що їм приготувати: кашу чи макарони, суп, або борщ, котлети чи рибу. Кожен раз діти їдять різні страви. Вам любите їсти у дитячому садку?

«Танок медсестер-дівчаток»

Ведуча: Діти, а коли ми йдемо вранці до дошкільного закладу, хто нам доріжки підмітає?

Діти: Двірник.

Ведуча: Чуєм вранці «вжик» та «вжик» –

Тротуар мете двірник.
Він папір збирає й листя,
Щоб в садочку було чисто.
Він ділянки у дворі
Чисто підмітає.
Потім шлангом із водою
Квіти поливає.

Гра-естафета «Хто швидше полє квіти?»

(Атрибути до гри: два відерця, два букета квітів у відерцях)

Ведуча: А керує всім дошкільним закладом наша директорка Галина Валентинівна. Як називається її професія?

Діти: Директорка дошкільним закладом.

Ведуча:

Хто завідує садком?
Щоб було усе ладком?
Діточок щоби любили,
Щоби грамоті навчили.
Щоби смачно готували,
Діти щоб відпочивали.
Пісні й таночки вчили,
З пластиліну щось ліпили.
Всім завідувач керує,
За процесом прослідкує.
Працює з настроєм, щосили,
Щоб наш садок усі любили!

Ведуча: Галина Валентинівна слідкує за роботою всіх працівників дошкільного закладу, щоб дітям завжди подобалось відвідувати наш заклад.

Ведуча: Давайте з вами пограємо в гру «Що б сталося?»

Дидактична гра «Що б сталося?»

Хід гри:

Дітям пропонується уявити й описати різні ситуації:

- Що б сталося, якби зникли всі вихователі?
- Що б сталося, якби зникли всі помічники вихователів?
- Що б сталося, якби зник музичний керівник?
- Що б сталося, якби зникли кухарі?
- Що б сталося, якби зник двірник?
- Що б сталося, якби зникла директорка?

Ведуча:

Кожна праця у пошані,
Нам не впоратись без вас.
Всі професії потрібні,
Упевняюсь кожен раз.

Використана література:

1. Гармаш І. А. Рання профорієнтація дошкільників засобами економічного виховання // Вихователь-методист, 2013. № 3. С. 40-47.
2. Дошкільнятам про професії: Випуск 1 / упоряд.: І. Д. Летянка, О. Й. Клось. Тернопіль-Харків: Ранок, 2015. 208 с. (Серія «Сучасна дошкільна освіта»).

Ковальова Олена Валентинівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

Панасенко Ольга Ігорівна

керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

МУЗИЧНО-СПОРТИВНА РОЗВАГА З ВИКОРИСТАННЯМ РУХЛИВИХ ІГОР ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «НА ФЕРМІ» (НА СВІЖОМУ ПОВІТРІ)

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Програмні завдання*Оздоровчі*

1. Сприяти зміцненню серцево-судинної та дихальної систем.
2. Закріпити вміння дітей виконувати комплекс загально розвивальних вправ.
3. Розвивати силу, спритність, витривалість, окомір, влучність, координацію рухів.

Освітні

1. Вчити узгоджено виконувати рухи під рахунок.
2. Закріпити навички основних видів ходьби.
3. Вправляти у стрибках на двох ногах із просуванням вперед.
4. Вдосконалювати навички метання у горизонтальну ціль.

Виховні

1. Викликати повагу до праці фермера.
2. Виховувати бажання піклуватися про тварин, які живуть на фермі.
3. Духовне виховання дітей на засадах християнської моралі.

Інвентар

1. Обручі (2 шт)
2. Стійка (1 шт)
3. Дуги (2 шт)

4. Шишки (30 шт)
5. Зображення коня на гімнастичній палиці (2 шт)
6. Калина штучна – 1 букетик.
7. Кошик з муляжами овочів та фруктів (гарбузи, яблука, груші, морква, баклажани, буряк) за кількістю дітей.
8. Накідка «Корова» (1 шт).

Способи організації дітей: потоковий, груповий.

Методи: пояснювально-ілюстративний, словесний.

Хід розваги

Шикування в шеренгу, привітання.

Доброго ранку!

Доброго дня!

Хай плещуть долоньки!

Хай тупають ніжки!

Кивають голівки!

І сяють усмішки!

Доброго ранку!

Доброго дня!

Бажаю вам я!

Вихователь: Діти, який гарний день! Ми сьогодні відправляємось у подорож на ферму! Там побачимо як фермер доглядає за тваринами. Вам цікаво дізнатися хто з тварин живе на фермі? Тоді вперед!

I. Вступна частина

1. «Йдемо на ферму» – ходьба звичайна в колоні по одному в швидкому темпі (20 сек).
2. «Повільно йдемо» – ходьба в повільному темпі (25 сек.)
3. «Курчата ходять» – ходьба на носках, руки в різні боки (20 сек.)
4. «Йдемо фермою» – ходьба звичайна (20 сек.)
5. «Страуси ходять» – ходьба випадами, руки по черзі вперед-назад (25сек.)
6. «Кізочки побігли» – біг «змійкою» (25 сек.)
7. «Фермер йде» – ходьба звичайна (20 сек.)
8. «Поні побігли» – біг у середньому темпі (30 сек.)
9. «Фермер йде» – ходьба звичайна (20 сек.)

Перешикування в три колони.

II. Комплекс загально розвивальних вправ

1. «Курчата вітають сонечко»

В.п. – о.с., руки вздовж тулуба.

1-2 – підняти руки вгору.

3-4 – в.п. Повт. 6 р.в середньому темпі.

2. «Чапля»

В.п. – о.с., руки вздовж тулуба.

1 – підняти зігнути в коліні ліву ногу, руки в різні боки.

2 – в.п. 3-4 – те саме правою ногою. Повт. 6 р. в середньому темпі.

3. «Спритні пташки»

В.п. – о.с.,руки на поясі.

1 – напівприсяд, руки вперед

2 – в.п. Повт.6 р. в середньому темпі.

4. «Гуси шиплять»

В.п. – о.с., руки на поясі.

1 – нахилитися вперед, відвести руки назад, сказати: «Ш-ш-ш!».

2 – в.п. Повт. 6 р. в середньому темпі.

5. «Кролики»

В.п. – о.с., руки зігнуті в ліктях перед грудьми.

Стрибки на обох ногах. 16 разів в швидкому темпі.

Перешиккування в одну колону.

Ходьба з поступовим уповільненням темпу.

Вправа на дихання «Діти радіють сонечку» (повторити 6-8 разів):

Перешиккування у дві колони.

III. Рухливі ігри**1. «Верхи на коні»**

Мета: закріпити стрибки на двох ногах з просуванням вперед.

Правила гри: сісти верхом на палицю і за сигналом просуватися до орієнтира, стрибаючи на двох ногах.

2. «Прибирання на фермі»

Мета: закріпити спосіб метання у вертикальну ціль – із-за спини через плече.

Правила гри: діти по черзі беруть шишки і кидають їх в обруч.

Відстань – 2,2 м.

3. «Нагодуй корову»

Мета: розвивати витривалість, координацію рухів.

Навчальне завдання: показати овочі і фрукти, що їсть корова – гарбузи, яблука, груші, морква, баклажани, буряк.

Правила гри: діти стоять у 2 колонах та передають один одному овочі та фрукти з кошика, який стоїть у центрі.

«Корова» (двоє дітей під накидкою) киває головою, а діти рахують овочі та фрукти. Перемагає та команда дітей, яка збрала більше овочів та фруктів.

4. «Перепілочка»

Мета: удосконалювати навички легкого бігу по колу один за одним.

Виховувати увагу та вміння орієнтуватись у просторі.

Правила гри: діти йдуть по колу й співають пісню «Перепілочка».

«Ой, де ж ти була, перепілочка?
Ой, де ж ти була, молодесенька?
Тут вона стояла,
До землі припала,
Їстоньки шукала,
Діток годувала».

Дитина з калиною – ведучий, вибирає двох «перепілочок»: «Один, два, три! Перепілочками будете ви!». На закінчення слів дитина-ведучий стає між двома дітьми, які стають «перепілочками». Ці двоє дітей біжать по зовнішньому колу в протилежні сторони, підбігають до дитини з калиною. Виграє той, хто перший візьме калину.

IV. Заключна частина

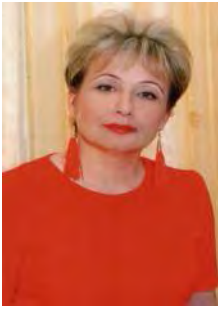
Ведучий: Діти, вам сподобалась наша подорож на ферму? Пригадайте як ви допомагали фермеру працювати? Ви – молодці, дружньо працювали, допомагали годувати тварин, прибирали на фермі, щоб було чисто і затишно. Ви хочете стати справжніми фермерами?

Давайте разом скажемо: «Один, два, три! Фермерами будемо ми!».

Використана література:

1. Рухливі ігри в дитячому садку. Педрада. Електронний ресурс: <https://oplatforma.com.ua/article/1569-ruhliv-gri-dlya-doshklnyat>
2. Сонечко І. Побавимося у професії: літературно-художнє видання. Харків: Ранок, 2017.

Толстих Наталія Василівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

**ВИСТАВА ДИТЯЧОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ СТУДІЇ «КАПТОШКА»
«РІПКА» ПРО ДІДА АНДРУШКУ, БАБУ МАРУШКУ
ТА СОЛОДКУ РІПКУ**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Дійові особи:

Казкарка – ведуча (дорослий)

Ведучі – хлопчик і дівчинка

Актори – діти, що займаються у театрі-студії:

Ріпка

Дід

Баба

Онучка

Песик

Кицька

Мишка

Віршований текст: Яковенко Л. В. Театралізовані казки. Харків: Ранок, 2015.

Музичний супровід: керівник музичний КЗ ДНЗ № 55 «Лелека»
Сисоєва Н. О.

Художній керівник театральної студії, режисер-постановник
Толстих Н. В.

Зала прикрашена за сезоном. Навкруги – городина.

У центрі стоїть театральна ширма, де ховаються актори.

Біля ширми – муляж «ріпка», у якій ховається дитина.

Хід вистави:

Звучить музика, виходять ведучі – діти.

Ведуча 1:

Жили собі в одній сім'ї

Дід, бабуся-чепуруся,

Песик, котик. Мишенятко

І дівчатко-онучатко.

Ведуча 2:

Ріпу сів дід щороку,
Той вродила ж раз нівроку!
Смикав дід той за бадилля,
А воно міцне, мов гілля.

*Під пісню «Ой, біжить струмком вода» заходять діти-актори.
Співають.*

Виходе Дід, оглядає ріпку, тре себе по потилиці:

Дід:

Сидить ріпка, мов прибіта,
Та й велика, мов корито!
Гей, Бабусю, поспішай –
Ріпку рвати помагай!

Під музику забігає Баба.

Баба:

Разом смикнемо удвох,
Віднесемо ріпку в льох.

Дід і баба тягнуть ріпку

Дід і Баба:

Раз, два! Ух!

Ведучий:

Смик та смик-і поряд впали, лиш листочок обірвали.

Дід і Баба впали на підлогу.

Ріпка визирає із схованки.

Ріпка:

Смикайте хоч так, хоч так,
Не піддамся вам ніяк!

Заховався в ріпку.

Баба:

Гей, онученько маленька.

Помагай нам, дороженька!

Під музику вибігає онучка.

Онучка:

Ось потягнемо всі разом,

Один, два, ух! *(Тягнуть)*

Не іде – яка образа!

Ріпка:

Смикайте хоч так, хоч так,

Не піддамся вам ніяк!

Онучка:

Друже песику, давай –

Нам усім допомагай!

Під музику забігає Песик.

Всі тягнуть ріпку:

Один, два, ух!

Ведуча:

Вже їх четверо було,

Та і це не допомгло!

Ріпка:

Смикайте хоч так, хоч так,

Не піддамся вам ніяк!

Песик:

Добра ріпка, оце так!

Та добути її як?

Сірий коте, не барись -

За хвоста мого берись!

Під музику вибігає Киця.

Усі тягнуть ріпку:

Усі разом:

Один, два, ух!

Ведуча:

Вже їх п'ятеро. Здається,

Ріпка начебто сміється .

Ріпка:

Смикайте хоч так, хоч так,

Не піддамся вам ніяк!

Ведуча:

Не іде з землі ніяк!

Мишку зве кіт – неборак:

Котик:

Гов, маленька моя мишка,-

Це тебе гукає кішка.

Лиш тебе не вистачає,

То ставай, сіренька, скраю!

Під музику вибігає мишка (дорослий) .

Мишка:

Та ви що! Мене бракує?

То біжу, лиш капці взую!

Дві дитини-ведучі:

1. Учепився дід за ріпку,
2. Баба держиться за свитку.

1. А за бабину спідничку
Онучатко невеличке.

2. Далі – песик, кошенья
І маленьке мишеня.

Разом:

Раз і два-всі потягли
Від зусиль так і лягли!

Ведуча:

Зате ріпку усі разом
Таки витягли одразу!

Діти:

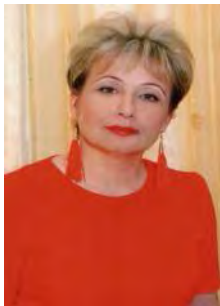
Ох, і добра ріпка наша -
Буде всім солодка каша!

Усі співають і танцюють, потім пригощаються смачною кашкою.

Використана література:

1. Яковенко Л. В. Театралізовані казки. Харків: Ранок, 2015.

Толстих Наталія Василівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

**КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ З ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
З ДІТЬМИ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
«ПОКАЖЕМО УЛЮБЛЕНУ КАЗОЧКУ РУЧЕННЯМИ»
ЗА ЗМІСТОМ ТВОРУ Н. ЗАБІЛИ «РУКАВИЧКА»**

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

**Мета:
освітня**

- формувати уявлення дітей про історію, традиції та культуру свого народу;
- продовжувати знайомити з жанром казки (української народної та авторської);
- вчити оцінювати поведінку героїв казки;
- передавати її зміст за допомогою образів театру рукавичок;
- виховувати інтерес до театралізованої діяльності;

розвивальна

- розвивати мовленнєво-творчі здібності, збагачувати словник дітей образними поетично-художніми виразами, вчити будувати окличні речення (гра «Хто сховався в рукавичку?»);
- розвивати емоційність та виразність мовлення, тренувати пам'ять та силу голосу під час гри-драматизації;
- розвивати вміння зв'язано, послідовно будувати діалог із партнером по театралізації;
- розвивати немовні засоби виразності: міміку, жести, рухи (у грі «Перетворилися у героя казки» або у грі «Перетворися сам»);
- підтримувати бажання грати у гри-драматизації та влаштовувати вистави;
- продовжувати знайомити із театральною термінологією «театр рукавичок», «актор», «глядач», «ширма», «актори-лялькарі»;

виховна

- спонукати дітей до колективної гри, взаєморозуміння, співпереживання за результатами колективного виступу;
- виховувати дружні, доброзичливі стосунки.

Матеріали та обладнання: мішечок-сюрприз з героями театру рукавичок, рукавичка, музичний супровід, книга «Казки», ширма для лялькового театру, картки-фішки з зображенням героїв казки, костюм Сніговика.

Попередня робота

- на заняттях із розвитку мовлення знайомила дітей з жанром української народної казки та текстами авторських казок (І. Франко, Н. Забіли);
- організовувала літературні ігри, де навчала дітей розповідям за сюжетом знайомих казок;
- провела низку занять «Граємося в казку», на яких:
  - а) слухали казку;
  - б) розповідали казку;
  - в) розігрували казку за допомогою різних видів театру (настільного, театру рукавичок, магнітного);
- проводила:
  - бесіди на морально-етичні теми та моя «Улюблена казочка»;
  - словесні ігри: «Опиши улюбленого героя казки»;
  - «З якої казки герої?», «Хто тут зайвий?», «Який герой?», «Назви пестливо»;
  - дидактичні ігри: «Де чия домівка?», «Впізнай тваринку за описом», «Хто мешкає в рукавичці», «Вмію – не вмію» (можливості у підготовці до гри-драматизації), «Ми актори – лялькари»;
  - рухливі ігри: «Рукавичка» (за О. Вольською), «Лисичка та зайці», «Знайди свій будиночок»;
  - сюжетно-рольові і творчі ігри: «Театр», «Подорожуємо казкою», «Відгадай, який у мене настрій», «Перетворись сам», «Скажи голосом»;
  - інтелектуально-мовленнєві вправи: «Поміркуй», «Продовж речення», «Відгадай за описом» (дивлячись на подумки), «Моделювання казки за кольоровим принципом»;
  - разом з батьками виготовили персонажів казки «Рукавичка» («театр рукавичок», обладнали ширму).

Хід заняття**І. Комунікативна діяльність**

Діти заходять до групи вітаються з гостями і один із одним

Ритуал привітання

(вправа українською мовою)

Діти кажуть слова привітання

- Доброго ранку
- Вітаю
- Добридень тощо...

Вихователь: «А ми за руки візьмемося
Один одному всміхнемося».

(діти сідають на стільці)

Сюрпризний момент (вихователь знаходить мішечок)

- Яка цікава річ!
- Що це, діти? (мішечок)
- Цікаво, а хто його загубив?

Відповіді дітей:

- Та він рухається!
- Хтось там є?
- Хто це може бути?

(припущення дітей)

Якщо діти не здогадуються, що там, загадати загадку:

Маленька, сіренька,
а хвостик, як шило (мишка).

I. Пізнавальна діяльність

Мовленнєва гра «Хто сховався?»

Мета: розвивати слухову увагу, пам'ять дітей, збагачувати словник образними поетично-художніми виразами (мишка – гострозубка, ведмідь – небрідь тощо), виховувати повагу один до одного, не перебивати відповіді товаришів.

Задіяти гостей придумувати свої слова-образи.

Мовленнєва гра на розвиток граматичної будови мовлення «Кого покличемо?»

Мета: вчити будувати окличні речення (звертання).

- Кого покличемо?
- Ведмедя.
- Як треба покликати?

(припущення дітей)

Вихователь дає зразок будови речення.

«Зайчику, виходь до нас!»

«Лисичко, виходь до нас!»

«Кабане, виходь до нас!»

«Ведмедю, виходь до нас!»

Вихователь: «Чому звірі просилися до рукавички? (бо в лісі було зимно, морозно). Давайте і ми зараз погріємося, згадаємо нашу буханочку».

Руханочка: За віршиком Г. Бойко «Морозець» – варіант I

Діти промовляють віршик та виконують відповідні рухи.

Варіант II

Ритмопластика

Діти стоять у колі

Вихователь промовляє рядки, а діти виконують відповідні рухи:

1. У норі хатинку має,
Хліб та сальце полюбляє,
По підлозі тишком – нишком
Бігає сіренька... (мишка).

2. Скачуть на болоті
Зелененькі лапки,
Квакає завзято
Веселенько ... (жабка) – відповіді дітей.

Ніжки нарізно, впівприсиді пострибайте, як жабки

3. Довгі вушка, куций хвіст,
Невеличкий сам на зріст –
Це сіренький побігайчик
Спритний ... (зайчик).

(Діти відповідають)

Пострибати на обох ніжках або присісти і тремтіти, як зайчик.

4. Ця красуня не проста,
Вона хитра та руда,
Вовкові вона сестриця –
Усі знають – це ... (лисиця) **навшпиньках лисичка крадетьсяя.**

5. Живе в лісі хижий, дикий,
Зуби гострі та великі (вовк).

6. Писачок свинячий має,
В лісі жолуді шукає.
Цей поважний пан Іклан
Називається кабан.

Покрутіться повз себе, як кабанчики.

7. Через ліс іде вперед,
Дуже, дуже любить мед.
Косолапий бурий дід,
Упізнали – це ... (ведмідь).

Походити, як косолапий ведмідь.

Після руханочки треба заспокоїти наше дихання.

Вправа на розвиток мовлення, дихання

- Надути велику кульку

С-с-с – пауза.

С-с-с – пауза.

- А тепер до неї доторкнутися, вона і луснула.

Ш-ш-ш – пауза.

Ш-ш-ш – пауза.

(слідкувати, щоб діти не підіймали плечі під час вдиху)

Вихователь: Діти, а чи ви помітили, що це не просто іграшки, а це ляльки театру рукавичок, то давайте візьмемо їх та покажемо казочку «Про рукавичку».

Але спочатку розігріємо наші рученята. Проводиться пальчикова гімнастика «Надягаємо рукавичку»

Надягаєм рукавички,

Рукавички-невеличкі.

Знають хлопчики й дівчата –

Все тепер у нас в порядку.

У долоньок наших

Буде тепла хатка.

віяло

гладять від пальця до зап'ястя

долоні до себе

потирають рученята

роблять хатку

Вихователь: Ось тепер ми готові до показу, але як у справжньому театрі нам потрібні:

- ширма;
- актори-лялькарі;
- глядачі.

Зараз нам треба вибрати, хто буде актором, а хто глядачем.

Вихователь роздає картки з зображенням героїв казки або порожні. Таким чином діти поділяються на 2 команди: глядачі та актори театру.

III. Перетворювальна діяльність

Показ казки «Рукавичка» за сюжетом казки Н. Забіли «Рукавичка» за допомогою театру рукавичок (уривок).

IV. Оціночно-контрольна діяльність

Діти-актори виходять на сцену, кланяються (складають театр рукавичок в мішечок).

- Діти, як ви гадаєте, роздавив ведмідь «Хатку» звірят?
- А як він міг вчинити?
- А що потім було з рукавичкою?

(відповіді дітей)

- Так чий же це був мішечок?

Заходить Сніговик:

Сніговик: Доброго дня! (діти вітаються)

Ось загубив свій мішечок, а в ньому іграшки для лялькового театру. Хотів казочку малюкам показати. Ви не знаходили мій мішечок?

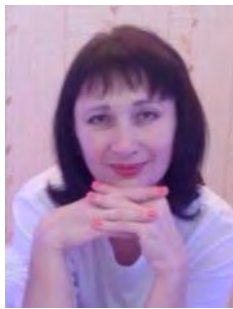
Вихователь: А оце не твій?

Сніговик: Ой! Мій! Дякую вам. А за це вам ось інший мішечок із подарунками.

Діти дякують Сніговику.

Література:

1. Яковенко Л. В. Театралізовані казки. Харків: Ранок, 2015.

Бескорса Наталія Миколаївна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

КОНСПЕКТ КОМПЛЕКСНОГО ЗАНЯТТЯ З ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З СОЦІУМОМ

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Тема: «Професії, які допомагають»

Програмові завдання:

- продовжувати ознайомлювати дітей з професіями лікаря, поліцейського, рятувника та пожежного;
- розширювати знання про види транспорту спеціального призначення (пожежна, швидка допомога, рятувальний катер);
- сприяти розумінню своїх прав та обов'язків;
- вправляти в складанні розповідей-міркувань, прищеплювати навички пояснювального мовлення;
- збагачувати кількісний склад лексики словами-ознаками рис характеру;
- розвивати навички командної гри: почуття взаємодопомоги та взаємоповаги;
- виховувати повагу до праці людей різних професій.

Обладнання: предметні картинки із зображенням професій лікарки, пожежного, продавчині, рятувальника, поліцейського (А4); іграшкові машинки (пожежна, швидка допомога, рятувальний катер); коректурні таблиці Н. Гавриш «Рятувники, вперед!» (А4 по кількості дітей); «Крісло Автора»; Д/гра «Кому що потрібно для роботи?», набір смайликів.

Попередня робота: читання художньої література про людей різних професій, відгадування загадок за темою, розглядання ілюстрацій «Професії», ігрові завдання за темою «Права дітей».

Хід заняття

1. Гра-роздум: «Яка професія зайва? Поясни» (на дошці пропонується дітям п'ять картинок з зображенням людей професій: лікарка, пожежний, поліцейський, продавчиня, рятувник). (Якщо діти справились вірно з завданням, вихователь відзначає це й пропонує пограти в наступну гру, щоб зрозуміти, що об'єднує інші чотири професії. Якщо діти не дадуть вірну відповідь, то вихователь, знову ж таки, пропонує пограти в наступну гру, щоб з'ясувати, які

чотири професії із запропонованих можна об'єднати спільною ознакою, а яка – зайва).

2. Гра «Поміркуй»

– Люди яких професій гарантують дітям: право на медичну допомогу, право на захист від фізичного та психологічного насилля, право на життя? (у грі використовуємо прийом «Крісло Автора». Підвести дітей до ключової фрази: професії, які допомагають).

Емоційна розгрузка дітей: пісенька-руханка «Пожежна машина».

(ділимо дітей на дві команди)

3. Гра «Кого покличемо на допомогу?»

- ваш котик високо заліз на дерево;
 - хлопчик вдома був сам і раптом почув запах диму;
 - дитина загубилася у супермаркеті;
 - дівчинка випадково проковтнула монетку;
 - дитина знайшла кольорові вітаміни і вирішила ними поласувати;
 - сім'я відпочивала на морі і раптом тато побачив, що хтось тоне;
 - у полі діти підпалили суху траву;
 - у мого знайомого в автобусі витягли з рюкзака телефон.

(По черзі команди заслуховують проблемну ситуацію. Діти повинні вірно обрати іграшку спецтранспорту та поставити її біля картинки з відповідною професією, назвавши її. За кожну вірну відповідь команда отримує смайлик).

4. Мовленнєвий ланцюжок (команди) «Назви риси характеру» (команди по черзі відкривають картинки й потім, передаючи м'яч в своїй команді, називають риси характеру, притаманні людям даної професії. За потреби, вихователь допомагає (смайлики)).

5. Гра «Накрій фішкою картинку» (робота за столами з індивідуальними коректурними таблицями Н. Гавриш «Рятівники, вперед!»).

- хто ліквідує пожежу?
 - машина, яка швидко доставляє лікаря до хворого;
 - речі, які допомагають людям у небезпечних ситуаціях;
 - тварини, які працюють рятівниками;
 - якщо загубився або загубив, треба звернутися до ....?
 - речі, які допомагають лікарю надати допомогу;
 - гра з сірниками спричиняє ....?

6. Дидактична гра «Кому що потрібно для роботи?» (гра в командах. Кожній команді пропонується по 2 професії (чотири локації: пожежний, лікар, поліцейський, рятівник (смайлики)).

7. Підведення підсумків роботи команд: яка команда зібрала більше смайликів?!

– Що об'єднує людей професій: лікаря, поліцейського, пожежного, рятівника? Яка гра найбільш сподобалась? Що допомагало командам вірно знаходити відповіді? Що заважало?

Тема «Товар та послуги»

Програмові завдання: давати поняття, що таке «товар» та «послуга», вказати на їхню відмінність; розширити знання про особливості праці людей різних професій, які надають послуги та виробляють товар; вчити навичкам обмінювати свій товар на послугу і навпаки; виховувати навички культури спілкування.

Обладнання: предметні картинки з людьми професій: стоматолог, менеджер з реклами, хлібороб, художник, вчитель, кухар, офіціант, дизайнер; муляжі хлібобулочних виробів, іграшковий одяг, картинки з різними стравами, ілюстрації картин.

Попередня робота: діти знайомі з дидактичними іграми «Хто що виробляє?», «Кому що потрібно для роботи?», відгадування загадок за темою «Професії».

Хід заняття

1. Гра «Хто що робить?» (лікар – лікує, швачка – шие тощо).

2. Розповідь вихователя про різні сфери діяльності професій дорослих. Про те, що професії дорослих поділяються на дві категорії: одні виробляють речі чи продукти, які можна продати – це називається «товар» (наприклад, кондитер пече різні смаколики, гончар – виробляє керамічний посуд тощо). А інші – допомагають своєю роботою людям в житті – вони надають певні послуги (листоноша – розносить газети, двірник – прибирає двір, вихователь – виховує дітей тощо). І за товар, і за послуги дорослі отримують кошти.

Запитання:

Чи можете ви взяти щось у магазині без коштів? Чому?

Як називаються предмети, продукти, які ми купуємо в магазині? (товар)

Чи підстрижуть нас у перукарні безкоштовно?

Чи пошиють сумку безкоштовно? Чому ні?

Що надають перукар та швачка? (послугу)

3. Дидактична гра «Товар-послуга» (діти отримують картки з зображенням професій. По команді знаходять товар, який виробляють люди певної професії й називають, що вони обрали, а в кого картинка з професією, яка не виготовляє товар, діти повинні сказати, яку послугу надають люди даної професії).

3. Гра «Обмін» («Діти, уявіть, що у вас немає грошей, а лише товар, який ви виготовили та послуги, які ви можете надати. Вам потрібно обмінятися» (за зразком вихователя вчити дітей у грі обмінювати свій товар на послугу і навпаки. Кожна дитина отримує картинку із зображенням певної професії. Якщо дитина вагається – вихователь допомагає).

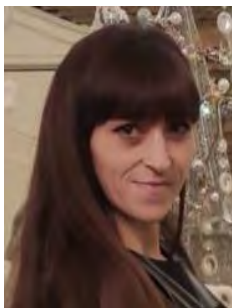
Підсумок: З якими новими поняттями ми познайомились? Яка гра сподобалась? Що було складно?

Використана література:

1. Гавриш Н. В., Безсонова О. К. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей: методичні рекомендації щодо використання коректурних таблиць. Дніпро: Вид. дім «Слово», 2018. 336 с.

2. Граф А. М. Формування економічної компетентності дітей дошкільного віку. Харків: Вид. «Основа», 2020. 144 с. (Серія «ЗДО «Вихователю»).

Задорожна Альона Олександрівна

вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

КОНСПЕКТ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРОФЕСІЄЮ «КУХАР»

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Аматьєва Олена Петрівна*

Тема: Ознайомлення з професією «Кухар».

Програмний зміст:

- розвивати та поглиблювати знання дітей про працю кухаря та страви; продовжувати знайомити дітей з українською стравами, дати знання про те, як готуються вареники, які компоненти використовують для їх приготування (тісто – борошно, сіль, вода; начинка – картопля, вишні...); закріплювати знання дітей про посуд, яким користується кухар у своїй роботі; вчити складати розповіді про приготування страв за зразком вихователя; формувати навички утворювати прикметники від слів-назв круп; збагатити словник дітей низкою слів, які означають належність до певної країни; розвивати зв'язне мовлення, звуковимову, інтонаційну виразність мовлення;

- учити дітей ліпити вареники пластичним способом, використовуючи прийоми скочування, вдавлювання, загинання, заціпування; розвивати дрібну моторику рук;

- виховувати дбайливе ставлення до свого здоров'я, виховувати звичку вживати корисні продукти харчування; виховувати охайність і ощадливість у роботі, розвивати інтерес до приготування страв національної кухні.

Матеріал:

- український вишитий рушник, скатертина, серветки, хліб, ілюстрації українських страв (пампушки, пончики, гречаники, борщ, млинці, гарбузова каша, холодець, голубці, куліш);

- дощечки, тісто з начинкою для вареників, овочі (картопля, капуста, сир);

- український посуд (глечик, макітра, полумисок, глечики великі і маленькі, плетені тарілки);

- лялька з пакетом «Чіпси», «Кока-кола», підстилки, мінеральна вода, склянка, ватні диски;

- прислів'я та приказки про хліб;

- музичний супровід.

Хід заняття

I. Комунікативна діяльність

Діти заходять у групу, де сидять гості.

- Діти, давайте привітаємось.

Треба дружно привітатись: «Добрий день!».

(Добрий день!)

Дружно, голосно сказати «Добрий день!».

(Добрий день!)

Вліво, вправо поверніться,

Туди, сюди усміхніться,

Добрий, добрий день!

Діти проходять до килимка.

- Дітки, сьогодні я хочу запросити вас у цікаву подорож до незвичайного міста, у цьому місті можна навчитися готувати різні страви і навіть придумати свою власну страву. Його мешканці дуже гостинні. Чи хотіли б ви потрапити у таке місто? А хто живе у цьому місті, спробуйте відгадати.

Діти сидять на лаві. Вихователь загадує загадку:

Хто це смачно варить борщ

І компот готує?

Кашу з жару дістає

І дітей частує.

Хто це? (кухар)

- Ви вірно відгадали. Сьогодні ми відвідаємо місто, у якому живе багато кухарів. Але, щоб туди потрапити, необхідно виконати завдання. Я впевнена, що вас не злякають ніякі перешкоди і з цим завданням ви швидко впораєтесь.

II. Пізнавальна діяльність

Дидактична вправа «Що потрібно кухарю для роботи?»

(Ілюстрації: кухар та знаряддя праці кухаря)

Вихователь: Діти, що потрібно кухарю для роботи? Виберіть це на картинках.

Діти обирають собі картинки, які лежать на столі, називають і пояснюють, для чого саме потрібен цей предмет кухарю, прикріплюють їх до мольберта. Вихователь запитує: «Людам яких професій потрібні ці знаряддя праці?».

- Ви всі молодці і правильно назвали всі предмети, які потрібні кухарю для роботи. Отож, ми можемо відправитися у подорож. Ну що, всі готові? Вирушаймо.

Перша вулиця, на яку ми потрапляємо, називається **вулиця «Перших страв»**.

- Діти, а які страви називають першими? (суп, борщ, капуста тощо). Саме на цій вулиці ми дізнаємося з вами, які перші страви вміють готувати кухарі у цьому місті. Але чому я нічого не бачу? Я здогадалася – вони хочуть, щоб ми приготували разом з ними першу страву.

Давайте розповімо про наш український борщ.

- З яких продуктів готують борщ? (м'ясо, капуста, картопля, морква, буряк, цибуля). Подають український борщ зі сметаною та нарізаною петрушкою.

- У нас в садочку варять борщ?

- А давайте спробуємо зварити борщ.

Дидактична гра «Варим борщ»

(Дівчата стають у коло, передають одна одній іграшкову каструлю, по черзі називають овочі, які необхідно взяти, щоб зварити борщ; аналогічно хлопці «варять компот»).

- Дуже швидко ви підшукали необхідні овочі. Думаю, що у вас вийшов би смачний борщ.

І з цим завданням ви впорались, молодці. А нам час вирушати далі і ми з вами потрапляємо **на вулицю «Корисна їжа»**.

Мабуть, ви вже здогадалися, що готують на цій вулиці. Так, тут готують різні корисні страви для здоров'я. Ми всі знаємо, що салати дуже корисні, бо в них багато чого? (вітамінів). А з чого готують салати? (з овочів чи фруктів).

Діти, подивіться і скажіть – що ми бачимо на цій вулиці? (на столі лежать «Кока-кола», «Чіпси»).

- Скажіть, якщо вулиця називається «Корисна їжа», то можна це їсти?
- Діти, а такі страви корисно їсти чи ні?
- Чому?

(Відповіді дітей)

- Давайте проведемо дослід. На цьому досліді я доведу, що ця їжа шкідлива.

Дослід із чіпсами

На столах тарілочки з чіпсами, склянки з водою, паперові серветки.

Узяти серветку, притиснути її до чіпсів. На серветці залишаються масляні плями.

У склянку з водою занурити кілька чіпсів, перемішати ложечкою. Вода стає брудною від барвників.

Висновок: чіпси містять неприродні барвники, які шкодять нашому здоров'ю.

Дослід «“Пепсі-кола”. Шкода чи користь?»

Вихователь:

- Відповідь ми знайдемо в нашій міні-лабораторії.
- У нас є диски ватні, склянки, мінеральна вода і пляшечка «Пепсі-коли».
- Якого кольору вода мінеральна?
- Якого кольору «Пепсі-кола»? Діти проводять дослідження, занурюючи білі ватні диски у пляшки з водою.

Вихователь:

- Давайте зробимо висновки нашого лабораторного дослідження. Чи справді напій «Пепсі-кола» має барвники? Як ви про це дізнались? (відповіді дітей);
- Дякую за допомогу і пропоную перейти на іншу вулицю, яка називається – «Варенична».

- Як ви думаєте, що готують на цій вулиці? Вареники – улюблена страва українців. І бувають вони з різними начинками. Давайте разом подивимось, з якими ж начинками готують вареники у цьому місті (на мольберті зображення вареників з капустою, картоплею, вишнями, м'ясом, сиром, картоплею та грибами).

Вихователь: Тож давайте затанцюємо таночок «Варенички».

Фізкультхвилинка (пісня Михайла Поплавського «Варенички мої»)

III. Перетворювальна діяльність

Перед заняттям ми зробили тісто. Ось воно яке – м'яке, пухке!

- Давайте пригадаємо як ми це робили? (сіяли борошно, вливали молоко, били яйця, додавали сіль і місили тісто). Покажіть як.

- А зараз давайте зробимо вареники.

У кожного на столі є такі заготовки. Щоб вони стали такі кругленькі, я тісто розкачала і вирізала склянкою ось такі круглі заготовки. Сьогодні будемо вчитися ліпити вареники для наших гостей. А ліпити вареники будемо з картоплею.

- Діти, а перед тим, як ліпити вареники, що треба зробити? (помити руки).

Діти миють руки, підходять до столів та приступають до ліплення вареників.

- Спочатку беремо шматок тіста, який лежить перед вами, розминаємо його і розкачуємо кульку, тоді її сплющуємо долонями та трішки розтягуємо пальцями, щоб вийшов ось такий кружечок. Сьогодні ми зліпимо вареники з картоплею (діти працюють із тістом, а вихователь за потреби допомагає; звучить фонова музика).

- З чим ви любите їсти вареники? (зі сметаною).

Ось наші вареники!

Є вареники у хаті – в Україні все гаразд:

Всі щасливі і багаті, щедре сонце світить в нас!

Слава хаті українській, слава нашій всій землі

І вареникам у мисці, що на кожному столі.

IV. Оціночно-контрольна діяльність

- Що вам сподобалась у нашій подорожі? Яка вулиця вам запам'яталася найбільше?

Ви такі молодці, ми мешканцям цього міста допомогли наліпити вареників.

- Гарні варенички у нас вийшли. Тепер ви зможете допомагати матусям вдома ліпити вареники. А ми з вами наступного разу спробуємо ще зліпити пиріжки.

- Своїх гостей гостинні мешканці цього міста завжди пригощають своєю найкращою стравою – варениками з картоплею (вихователь заносить макітру з варениками та пригощає дітей та гостей).

- Ось і закінчилась наша подорож цим незвичним містом. Ми разом з вами багато всього дізналися та навчилися.

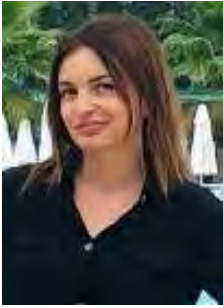

Використана література:

1. Яценко С. Маленькі кулінари в дитсадку і вдома / С. Яценко, А. Якубович, О. Потапова // Дошкільне виховання. 2016. №6. С. 18-21.

2. Електронний ресурс: <https://nashe.com.ua/song/4601/album/390>.

Радькова Олена Вікторівна

вчитель-логопед закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ І КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЕВОГО СПІЛКУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КОРЕКТУРНИХ І МНЕМОТАБЛИЦЬ

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Кузнецова Тетяна Григорівна*

Тема: «Всі професії важливі. Кому що потрібно для роботи?».

Мета: закріпити з дітьми назви професій, їх значення для людей; розвивати пам'ять, уважність, допитливість, окомір; формувати повагу до праці людей; продовжувати роботу над удосконалюванням зв'язного мовлення: закріпити у словнику назви професій і слів-дій, асоційованих із ними; формувати вміння складати зв'язну розповідь за допомогою мнемотаблиці; вправляти дітей у вживанні союзу «а»; розвивати спостережливість, кмітливість, вміння співвідносити картинку з символом; формувати у дітей навички правильного носового дихання; розвивати фонематичний слух, зорову увагу, координацію мовлення з рухами; виховувати почуття колективізму, пошану до людської праці.

Обладнання: предметні картинки з зображенням людей різних професій; іграшка «Лунтік»; демонстраційна коректурна таблиця «Професії»; мнемотаблиця «Професії»; кульки гумові; конверт для картинок.

Хід заняття

І. Комунікативна діяльність

- Доброго ранку, діти. Давайте станемо у коло та привітаємось.

1. Привіталочка:

«Доброго ранку, сонце привітне!
Доброго ранку, небо блакитне!
Доброго ранку, у небі пташки.
Доброго ранку, маленькі дубки.
Доброго ранку, добрії люди,
Я вас вітаю, люблю, пізнаю,
Бо живемо ми в одному краю!»

2. Дихальна вправа «Вдох-видих» (підняти руки вгору – вдих, затримати дихання на 1 секунду, розслабити м'язи, зробити енергійний видих, опускаючи руки і нахилившись уперед).

3. Сюрпризний момент «Лунтік завітав у гості»

- Діти, подивіться, хто до нас завітав у гості? Вірно, це ж Лунтік. Він щось приніс нам та просить нас йому допомогти – розповісти йому про різні професії. Тітка Капа передала нам завдання, щоб ми разом із Лунтіком розібралися – які бувають професії і що людям різних професій потрібно для роботи. Давайте разом допоможемо?

II. Пізнавальна діяльність

- Діти, перше завдання від Капи.

1. Дидактична гра «Назви професію» (діти по черзі дістають картки з конверта, називають професію та кажуть простим реченням, що робить людина даної професії. Професії: вчитель, кухар, будівельник, музикант, перукар, продавець, швачка, водій, лікар, поліцейський, пожежник).

- Молодці, діти, а зараз давайте разом промовимо чистомовки про різні професії, а Лунтік буде уважно нас слухати.

2. Дидактична вправа «Чистомовку промовляй і загадку відгадай»

– ець, ець, ець – товар продає.....продавець.

– ар, ар, ар – вилікує всіх.....лікар.

– ій, ій, ій – автомобіль веде.....водій.

– ар, ар, ар – робить зачіску.....перукар.

– ик, ик, ик – кладе цеглинки.....будівельник.

– ар, ар, ар – смачно готує.....кухар.

III. Перетворювальна діяльність

- Діти, Капа передала нам цікаві таблиці, на яких є різні предмети. Ми подивимося, що тут намальовано і допоможемо Лунтіку вибрати - кому який предмет потрібен для роботи.

1. Робота по коректурним таблицям.

Вправи: «Знайди кому це потрібно», «Знайди відповідь», «Він, вона, вони», «Доскажи слівце».

- Подивіться, Лунтік нам приніс чарівні кульки, щоб ми розім'яли наші пальчики.

2. Пальчикова вправа «Кульки».

- Ця кулька непроста,
Вся колюча – ось яка.
Між долоньками кладемо,
Ми долоньки розітремо.
Вгору-вниз її катаю,
Я долоні зігриваю.
Їй поглажу я долоньку,
Ніби мати гладить доньку.
І стискаю її трішки,
Як стискає лапу кішка.
Кожним пальчиком притисну –
Буде кругле, як намисто.

- Будьте уважні, діти, наступне завдання від Капи!

3. Дидактична вправа «Закінчи речення» (перед дітьми кладуться дві картинки з зображенням різних професій. Дитина добирає дієслово та складає речення з прийменником -а-)

- Вчитель навчає дітей, а лікар лікує дітей.
- Кухар готує їжу, а маляр фарбує стіни.
- Продавець продає товар, а перукар робить зачіски.
- Фотограф фотографує людей, а водій керує автомобілем.

- Які ви молодці, діти! Зараз Лунтік пропонує вам веселу руханку. Він знає чарівні слова, давайте разом їх вимовимо.

4. «Фізхвилинка»

- вверх-вниз – потягнись,
- вліво-вправо – нахились,
- навколо себе повернись ... і в ... **ВОДІЯ** перетворись (діти зображують їзду на автомобілі); **ХУДОЖНИКА** (діти імітують рухи пензликом); **МУЗИКАНТА** (діти імітують гру на музичних інструментах)

- Діти, Лунтік стрибає від щастя, він дуже багато дізнався про професії.

5. Робота з мнемотаблицею «Професії» (діти за допомогою мнемотаблиці складають просту розповідь про професії на свій вибір).

IV. Оціночно-контрольна діяльність

- Діти, Лунтік стрибає від щастя, він дуже багато дізнався про професії людей, про предмети, які потрібні для різних професій. Він каже вам: «ДЯКУЮ!!!». Він обіцяє прилетіти ще до нас у гості!

Використана література:

1. Гавриш Н. В., Безсонова О. К. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей: методичні рекомендації щодо використання коректурних таблиць. Київ: Вид. дім «Слово», 2018. 336 с.

2. Коректурні таблиці як засіб стимулювання креативності дітей // Вихователь-методист, 09/2012. С. 34.

3. Коректурні таблиці як стимул пізнавальної активності дошкільників // Вихователь-методист, 12/2012. С. 60.

Коваленко Людмила Євгенівна

вчитель-логопед закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека»
м. Слов'янськ Донецької області

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИДАКТИЧНИХ ТА МОВЛЕННЄВИХ ІГОР

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області *Кузнецова Тетяна Григорівна*

Тема: Подорож у країну професій

Мета:

- закріпити знання дітей про професії (листоноша, продавець, водій тощо);
- розширити та активізувати словник дітей по темі;
- вчити відповідати на запитання повними відповідями;
- вправляти у вживанні союзу «а»;
- вчити правильно будувати речення та складати словотвір;
- вчити утворювати іменники жіночого роду від іменників чоловічого

роду;

- вчити складати короткі оповідання за заданою картинкою;
- формувати у дітей навички правильного носового дихання, зміцнювати дихальні м'язи;
- розвивати у дітей увагу, пам'ять, мислення;
- виховувати інтерес до професійної діяльності людей.

Обладнання: папка з професіями, картинки з атрибутами для всіх професій, магнітна дошка.

Хід заняття

І. Комунікативна діяльність.

- Доброго ранку, діти, давайте з вами станемо у коло та привітаємось.

1. Привітання

В нашій групі друзі всі

Я і ти, і ми, і ви.

Добрий день тому, хто ліворуч.

Добрий день тому, хто праворуч.

Ми – одна сім'я.

Руку дай тому, хто ліворуч.
 Руку дай тому, хто праворуч.
 Посміхнись тому, хто ліворуч.
 Посміхнись тому, хто праворуч.
 Ми – одна сім'я.

2. Діти, сьогодні ми з вами вирушимо у подорож – в країну професій. Давайте з вами зробимо глибокий вдих носиком та повільний видих ротиком і промовимо звук [ф-ф-ф-ф].

II. Пізнавальна діяльність

- Для того, щоб дізнатися на чому ми з вами поїдемо у подорож, відгадайте, будь ласка, мою загадку.

Що за чудо – довгий дім!

Пасажири є у нім.

Все взуття його з резини,

А харчується бензином.

Діти: Автобус.

- Скажіть мені, будь ласка, хто керує автобусом?

Діти: Водій.

- А в автобусі люди як називаються?

Діти: Пасажири.

- Молодці.

- Давайте ми з вами разом промовимо чистомовки, щоб було веселіше далі подорожувати:

Ар-ал-ар – на кухні плов готує кухар.

Ар-ал-ар – в лікарні працює санітар.

Ар-ал-ар – хворих лікує лікар.

Ик-ик-и к – вправний електрик.

Ар-ар-ар – зачіску робить перукар.

Ша-ша-ша – на пошті працює листоноша.

Ець-ець-ець – все продасть нам продавець.

Йй-йй-йй – веде транспорт водій.

III. Перетворювальна діяльність

- Діти, ось і зупинка. Який номер зупинки?

Діти: Номер один.

- Правильно, а тепер подивіться уважно на стіл (на столі лежить лист, журнал, листівка, посылка, газета)

- Скажіть, що ви бачите?

Відповіді дітей.

- Правильно, а тепер скажіть де працює листоноша?

Діти: На пошті.

- Молодці.

- А зараз давайте ми з вами пограємо.

Пальчикова гімнастика «Листоноша»

Що приніс нам листоноша? – Піднімають плечики.

З товстою сумкою ходить він. – Показують сумку.

Переклад, журнал, газету, – Загинати по одному пальчику.

У бандеролі дві касети

І лист від тітки Валі,

Щоб її приїзду чекали.

- Продовжуємо нашу подорож. Ось знову зупинка. Подивіться, яка цифра?

Діти: Два.

- Молодці.

- Що ми з вами тут бачимо?

Діти: Ваги, каса, продукти, гроші.

- Хто працює з цими предметами?

Діти: Продавець.

- А чим займається продавець?

Діти: Продає різноманітні товари.

- Діти, скажіть, будь ласка, якщо продавець продає, а як же називають людину, яка приходить до магазину за покупками?

Діти: Покупець.

- На цій зупинці нам пропонують пограти в ігри.

1. Ігрова вправа «Хто, що робить?»

- Що робить вчитель? (вчитель вчить дітей)

- Що робить лікар? (лікар лікує людей)

- Що робить будівельник? (будівельник будує будівлі)

- Що робить художник? (художник малює картини)

- Що робить кухар? (кухар готує їжу)

- Що робить кравець? (кравець шиє одяг)

Фізкультхвилинка «Гарні професії»

Пензлик та фарби художник узяв,

Море і сонечко намалював;

Вміло музика на скрипочці грає,

Музика ніжна співуча лунає;

Листя опале грибе садівник,
Він до роботи осінньої звик;
А будівельники цеглу кладуть,
Затишний дім незабаром зведуть;
Виростуть швидко і наші малята,
Гарні професії зможуть обрати.

2. Ігрова вправа «Що потрібно для роботи?»

- Що потрібно для роботи вчителю? (вчителю для роботи потрібна: дошка, крейда, підручники, зошити, вказівка)

- Що потрібно для роботи кухарю? (кухарю для роботи потрібна: плита, посуд, ніж, продукти)

- Що потрібно для роботи продавцю? (продавцю для роботи потрібні: касовий апарат, гроші, товар)

- Що потрібно для роботи лікарю? (лікарю для роботи потрібні ліки, градусник)

- Що потрібно для роботи будівельнику? (будівельнику для роботи потрібна: цегла, фарба, машини).

3. Ігрова вправа «Жіночі професії».

Чоловік – художник, а жінка.....(художниця)

Чоловік – артист, а жінка.....(артистка)

Чоловік – співак, а жінка.....(співачка)

Чоловік – вчитель, а жінка.....(вчителька)

Чоловік – письменник, а жінка.....(письменниця)

Чоловік – таксист, а жінка.....(таксистка)

4. Дидактична гра «Відгадай професію».

Дитина описує будь яку професію, діти відгадують, наприклад:

- У нього є для роботи: дзеркало, ножиці, шампунь, крісло, у нього виходять дуже гарні зачіски.

- Хто це, діти? (перукар) тощо.

IV. Оціночно-контрольна діяльність

- Ось і закінчилася наша подорож в країну професій. Розкажіть мені, будь ласка, які професії вам сьогодні зустрілись? Які ігри вам більше сподобались? Які для вас виникали труднощі?

Використана література:

1. Дошкільникам про професії / уклад.: Н. І. Дикань; іл. Н.В. Кридченко. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 128 с. (Серія «ДНЗ Вихователю».)

2. Дидактичні ігри та вправи для розвитку мовлення дітей. Електронний ресурс: <https://vseosvita.ua/library/zbirnik-didacticni-igri-ta-vpravi-dla-rozvitku-movlenna-ditej-174410.html>

3. Мовленнєві ігри та вправи для дошкільників. Електронний ресурс: <https://oplatforma.com.ua/article/2281-movlennv-gri-ta-vpravi-dlya-doshklnikv>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Аматьєва Юлія Вікторівна – вчитель-логопед дошкільного навчального закладу № 9 «Тополька» Допрорпільської міської ради Донецької області.

Бескорса Наталія Миколаївна – вихователь першої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Вазанкова Олена Олександрівна – вихователь вищої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Задорожна Альона Олександрівна – вихователь закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Коваленко Людмила Євгенівна – вчитель-логопед першої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Ковальова Олена Валентинівна – вихователь вищої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Кравченко Олена Миколаївна – вихователь вищої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Кузнецова Тетяна Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» м. Слов'янськ Донецької області.

Панасенко Ольга Ігорівна – керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Петухова Наталія Володимирівна – вихователь-методист вищої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Радькова Олена Вікторівна – вчитель-логопед першої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Сисоєва Наталія Олексіївна – керівник музичний закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Слепцова Оксана Анатоліївна – вчитель-логопед другої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Толстих Наталія Василівна – вихователь вищої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Черепанова Олена Петрівна – вихователь вищої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

Шевченко Галина Валентинівна – відмінник освіти України, вихователь-методист вищої кваліфікаційної категорії закладу дошкільної освіти № 55 «Лелека» м. Слов'янськ Донецької області.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ НА СТОРІНКАХ РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ

Для розміщення на сторінках офіційного сайту Ресурсного центру приймають науково-методичні матеріали провідного досвіду психолого-педагогічних працівників у вигляді перспективних планів, конспектів занять, сценаріїв, тренінгів, корекційних програм та ін.

Рукопис необхідно надсилати в електронному варіанті в форматі *.doc/*.docx/*.rtf текстового редактору Microsoft Word на адресу Ресурсного центру. Назви файлів (латиницею) мають відповідати прізвищу автора (наприклад: Petrenko.doc).

Вимоги до набору матеріалів. Основний текст рукопису необхідно друкувати через інтервал 1 без перенесень, 14 кеглем, шрифт – Times New Roman. Параметри сторінки: ліве поле – 2 см, праве – 2 см, верхнє – 2 см, нижнє – 2 см. Абзацний відступ – 1,25 см (не допускається створювати абзацний відступ за допомогою клавіші Tab і знаків пропуску).

Обов'язкове розрізнення знаків дефіс (-) та тире (–), а також використання лапок такого формату: «» («текст»).

Виділення фрагмента тексту можливе курсивом (підкреслення не допускається).

Бібліографічні посилання потрібно оформляти так: на одне джерело – [1, с. 4], на кілька джерел – [4, с. 55; 10, с. 15]. Можливе покликання без зазначення сторінки, якщо йдеться про джерело загалом.

Через один рядок після основного тексту – використана література.

Оформлювати бібліографію потрібно згідно з «Бюлетенем ВАК України» № 5, 2009 р.

До матеріалів на окремому аркуші необхідно додати інформацію про автора (українською мовою):

- фото;
- освіта;
- прізвище, ім'я, по батькові;
- кваліфікаційна категорія;
- посада;
- рік атестації;
- місце роботи;
- коло наукових інтересів;
- стаж роботи за фахом;
- e-mail, мобільний телефон.

Редакційна колегія Ресурсного центру залишає за собою право рецензувати, редагувати та проводити відбір матеріалів.

Після проходження рецензування буде надіслано повідомлення електронною поштою з повним розрахунком вартості та всіх можливих способів оплати за наукову обробку, розміщення та видачу сертифіката.

Відповідальність за достовірність фактів, покликань, власних імен, а також правильність перекладу покладено на автора.

Матеріали, опубліковані на сторінках Ресурсного центру, відображають погляди авторів, які не завжди можуть збігатися з позицією редакційної колегії.

Контакти: Донецька обл., м. Слов'янськ, пров. Вчительський, 1, каб.14.

E-mail: resurs.pedfak@gmail.com.

Науково-методичний журнал

**АЛЬМАНАХ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ**

№16, 2023

Комп'ютерна верстка, художнє оформлення:
Роман Состін

*Статті подано в авторській редакції.
Відповідальність за допущені помилки та неточності
несуть автори публікацій.*

БАЗОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДДПУ (м. Слов'янськ)

**Запрошує на навчання
на денну та заочну форми
за ступенем бакалавра або магістра
за рахунок коштів державного бюджету,
фізичних (юридичних) осіб.**

Терміни навчання

**за освітньо-професійними програмами
підготовки:**

бакалавра – 3 рік 10 місяців;

**1 рік 10 місяців на базі ОКР
молодшого спеціаліста;**

магістра – 1 рік 4 місяці

на базі бакалавра.

***Будемо раді бачити Вас
у складі наших студентів!***

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
тимчасово переміщено до м. Дніпра за адресою:
вул. Наукова, 13, корпус 9, ДНУ ім. Олесь Гончара,
м. Дніпро, Дніпропетровська обл., Україна